

ANEXĂ

**STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REDUCERE A
RISCURILOR DE DEZASTRE
2024-2035**

Cuprins

1. Capitol: Introducere	8
2. Capitol: Viziunea	16
3. Capitol: Cadrul legal și strategic actual	17
4. Capitol: Analiza contextului și definirea problemelor	40
5. Capitol: Obiective generale și specifice	64
6. Capitol: Programe	66
7. Capitol: Rezultate așteptate și indicatori	70
8. Capitol: Implementarea, monitorizarea și evaluarea SNRRD	78
9. Capitol: Modalități de implementare și actorii implicați	80
10. Capitol: Implicații bugetare și surse de finanțare	89
11. Capitol: Implicații asupra cadrului juridic	105

Anexa nr. 1: Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de reducere a riscurilor de dezastre 2024-2035

Anexa nr. 2: Informații suplimentare privind riscurile la care este expusă România

Acronime și Abrevieri

Notă: Rețineți că au existat mai multe modificări în denumirile oficiale ale ministerelor. Acest raport se referă la ministerele de resort cu cea mai recentă denumire.

ADR	Autoritatea pentru Digitalizarea României
ABA	Administrația Bazinală de Apă
ANAR	Administrația Națională Apele Române
ANDR	Agencia Nucleară și pentru Deșeuri Radioactive
ANES	Agencia Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați
ANF	Autoritatea Națională Fitosanitară
ANIF	Agencia Națională de Îmbunătățiri Funciare
ANM	Administrația Națională de Meteorologie
ANPDPD	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități
ANPDCA	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție
ANPIS	Agencia Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
ANPM	Agencia Națională pentru Protecția Mediului
ANRSC	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
ANSVSA	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
APIA	Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
APFSR	Zone cu potențial de inundații semnificativ de risc (<i>Areas of Potential Significant Flood Risk</i>)
ASC	Adaptarea la schimbările climatice
BBB	Reconstrucție mai bună (<i>Build Back Better</i>)
CAP	Protocol Comun de Alertare (<i>Common Alerting Protocol</i>)
CBRN	Chimic, Biologic, Radiologic, Nuclear
CCIR	Camera de Comerț și Industrie a României
CE	Comisia Europeană
CFM	Cadrul Financiar Multianual 2021-2027 (<i>MFF</i>)
CNA	Consiliul Național al Audiovizualului
CNAIR	Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere
CNCAN	Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare
CNPPMSU	Centrul Național de Perfecționare a Pregătirii pentru Managementul Situațiilor de Urgență
CNSC	Comisia Națională privind Schimbările Climatice
CNSCBT	Centrul Național de Supraveghere și Control al Bolilor Transmisibile
CNSU	Comitetul Național pentru Situații de Urgență
COVID-19	Boala provocată de noul coronavirus SARS-CoV-2
CSRRD	Cadrul Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre 2015–2030
DG ECHO	Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene
DGPC	Direcția Generală pentru Protecție Civilă
DI	Directiva Inundații
DSP	Direcția de Sănătate Publică
DSU	Departamentul pentru Situații de Urgență
ECMWF	Centrul European de Prognoză Meteo pe Termen Mediu (<i>European Centre for Medium-Range Weather Forecasts</i>)
EFFIS	Sistemul european de informare privind incendiile forestiere (<i>European Forest Fire Information Service</i>)
EIG	Evaluarea impactului de gen

EM-DAT	Baza de date internațională privind dezastrelor (Emergency Events Database)
ERCC	Centrul de coordonare a răspunsului la situații de urgență (Emergency Response Coordination Center)
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FICR	Federația Internațională a Societăților de Cruce Roșie
FSE	Fondul Social European
FSUE	Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene
GEM	Model Global pentru Cutremure (<i>Global Earthquake Model</i>)
GES	Gaz cu efect de seră
GHS	Securitate Sanitară Globală (<i>Global Health Security</i>)
GIS	Sistem Informațional Geografic
GLERN	Grupul de lucru pentru evaluarea riscurilor la nivel național
GTC	Grupul Tehnic Consultativ
GNM	Garda Națională de Mediu
GRI	Indice de Risc Global (Global Risk Index)
HG	Hotărâre de Guvern
HIV	Virusul Imunodeficienței Umane
HPV	Virusul Papilloma uman
IFIN-HH	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară "Horia Hulubei"
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
IGPR	Inspectoratul General al Poliției Române (Poliția Română)
ISUJ	Inspectorate Județene pentru Situații de Urgență
IMM	Întreprinderi micro, mici și mijlocii
IMR	Interval Mediu de Recurență
INA	Institutul Național de Administrație
INCDS	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură „Marin Drăcea”
INCDFP	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Pământului
INHGA	Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor
INP	Institutul Național al Patrimoniului
INS	Institutul Național de Statistică
INSP	Institutul Național de Sănătate Publică
IPCC	Grupul interguvernamental privind schimbările climatice (<i>Intergovernmental Panel on Climate Change</i>)
IRES	Institutul Român de Evaluare și Strategie
ISC	Inspectoratul de Stat în Construcții
ISR	Indicator Social de Referință
TIC	Tehnologia informației și comunicațiilor (ITC)
JRC	Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene (<i>Joint Research Center</i>)
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MEAT	Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului
MCID	Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării
MDLPA	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
MEd	Ministerul Educației
MEEn	Ministerul Energiei
MF	Ministerul Finanțelor

MFTES	Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse
MIPE	Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
MMAP	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
MMSS	Ministerul Muncii și Solidarității Sociale
UCPM	Mecanismul de protecție civilă al Uniunii
MRD	Managementul Riscurilor de Dezastre
MRI	Managementul Riscului la Inundații
MRR	Mecanismul de Redresare și Reziliență
MS	Ministerul Sănătății
MTI	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii
Natech	Hazarduri naturale care provoacă dezastre tehnologice (Natural hazards Triggering Technological Disasters)
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
ODD	Obiective de Dezvoltare Durabilă
OG	Ordonanță a Guvernului
OMM	Organizația Meteorologică Mondială
OSC	Organizație a Societății Civile
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
PAAR	Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor
PAID	Pool-ul de Asigurare Împotriva Dezastrelor Naturale
PC	Protecție Civilă
PCA	Plan de continuitate a afacerii (<i>Business Continuity Plan /BCP</i>)
PDD	Programul Dezvoltare Durabilă
PIB	Produs Intern Brut
PMA	Pierdere medie anuală
PMRI	Planul de Management al Riscului la Inundații
PNDL	Programul Național de Dezvoltare Locală
PNMRD	Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
PNRRD	Platforma Națională pentru Reducerea Riscurilor de Dezastre
PO	Program Operațional
POAT	Programul Operațional Asistență Tehnică
POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă
POCU	Programul Operațional Capital Uman
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POR	Programul Operațional Regional
PSA	Protecție socială adaptivă
PTJ	Programul Tranziție Justă
RAS	Acord de Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile
RID	Regulamentul privind transportul internațional feroviar al mărfurilor periculoase
ROMSILVA	Regia Națională a Pădurilor ROMSILVA
ROSA	Agenția Spațială Română
RRD	Reducerea Riscurilor de Dezastre
RS	Risc seismic (1,2,3,4)
SARS-CoV-2	Sindromul respirator acut sever Coronavirus 2
SAT	Sisteme de avertizare timpurie (EWS)
SATR	Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile
SCI	Servicii Comunitare Integrate
SEE	Spațiul Economic European

SGG	Secretariatul General al Guvernului
SIIR	Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România
SMISU	Sistemul de Management Informațional pentru Situații de Urgență
SNDDR	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030
SNISRS	Strategia Națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei
SNMRI	Strategia Națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung
SNRRD	Strategia Națională de Reducere a Riscului de Dezastre
SNRRS	Strategia Națională de Reducere a Riscului Seismic
SNSC	Strategia Națională privind Schimbările Climatice
SPAS	Serviciile Publice de Asistență Socială
SNRTL	Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung
STS	Serviciul de Telecomunicații Speciale
SVSU	Servicii Voluntare pentru Situații de Urgență
TBC	Tuberculoză
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UE	Uniunea Europeană
UEFISCDI	Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării
UM	Unitate de Management
UNDRR	Biroul ONU pentru reducerea riscurilor de dezastre
UNSAR	Uniunea Națională a Societăților de Asigurare și Reasigurare din România
URBAN-INCERC	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Construcții, Urbanism și Dezvoltare Teritorială Durabilă
UTCB	Universitatea Tehnică de Construcții București
UTCI	Indicele Universal Termic de Climă
VBG	Violență Bazată pe Gen
ZRPSI	Zone cu risc potențial semnificativ la inundații

Listă de tabele

Tabelul 1. Relevanța SNRRD pentru diferiți actori implicați.....	11
Tabelul 2. Jurisprudență a UE relevantă pentru MRD.....	26
Tabelul 3. Corelarea țintelor și indicatorilor aferenți ODD 1, 11 și 13 cu țintele A-E ale CSRRD.....	29
Tabelul 4. Țările din UE care ocupă primele 10 locuri în ceea ce privește riscul de inundații și riscul seismic, după PMA ca procent din expunere.....	46
Tabelul 5. Necesități identificate.....	47
Tabelul 6. Rezultatele-cheie ale SNRRD, corelate cu necesitățile identificate și direcțiile de acțiune propuse.....	71
Tabelul 7. Corelarea dintre direcțiile de acțiune, rezultatele-cheie și indicatorii de progres ai SNRRD....	75
Tabelul 8. Relevanța SNRRD pentru diferite părți interesate.....	80
Tabelul 9. Instituții/organizații cu rol cheie în implementarea acțiunilor orizontale.....	83
Tabelul 10. Tipuri de risc, riscuri asociate, autorități responsabile și domeniile de acțiune în conformitate cu HG nr. 557/2016.....	86
Tabelul 11. Componentele PNRR al României, grupate în cadrul pilonilor prevăzuți de Regulamentul 2021/241.....	95
Tabelul 12. Provocările MRD/PC selectate și posibila relevanță în PNRR din România.....	97
Tabelul 13. Riscul seismic la clădirile de locuit.....	7 Anexa 2

Listă de Figuri

Figura 1. Matricea riscurilor din România, pe baza evaluării riscurilor la nivel național.....	42
Figura 2. Expunerea spitalelor la riscul seismic	45
Figura 3. Lanțul de rezultate ale SNRRD	73
Figura 4. Pre-allocări pentru România în Cadrul Financiar Multianual 2021-2027 și NextGenerationEU.....	89
Figura 5. Distribuția teritorială a bazinelor torențiale cu hazard ridicat la inundații.....	2 Anexa 2
Figura 6. Extinderea zonelor inundabile, estimate prin metoda de modelare cu sisteme pe suport GIS.....	2 Anexa 2
Figura 7. Numărul de incendii care au afectat suprafețe mai mari de 25 ha în România (2010-2020)..	3 Anexa 2
Figura 8. Harta probabilității incendiilor de pădure în România	4 Anexa 2
Figura 9. Harta riscului de secetă pedologică	5 Anexa 2
Figura 10. Vulnerabilitatea la secetă pedologică.....	5 Anexa 2
Figura 11. Harta hazardului seismic în România.....	7 Anexa 2
Figura 12. Număr de clădiri de locuit avariate în cazul unui scenariu de cutremur cu IMR de 100 de ani	8 Anx.2
Figura 13. Harta hazardului seismic al cutremurului din Vrancea.....	9 Anexa 2
Figura 14. Unități administrativ-teritoriale (UAT) afectate de alunecări de teren în România	10 Anexa 2
Figura 15. Expunerea medie la alunecări de teren a suprafeței totale construite la nivelul municipalităților	10 Anexa 2
Figura 16. Hazardul la alunecări de teren indus de precipitații sezoniere extreme	11 Anexa 2
Figura 17. Rata vaccinării în România în comparație cu media UE.....	14 Anexa 2
Figura 18. Valoarea impactului pandemiilor și gripei (persoane afectate și decedate)	15 Anexa 2
Figura 19. Harta de hazard a accidentelor tip SEVESO – UAT-uri posibil afectate	17 Anexa 2
Figura 20. Zone de risc nuclear și radiologic în România.....	17 Anexa 2

1. Capitol: Introducere

1.1. Contextul general

România este expusă mai multor tipuri de riscuri naturale, biologice și tehnologice. Între 1900 și 2021, în baza de date internațională privind dezastrelor (EM-DAT) au fost raportate 101 dezastre naturale care au avut loc în România și care au afectat peste 2 milioane de persoane, cauzând 4.939 de morți și pagube estimate în total la 17,18 miliarde USD.¹ Dintre acestea, cutremurul cu magnitudinea de 7,2 din 1977 a avut urmări catastrofale, cauzând 1.500 de morți și 11.321 de răniți, deteriorarea gravă sau prăbușirea a 156.000 de apartamente de locuit și a peste 2.274 de școli și 459 de spitale. Incendiile de pădure, alunecările de teren, inundațiile, vânturile puternice și valurile de căldură reprezintă și ele amenințări semnificative. Se preconizează că schimbările climatice vor crește considerabil incidența și severitatea dezastrelor asociate cu condițiile meteorologice, precum și impactul dezastrelor, în contextul concentrării oamenilor și activelor economice în zone restrânse. Pe lângă deteriorarea activelor, dezastrelor afectează bunăstarea oamenilor și împing familiile în situație de sărăcie.²

Aceste tendințe sunt înregistrate și la nivel regional și internațional, motiv pentru care problematica reducerii riscurilor de dezastre (RRD) și a managementului riscurilor de dezastre (MRD) a devenit, încă din anul 2000, una dintre prioritățile din agenda politică ale organizațiilor internaționale. Strategia Internațională de Reducere a Dezastrelor (2000), Cadrul de Acțiune de la Hyogo (2005) și Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscurilor de Dezastre (CSRRD, 2015) au creat premisele și au susținut eforturile naționale, regionale și internaționale de reducere a pierderilor de vieți omenești, a pagubelor materiale și a impactului social și de mediu al dezastrelor, încurajând cooperarea, solidaritatea și parteneriatul între diverșii actori, la toate nivelurile.

În urma semnării Declarației de la Hyogo în 2005, România și-a asumat rolul în îndeplinirea obiectivelor Strategiei Internaționale de reducere a dezastrelor. În 2008, Comitetul Național pentru Situații de Urgență (CNSU) a fost desemnat organismul cu responsabilități în asigurarea îndeplinirii acestor obiective, însă practica a demonstrat că este necesar un organism mai incluziv și cu un grad mai mare de flexibilitate în ceea ce privește procesul de luare a deciziilor, motiv pentru care s-au făcut demersurile necesare pentru stabilirea Platformei Naționale pentru Reducerea Riscurilor la Dezastre (PNRRD), care să completeze sistemul național de management al situațiilor de urgență și să asigure trecerea la o abordare comprehensivă, la nivelul întregii societăți, a MRD. Prin HG nr. 768/2016 2016, PNRRD a fost constituită legal, având ca atribut principal realizarea tuturor obiectivelor Strategiei Internaționale de reducere a riscurilor de dezastre, stabilite prin Cadrul de Acțiune Hyogo și succesorul său, CSRRD.

România a făcut pași către o abordare proactivă și complexă în gestionarea riscurilor de dezastre, prin demararea procesului de evaluare a riscurilor (proiectul RO-RISK) și prin elaborarea Planului Național de Management al Riscurilor de Dezastre (PNMRD) și a unei serii de strategii sectoriale/specifice pe diferite hazarduri, care contribuie la agenda de MRD, în paralel cu eforturile mai largi în legătură cu atenuarea schimbărilor climatice și dezvoltarea durabilă.

¹ EM-DAT. 1900–2019. [Link](#).

² Banca Mondială. 2021c.

Cu toate acestea, deoarece RRD presupune o abordare multi-risc și multi-sectorial, care implică colaborarea între autoritățile publice centrale cu societatea civilă și mediul privat, s-a identificat **necesitatea stabilirii unui cadru strategic care să permită corelarea și integrarea acțiunilor derulate pe sectoare specifice, abordarea sistematică a subiectelor trans-sectoriale și implicarea tuturor categoriilor de actori în eforturile de RRD.**

Această inițiativă a fost demarată la nivelul PNRRD, care are rol consultativ în stabilirea strategiilor și programelor privind RRD, potrivit Art. 1 alin. (1) din HG nr. 768/2016. În acest sens, IGSU, în calitate de secretariat al PNRRD, a contractat Banca Mondială³ în vederea efectuării unei analize de diagnostic a cadrului legal și instituțional al MRD, a identificării bunelor practici relevante la nivel european și internațional și a formulării de recomandări privind măsurile necesare a fi incluse în SNRRD.

1.2. Scopul Strategiei Naționale de Reducere a Riscului de Dezastre

Scopul Strategiei Naționale de Reducere a Riscului de Dezastre (SNRRD) este să ofere un cadru cuprinzător, care să mobilizeze diferiții actori publici și privați implicați în vederea stimulării și accelerării eforturilor de creștere a rezilienței la dezastre a României, pentru atingerea obiectivelor strategice ale PNRRD, definite prin art. 3 alin. (2) din HG nr. 768/2016. Acest cadru multisectorial și multi-hazard promovează o abordare participativă și acțiunea incluzivă a instituțiilor, a societății civile și a cetățenilor României, prin eforturi pe termen lung, contribuind la creșterea rezilienței la dezastre atât la nivel de comunitate, pe paliere și domenii sectoriale, cât și la nivelul întregii societăți. Totodată, prin integrarea sistematică a temelor orizontale privind egalitatea de șanse, dezvoltarea durabilă și digitalizarea și prin abordarea subiectelor trans-sectoriale, SNRRD va contribui la realizarea unor obiective de dezvoltare mai largi și va crea co-beneficii în ceea ce privește sustenabilitatea, incluziunea și bunăstarea.

SNRRD servește drept instrument de creștere a gradului de conștientizare a tuturor actorilor relevanți privind RRD, prin sublinierea importanței includerii RRD în politicile și planurile de dezvoltare de la nivel național și local și a îmbunătățirii comunicării pe această linie. Planul de acțiuni aferent SNRRD include măsuri care vizează creșterea nivelului de conștientizare a tuturor actorilor relevanți și furnizează informații instituțiilor responsabile, actorilor-cheie implicați și publicului larg despre obiectivele, măsurile, instrumentele și resursele disponibile pe linia MRD.

Abordarea SNRRD este similară cu cea a CSRRD, în vederea alinierii la bunele practici internaționale și a acoperirii tuturor fazelor ciclului MRD. Astfel, tratarea RRD se face într-un mod sistematic și cuprinzător, permițând în același timp o abordare standardizată a diferitelor hazarduri și a subiectelor trans-sectoriale. În acest sens, SNRRD este organizată ținând cont de cele 4 priorități de acțiune ale CSRRD, așa cum sunt ele definite în documentele internaționale relevante:

Prioritatea 1. Înțelegerea riscurilor de dezastre - Politicile și practicile în domeniul MRD ar trebui să aibă la bază înțelegerea riscului de dezastre sub toate aspectele lui – vulnerabilitate, capacitate, expunerea persoanelor și bunurilor, caracteristicile hazardului și mediul. Astfel de cunoștințe pot fi

³ Prin Acordul de Servicii de Asistență Tehnică Rambursabilă (RAS) P172203, în cadrul proiectului „Consolidarea cadrului de reducere a riscului de dezastre și a sistemului de apărare împotriva incendiilor la nivel național” - POCA 866

utilizate în evaluarea riscului pre-dezastru, pentru prevenire și limitarea consecințelor, precum și pentru dezvoltarea și implementarea de planuri/măsurii pentru asigurarea pregătirii corespunzătoare și a răspunsului eficient la dezastru.

Prioritatea 2. Consolidarea guvernancei riscurilor pentru MRD - Guvernanța riscurilor de dezastru este de maximă importanță pentru un management eficient și eficace al riscurilor de dezastru. În acest sens, sunt necesare o viziune, planuri, îndrumare și coordonare intra- și inter-sectorială foarte bine definite, precum și participarea tuturor actorilor relevanți. Consolidarea guvernancei riscului de dezastru în vederea prevenirii, limitării efectelor, pregătirii, răspunsului, recuperării și reabilitării este, așadar, necesară, aceasta încurajând colaborarea și parteneriatul între mecanisme și instituții în vederea implementării instrumentelor relevante pentru RRD și dezvoltare durabilă.

Prioritatea 3. Investiții în reducerea riscurilor de dezastru pentru creșterea rezilienței - Investițiile publice și private în prevenirea și RRD prin măsuri structurale și nestructurale sunt esențiale pentru creșterea rezilienței economice, sociale, de sănătate și culturale a persoanelor, comunităților, statelor și a bunurilor acestora, precum și a mediului. Acestea pot fi factorii determinanți în inovare, creștere economică și crearea de locuri de muncă. Astfel de măsuri sunt eficiente din punct de vedere economic și contribuie semnificativ la salvare de vieți omenești, prevenirea și reducerea pierderilor și asigurarea unei recuperări și reabilitări eficiente.

Prioritatea 4. Îmbunătățirea pregătirii la dezastru pentru un răspuns eficient și implementarea conceptului de Build Back Better (BBB) în reabilitare și reconstrucție - Creșterea consistentă a nivelului riscurilor de dezastru, inclusiv în ceea ce privește expunerea oamenilor și bunurilor, combinată cu lecțiile învățate din dezastrurile din trecut, indică necesitatea îmbunătățirii continue a pregătirii pentru răspuns la dezastru, a implementării măsurilor pentru anticiparea evenimentelor, a integrării reducerii riscurilor de dezastru în pregătirea pentru răspuns și a asigurării capacităților necesare unui răspuns și unei recuperări eficiente, la toate nivelurile. Este recomandată încurajarea femeilor și a persoanelor cu dizabilități în promovarea publică a necesității includerii aspectelor de egalitatea de gen și nediscriminare în măsurile ce țin de răspuns, recuperare, reabilitare și reconstrucție. Dezastrurile au demonstrat că faza de recuperare, reabilitare și reconstrucție, care ar trebui pregătită înainte de dezastru, este o oportunitate unică de a asigura „Reconstruirea mai rezilientă”, în special prin integrarea aspectelor de reducere a riscurilor de dezastru în măsurile/planurile de dezvoltare, contribuind la creșterea rezilienței la dezastru a comunităților și a societății.

Perioada de implementare a SNRRD este de 12 ani (2024-2035). Acest orizont de timp a fost ales astfel încât să permită autorităților publice centrale să evalueze progresul României în atingerea țintelor Sendai până la sfârșitul perioadei de implementare a CSRRD (anul 2030), precum și să stabilească obiectivele și direcțiile de acțiune pe linia RRD în conformitate cu noul document programatic al Națiunilor Unite care va înlocui CSRRD. Totodată, este oportună corelarea perioadei de implementare a SNRRD cu perioadele de programare ale fondurilor europene (2021-2027, respectiv 2028-2034), în contextul în care o parte dintre măsuri vor fi finanțate prin aceste fonduri.

SNRRD este dedicată tuturor tipurilor de risc relevante la nivelul României, dar a fost elaborată ținând cont de legislația specifică și de stadiul eforturilor de reducere a riscurilor pentru cele 10 tipuri de risc evaluate în cadrul proiectului RO-RISK⁴, precum și pentru fenomenele meteorologice extreme (furtuni și viscol, ninsori masive, tornade și temperaturi extreme). Aceste riscuri au fost alese în baza impactului istoric înregistrat și al rezultatelor evaluărilor de hazard și de risc ale autorităților publice centrale relevante, din lista cu tipurile de risc identificate la nivelul României, stabilită prin HG nr. 557/2016.

Totodată, SNRRD abordează o serie de subiecte trans-sectoriale, precum educația, comunicarea riscurilor, patrimoniul cultural, reziliența socială și protecția socială, reziliența sectorului privat, sistemele de avertizare timpurie. Aceste domenii se regăsesc în mai multe priorități ale CSRRD și implică diferite părți interesate, în conformitate cu o abordare participativă și la nivelul întregii societăți, motiv pentru care este dificilă stabilirea unor acțiuni/direcții de acțiune care să asigure integrarea tuturor aspectelor relevante. Un astfel de exemplu este educația, care este o parte integrantă a întregului set de direcții de acțiuni definite în cadrul SNRRD și care este abordată prin măsuri ce vizează (1) înțelegerea riscului de dezastre, (2) creșterea gradului de conștientizare și consolidarea capacităților administrației publice și a sectorului privat, (3) investiții în RRD pentru reziliență în sectorul educațional și (4) îmbunătățirea pregătirii pentru dezastre pentru un răspuns eficient prin activități de formare și pregătire, în scopul dezvoltării unei „culturi a siguranței”. Cu toate acestea, acolo unde a fost posibil, au fost definite direcții de acțiune dedicate subiectelor trans-sectoriale, în vederea tratării unitare și a asigurării intensificării efectelor măsurilor de RRD.

1.3. Publicul vizat

Reziliența în fața dezastrelor este o responsabilitate partajată. În consecință, publicul vizat este reprezentat de instituțiile guvernamentale la diferite niveluri administrative/teritoriale care au un rol principal și roluri de sprijin în MRD, organizații ale societății civile, entități de cercetare, sectorul privat, precum și publicul larg din România. SNRRD furnizează informații despre cum fiecare categorie de actori implicați poate contribui la această agendă.

Tabelul 1. Relevanța SNRRD pentru diferiți actori implicați

	Legislație/ Politică/Strategie	Programe, alocări, decizii	Investiții și acțiuni	Monitorizare a progresului	Monitorizarea conformității
Instituții la nivel național	√	√	√	√	√
Instituții la nivel regional/județean	√	√	√	√	√
Instituții la nivel local		√	√	√	√
Sectorul privat/de afaceri/ industriile		√	√	√	

⁴ Guvernul României. 2020g. [Link](#). cu privire la efectuarea evaluărilor preliminare de riscuri pentru 10 hazarduri principale care există pe teritoriul României. Acestea sunt inundațiile, seceta, incendiile de pădure, alunecările de teren, cutremurele, accidentele nucleare și radiologice, accidente industriale majore (SEVESO) și de transport care implică substanțe periculoase, epidemii, epidemii animale și zoonoze. S-au avut în vedere proiecții climatice pentru evaluarea în cazul evenimentelor de secetă și incendii de pădure.

Instituții de învățământ superior		✓	✓	✓	
Entități de cercetare		✓	✓	✓	
Organizații ale societății civile		✓	✓	✓	
Comunitățile		✓	✓	✓	
Cetățenii			✓	✓	

1.4. Părțile implicate în elaborarea SNRRD

SNRRD a fost elaborat în baza Raportului cu recomandări privind propunerea de proiect de Strategie Națională de RRD și a proiectului de plan de acțiune⁵ (2022), întocmit de către Banca Mondială, sub supravegherea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU). Acesta a avut ca fundament rezultatele analizei cadrului legal și instituțional privind RRD și MRD în România⁶, efectuată de către Banca Mondială, precum și bunele practici identificate la nivelul diverselor state UE și non-UE⁷.

Pentru elaborarea acestui raport, a fost constituit un Grup Tehnic Consultativ (GTC), care a inclus membri precum: Ministerul Afacerilor Interne (MAI) – Departamentul pentru Situații de Urgență (DSU) și Direcția Generală pentru Relațiile cu Instituțiile Prefectului (DGRIP), Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP), Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA), Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului (MEAT), Ministerul Energiei (MEEn), Ministerul Transporturilor și Infrastructurii (MTI), Ministerul Sănătății (MS), Ministerul Educației (MEEd), Ministerul Muncii și Solidarității Sociale (MMSS), Administrația Meteorologică Națională (AMN), Administrația Națională Apele Române (ANAR), Autoritatea Națională Sanitar-Veterinară și de Siguranță Alimentară (ANSVSA), Institutul Național de Sănătate Publică (INSP), Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare (CNCAN) și Institutul Național al Patrimoniului (INP), precum și reprezentanți ai societății civile.

În cadrul procesului de elaborare a raportului, au fost organizate o serie de consultări la nivel central și local, la care au fost invitați și alți actori instituționali și neinstituționali esențiali, precum: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Pământului (INCDFP), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor (INHGA), Garda Națională de Mediu (GNM), Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA), Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură „Marin Drăcea” (INCDS), Autoritatea Navală Română (ANR), Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare (ANIF), Societatea Română de Geotehnică și Fundații, Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR), Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM), Agenția Nucleară și pentru Deșeuri Radioactive (ANDR), precum și reprezentanți ai autorităților administrației publice locale, ai agențiilor de dezvoltare regională, ai organizațiilor societății civile și ai sectorului de afaceri.

⁵ Banca Mondială, Raport cu recomandări privind propunerea de proiect de Strategie Națională de RRD și a proiectului de plan de acțiune – Livrabil 4 în cadrul Acordului de Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile (RAS) P172203

⁶ Banca Mondială, Analiza cadrului legal, reglementativ și instituțional care guvernează reducerea riscului de dezastre în România – Livrabil 1 în cadrul Acordului de Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile (RAS) P172203

⁷ Banca Mondială, *Studiu privind Strategiile de reducere a riscului de dezastre în alte State Membre selectate ale UE și Schimb de cunoștințe cu state membre ale UE cu privire la reducerea riscului de dezastre* – Livrabilele 2 și 3 în cadrul Acordului de Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile (RAS) P172203

Raportul Băncii Mondiale a fost evaluat de către experți europeni și internaționali în cadrul a două exerciții: evaluare „*inter pares*” a Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență, în cadrul Programului de Peer Review al Mecanismului de Protecție Civilă al UE (2022) și evaluare independentă a SNRRD, sub coordonarea Biroului pentru Reducerea Riscurilor de Dezastre al ONU – UNDRR (2023). Recomandările formulate au fost luate în considerare în elaborarea proiectului de SNRRD.

1.5. Principalii termeni utilizați

În cadrul SNRRD se folosesc termenii definiți în *HG nr. 768/2016 privind organizarea și funcționarea PNRRD* și *HG nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc*.

În plus, sunt folosiți termeni specifici, care sunt definiți de către UNDRR și de alte organizații internaționale astfel:

- **Guvernanța reducerii riscului de dezastre (conform Terminologiei UNDRR⁸)** - Sistemul de instituții, mecanisme, politici și cadre juridice, precum și alte mecanisme de orientare, coordonare și supraveghere a reducerii riscului de dezastre și arii conexe de politici. O bună guvernare trebuie să fie transparentă, favorabilă incluziunii, colectivă și eficientă pentru a reduce riscurile de dezastre existente și pentru a evita crearea unor noi.
- **Principiul de ‘Build Back Better’ (conform Terminologiei UNDRR)** – Utilizarea etapelor de redresare, reabilitare și reconstrucție după un dezastru pentru a spori reziliența națiunilor și a comunităților prin integrarea măsurilor de reducere a riscului de dezastre în refacerea infrastructurii fizice și a sistemelor societale⁹, precum și în revitalizarea mijloacelor de subsistență, a economiilor și a mediului.
- **Capacitate (conform Terminologiei UNDRR)** - Combinația tuturor punctelor forte, atributelor și resurselor disponibile în cadrul unei organizații, comunități sau societăți, pentru a gestiona și a reduce riscurile de dezastre și pentru a consolida reziliența. Poate include infrastructura, instituțiile, cunoștințele și abilitățile umane, precum și atribute colective, cum ar fi relațiile sociale, leadership-ul și managementul.
- **Sisteme de avertizare timpurie (conform Terminologiei UNDRR)** – Un sistem integrat care include sistemele și procesele de monitorizare și prognoză, de evaluare a riscurilor de producere a dezastrelor, de comunicare și de pregătire care permit cetățenilor, comunităților, autorităților publice, operatorilor economici și a altor entități să ia în timp util măsuri de reducere a riscurilor de dezastre, înainte de producerea fenomenului.
- **Risc multiplu (conform UNDRR¹⁰)** – Termenul poate face referire la (1) multitudinea de hazarduri majore la care este expusă comunitatea și (2) contextul specific în care mai multe evenimente generate de hazarduri se pot petrece simultan, în cascadă sau cumulat, în timp, și

⁸ UNDRR. „Terminology”. [Link](#).

⁹ Adnotare: Termenul „societal” nu va fi interpretat drept un sistem politic al niciunei țări.

¹⁰

[https://www.undrr.org/terminology/hazard#:~:text=Multi%2Dhazard%20means%20\(1\),account%20the%20potential%20interrelated%20effects](https://www.undrr.org/terminology/hazard#:~:text=Multi%2Dhazard%20means%20(1),account%20the%20potential%20interrelated%20effects).

care ține cont de posibilele efecte determinate de interconexiunile dintre acestea (de ex: evenimente domino, eveniment care amplifică impactul celuilalt sau evenimente cumulate¹¹).

- **Infrastructură esențială (conform Terminologiei UNDRR)** – Structuri, clădiri, rețele și alte active care furnizează servicii de bază, necesare funcționării sociale și economice a unei comunități sau a unei societăți.
- **Serviciile de bază**, așa cum sunt ele definite prin Sendai Framework Monitor¹², cuprind, fără a se limita la: apă potabilă și canalizare, energie electrică, energie termică și gaze naturale, gestionarea deșeurilor, transport, telecomunicații, educație, sănătate, medicină de urgență, intervenții situații de urgență, administrație publică.
- **Grupuri vulnerabile (conform Națiunilor Unite¹³)** – Grupuri sociale cu risc ridicat de marginalizare socio-economică și care necesită atenție specifică. Acestea cuprind, fără a se limita la, copiii și adolescenții, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, minorități, persoane fără venituri sau cu venituri mici, imigranți, persoane fără adăpost, persoane infectate sau bolnave de HIV/SIDA, bolnavi cronici.
- **Protecție socială adaptivă (conform Băncii Mondiale¹⁴)** - PSA ajută la consolidarea rezilienței gospodăriilor sărace și vulnerabile, investind în capacitatea lor de a se pregăti, de a face față și de a se adapta la șocuri, asigurându-se că acestea nu vor cădea (mai adânc) în sărăcie. Studiile evidențiază valoarea integrării sectoarelor de protecție socială, de gestionare a riscurilor de dezastre (MRD) și de adaptare la schimbările climatice, adesea deconectate, pentru o abordare care se consolidează reciproc pentru a reduce vulnerabilitatea gospodăriilor și a construi reziliența acestora.
- **Organizații ale societății civile (conform OCDE¹⁵)** - Organizațiile non-piață și non-statale din afara familiei în care oamenii se organizează pentru a urmări interese comune în domeniul public, care poate include, dar nu se limitează la: organizații comunitare și asociații din mediul rural, grupuri de mediu, grupuri pentru drepturile femeilor, asociații de fermieri, organizații religioase, sindicate, cooperative, asociații profesionale, institute independente de cercetare și mass-media non-profit.
- **Entități critice (conform Directiva UE 2022/2557 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice și de abrogare a Directivei 2008/114/CE a Consiliului)** – Entități publice sau private de un tip care au fost identificate ca atare de către un stat membru UE.

Pe parcursul SNRRD sunt utilizați și o serie de termeni care nu sunt definiți în legislația românească sau internațională, care vor fi interpretați astfel:

¹¹ Legăturile dintre evenimente în context multi-risc sunt definite în cadrul livrabilor proiectului MYRIAD-EU, finanțat prin HORIZON 2020 - <https://nora.nerc.ac.uk/id/eprint/533237/1/OR22051.pdf>

¹² <https://sendaimonitor.undrr.org/> - la indicatorul Sendai D-5 – Numărul de întreruperi ale serviciilor de bază provocate de dezastre, sunt enumerate o serie de

¹³ <https://unsdg.un.org/sites/default/files/2020-04/UN-framework-for-the-immediate-socio-economic-response-to-COVID-19.pdf>

¹⁴ <https://www.worldbank.org/en/publication/human-capital/publication/adaptive-social-protection-building-resilience-to-shocks-key-findings>

¹⁵ https://www.oecd.org/dac/peer-reviews/Final_How_DAC_members_work_with_CSOs%20ENGLISH.pdf

- **Abordare la nivelul întregii societăți** (*whole-of-society approach*) - Presupune implicarea tuturor părților interesate, inclusiv a societății civile, comunităților, mediului academic, mass-media, sectorului privat, altor asociații de voluntari, familiilor și a indivizilor înșiși, pentru a participa activ la procesul de luare a deciziilor și pentru a lua împreună măsurile adecvate cu scopul de a consolida reziliența comunităților și a societății în ansamblu.
- **Abordare participativă** (*participatory approach*) - Implicarea părților interesate, în special a celor direct afectați de o anumită acțiune/politică, în aspecte specifice și/sau în toate aspectele procesului, cum ar fi proiectarea, colectarea datelor, analiza, raportarea, gestionarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea.
- **Acțiune incluzivă** - O acțiune incluzivă este aceea care îmbunătățește condițiile de participare în societate, în special pentru persoanele care sunt dezavantajate, prin îmbunătățirea oportunităților, accesul la resurse, exprimare și respectarea drepturilor, în conformitate cu definiția Departamentului de Afaceri Economice și Sociale al Națiunilor Unite a incluziunii sociale.
- **Cultură de diseminare a cunoștințelor** (*knowledge-sharing culture*) - Este o cultură care încurajează și permite schimbul liber de cunoștințe (de exemplu, date, informații, abilități și/sau expertiză), percepții și experiență între oameni, prieteni sau membri ai unei familii, ai unei comunități sau ai unei organizații, dezvoltând înțelegerea comună a experiențelor, conceptelor, tehnicilor sau a problemelor pentru a aduce beneficii tuturor părților și pentru a stimula colaborarea în vederea rezolvării de probleme, dezvoltării de idei noi sau implementării de politici sau de proceduri.
- **Planuri și strategii locale** - Includ planurile de organizare și dezvoltare teritorială și planurile în domeniul managementului situațiilor de urgență.
- **Planuri de organizare și dezvoltare teritorială** - Planuri de amenajare teritorială, planuri urbanistice, planuri de dezvoltare regională și alte planuri similare.
- **Planuri în domeniul managementului situațiilor de urgență** - Planuri în domeniul managementului situațiilor de urgență elaborate la diferite niveluri organizaționale/administrative și/sau pentru diferite tipuri de hazarduri/sectoare (de ex. PAAR-uri, planuri de intervenție/de apărare/de pregătire, planuri de evacuare, planuri de înștiințare și alarmare și altele asemenea).
- **Voluntar** - Cadrul legal românesc definește două tipuri de voluntari: voluntari din cadrul Serviciilor Voluntare pentru Situații de Urgență specifice pentru prevenire și situații de criză (prin HG nr. 1579/2005 pentru aprobarea statutului voluntarilor din cadrul Serviciilor Voluntare pentru Situații de Urgență) și voluntari din cadrul altor tipuri de organizații/instituții publice sau private (prin OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, care reglementează activitatea de voluntariat în România) care pot desfășura activități în toate sectoarele, inclusiv RRD. Există și categoria voluntarilor spontani, însă nu există un cadru legal care să definească acest statut în România. Această categorie include: voluntari digitali, rețeaua de voluntari pentru observarea fenomenelor meteorologice extreme, voluntari comunitari, profesori care se oferă voluntari pentru a fi formatori de formatori, cetățeni care pot acționa ca voluntari spontani într-o situație de criză.

- **Principiul de ‘Build Back Smarter’** – Presupune reconstrucția inteligentă post-dezastru, prin utilizarea tehnologiilor și inovațiilor disponibile, pentru a eficientiza serviciile și infrastructura afectate de dezastru

2. Capitol: Viziunea

Viziunea SNRRD este *„o reziliență crescută a României la dezastre, asigurată prin implementarea de acțiuni proactive, multisectoriale și multi-hazard și o abordare la nivelul întregii societăți”*. În vederea atingerii acestei viziuni, este necesară respectarea următoarelor principii directoare:

- **Alinierea cu cadrul legislativ și strategic național și internațional care guvernează RRD și MRD**, inclusiv cu CSRRD și Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă.
- **Promovarea cooperării multi-hazard și multisectorială pe linia RRD**, pentru planificarea strategică a investițiilor și a utilizării tuturor surselor disponibile de finanțare.
- **Abordarea integrată la diferite niveluri administrative/teritoriale**, în vederea asigurării complementarității măsurilor la nivel regional, județean și local.
- **Asigurarea transparenței și fundamentării științifice a procesului decizional**, prin utilizarea de date cu nivel ridicat de încredere privind hazardul, expunerea și vulnerabilitatea.
- **Generarea de beneficii multiple prin RRD**, precum: (i) evitarea pierderilor și salvarea de vieți în timpul unui dezastru; (ii) deblocarea potențialului economic ca urmare a stimulării inovărilor și a impulsivității activităților economice, ca urmare a reducerii riscurilor de dezastre și (iii) generarea de co-beneficii sociale, de mediu și economice ale investițiilor în MRD, chiar și în absența unor dezastre.
- **Prioritizarea de acțiuni „smart” în domeniul RRD, contribuind la obiectivele de dezvoltare durabilă.**
- **Asigurarea unui echilibru între măsurile structurale și nestructurale de RRD.**
- **Promovarea de soluții flexibile cu capacitate de extindere, care se pot replica.**
- **Prioritizarea activităților de informare, consultare și acțiune incluzivă**, în vederea creșterii gradului de participare și angrenare a cetățenilor României, a instituțiilor publice la diferite niveluri, a mediului academic și de cercetare, a sectorului privat, a societății civile și a comunităților din România în eforturile de RRD.
- **Încurajarea unei culturi a diseminării de cunoștințe**, prin care să se asigure disponibilitatea datelor non-sensibile pentru toți actorii implicați interesați în întreg procesul de implementare al SNRRD.
- **Stabilirea clară și transparentă a responsabilităților privind implementarea și monitorizarea SNRRD.**
- **Abordarea rezilienței sectorului privat**, care joacă roluri multiple (beneficiar, furnizor, funcție de sprijin) și are responsabilități comune cu sectorul public în ceea ce privește siguranța cetățenilor și, deseori, funcționarea unor servicii publice de bază.
- **Integrarea egalității de șanse și a nediscriminării, în politicile, programele și măsurile de RRD**, sprijinind exercitarea deplină a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

- **Asigurarea incluziunii categoriilor vulnerabile, prin implicarea acestora**, precum și a reprezentanților acestora și a organizațiilor relevante în elaborarea de politici, programe, acțiuni și măsuri de RRD, precum și prin recunoașterea contribuției acestor grupuri la bunăstarea comunității.
- **Promovarea schimbării comportamentului cetățenilor și a importanței pregătirii individuale pentru dezastre**, prin sistematizarea unei culturi a prevenirii și abilitarea persoanelor și a comunităților, ca promotori ai pregătirii individuale.
- **Integrarea aspectelor ce țin de patrimoniul cultural material și imaterial și de alte bunuri cu valoare culturală în toate etapele MRD – prevenire, pregătire, răspuns și recuperare/reconstrucție.**
- **Reglementarea și implementarea măsurilor de RRD și de intervenție în situații de urgență în concordanță cu principiile proprii internaționale și europene de conservare**, astfel încât acestea să nu afecteze iremediabil și în mod negativ caracterul, valorile, autenticitatea, integritatea și importanța culturală ale bunurilor asupra cărora se intervine.
- **Prioritizarea obiectivelor privind schimbările climatice și a obiectivelor de dezvoltare durabilă** pentru a se obține beneficii pe termen lung pentru comunitate și pentru mediul natural, având în vedere că schimbările climatice vor avea un rol semnificativ în creșterea frecvenței și a intensității inundațiilor.
- **Utilizarea unui limbaj accesibil publicului** în activitățile de informare și comunicare, prin transpunerea aspectelor tehnice complexe în informații clare și concise.
- **Adaptarea informării preventive și a comunicării riscurilor** la nevoile specifice ale diferitelor categorii de public, astfel încât acestea să fie aliniate cu percepțiile individului privind riscul și să aibă rădăcini în experiența, cunoștințele, valorile și interesele publicului-țintă.
- **Comunicarea printr-o „singură voce”**, pentru a se asigura claritate și corență în ceea ce privește mesajul transmis și a se obține încrederea publicului.
- **Stimularea investițiilor în măsuri de creștere a eficienței sistemelor de avertizare timpurie**, cum ar fi folosirea de sisteme de ultimă generație, operate de personal foarte bine pregătit și diseminarea de avertizări adaptate, de încredere, clare și care pot determina acțiune, prin diferite canale, pentru a ajunge la persoanele și organizațiile potențial a fi afectate.

Viziunea SNRRD este asigurată prin obținerea de rezultate semnificative în ceea ce privește RRD și prevenirea apariției de noi riscuri, ceea ce presupune reducerea expunerii și vulnerabilității la dezastre și creșterea nivelului de pregătire pentru consolidarea rezilienței comunităților și societății.

3. Capitol: Cadrul legal și strategic actual

SNRRD este aliniată la cadrul legislativ și strategic în vigoare, care guvernează RRD și MRD în România, precum și la CSRRD și alte angajamente ale României la nivel internațional și al UE, cum ar fi Agenda 2030 a ONU, Pactul Verde European, Strategia privind Valul de renovări ale clădirilor adoptată de Comisia Europeană sau directive și reglementări UE specifice hazardurilor. Acest capitol oferă o viziune de ansamblu asupra principalelor acte normative și documente strategice care guvernează RRD în România, precum și a celor relevante la nivelul UE și internațional.

3.1. Cadrul legislativ și strategic național

Cadrul legislativ național care guvernează RRD și MRD cuprinde toate actele normative și documentele strategice pe linia protecției civile și a situațiilor de urgență. România are un cadru legislativ cuprinzător privind protecția civilă/situațiile de urgență, care acoperă toate nivelurile administrative (național, județean și local) și diferiți actori instituționali implicați, inclusiv sectorul privat, precum și toate hazardurile specifice la care este expusă țara. Acești actori au sarcini și responsabilități specifice pe linia RRD/MRD, descrise la Capitolul 9 - Modalități de implementare și actorii implicați.

Principalele acte normative cu caracter general, care reglementează domeniul MRD în România sunt:

- **Legea nr. 481/2004** privind protecția civilă, republicată;
- **Legea nr. 260/2008** privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și a inundațiilor¹⁶, cu modificările și completările ulterioare;
- **OUG nr. 21/2004** privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, cu modificările și completările ulterioare;
- **HG nr. 557/2016** privind managementul tipurilor de riscuri;
HG nr. 768/2016 privind organizarea și funcționarea Platformei naționale pentru reducerea riscurilor la dezastre;
- **HG nr. 94/2014** privind organizarea, funcționarea și componența Comitetului național pentru situații speciale de urgență;
- **OG nr. 88/2001** privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare pentru situații de urgență, cu modificările ulterioare;
- **HG nr. 1490/2004** pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare și a organigramei Inspectoratului General pentru Situații de Urgență;
- **HG nr. 1491/2004** pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind structura organizatorică, atribuțiile, funcționarea și dotarea comitetelor și centrelor operative pentru situații de urgență;
- **HG nr. 1492/2004** privind principiile de organizare, funcționarea și atribuțiile serviciilor de urgență profesionale;
- **HG nr. 642/2005** pentru aprobarea Criteriilor de clasificare a unităților administrativ-teritoriale, instituțiilor publice și operatorilor economici din punct de vedere al protecției civile, în funcție de tipurile de riscuri specifice;
- **OMAI nr. 132/2007** pentru aprobarea Metodologiei de elaborare a Planului de analiză și acoperire a riscurilor și a Structurii-cadru a Planului de analiză și acoperire a riscurilor;
- **OMAI nr. 93/2021** pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Direcției Generale pentru Protecție Civilă;
- **OMAI nr. 52/2018** privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Grupului de lucru pentru evaluarea riscurilor la nivel național.

¹⁶ Este relevantă, de asemenea, și Norma nr. 38 din 28 decembrie 2023 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor

România a adoptat o serie de strategii naționale relevante pentru MRD, cu caracter general sau concentrate pe diferite tipuri de risc, care stabilesc legături între diferitele niveluri administrative – internațional/european, național, județean și local.

- **Strategia națională de protecție civilă**, aprobată prin HG nr. 547/2005, stabilește obiectivele fundamentale și opțiunile pentru politica de securitate națională a României în ceea ce privește protejarea persoanelor, a bunurilor, a patrimoniului și a factorilor de mediu în caz de dezastre și/sau război și pregătirea și desfășurarea de acțiuni de intervenție pentru îndepărtarea **efectelor** acestora. Strategia stabilește rolul protecției civile în România în eforturile de a realiza obiectivele prevăzute în Strategia de Securitate Națională și Strategia de Ordine Publică, precum și obiectivele UE privind cooperarea în acest domeniu.
- **Strategia națională pentru prevenirea situațiilor de urgență**, aprobată prin HG nr. 762/2008, care definește ordinea și siguranța publică și interesul național în acest domeniu, evaluează starea actuală în ceea ce privește manifestarea factorilor de risc în România, formulează principiile și direcțiile prioritare de acțiune și prevede resursele pentru managementul situațiilor de urgență.
- **Strategia națională de comunicare și informare publică în situații de urgență**, aprobată prin HG nr. 548/2008, care definește activitățile de informare publică ca parte integrantă a ansamblului de măsuri și acțiuni desfășurate de autoritățile publice care fac parte din sistemul național de management al situațiilor de urgență și stabilește principiile de comunicare și informare publică pe timpul producerii unei situații de urgență.
- **Strategia pentru consolidarea și dezvoltarea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență 2016–2025**, aprobată prin HG nr. 951/2016, care se concentrează pe îmbunătățirea capacității IGSU de a interveni în situații de urgență, prin consolidarea și dezvoltarea IGSU pentru a crește capacitatea sa operațională și de răspuns, reducerea impactului efectelor situațiilor de urgență asupra comunităților și îmbunătățirea calității misiunilor desfășurate.
- **Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon 2016-2030, completată de Planul Național de Acțiune privind schimbările climatice pentru 2016–2020**, aprobate prin HG nr. 739/2016.
- **Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României (SNRDD)**, adoptată prin HG nr. 877/2018, stabilește prioritățile naționale în raport cu cele 17 obiective globale ale Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă și coordonează implementarea și monitorizarea progreselor în atingerea obiectivelor SNDDR 2030 pe baza indicatorilor naționali de dezvoltare durabilă. Aceasta include 14 ținte naționale care vizează creșterea rezilienței la dezastre și schimbări climatice.
- **Strategia Națională de Apărare a Țării 2020-2024**, adoptată prin HG nr. 22/2020, evidențiază obiectivele de prioritate națională pentru asigurarea securității României și a cetățenilor săi, precum și ce trebuie făcut pentru a le realiza. Documentul definește conceptul de reziliență și menționează dezastrelor naturale și ecologice ca fiind printre fenomenele cu probabilitate redusă care reprezintă surse suplimentare de risc pentru securitatea țării.
- **Planul național pentru managementul riscului la dezastre 2020-2027 (PNMRD)**, aprobat prin Hotărârea nr. 13/2021 a Comitetului Național pentru Situații de Urgență, este un document strategic care acoperă un orizont de timp de 8 ani (2020-2027), cu unele măsuri care se întind

dincolo de 2030. Scopul său este să abordeze măsurile și acțiunile necesare pentru a asigura prevenirea, pregătirea și răspunsul adecvat la nivel de sistem, într-un mod metodic, uniform, și interinstituțional, în conformitate cu liniile directoare internaționale și cu obligațiile României, care îi revin în calitate sa de stat membru al Uniunii Europene și al ONU, în domeniul reducerii riscului de dezastre.

- **Planul național de redresare și reziliență 2021-2026 (PNRR, 2021)**, aprobat de Consiliul UE, este structurat pe cei 6 piloni prevăzuți de art. 3 din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, cu modificările și completările ulterioare și este împărțit în 16 componente, pentru a acoperi nevoile României și, în același timp, pentru a urmări prioritățile Comisiei Europene.
- **Proiectul Strategiei de consolidare și dezvoltare a rolului Departamentului pentru Situații de Urgență în cadrul Sistemului Național de Management a Situațiilor de Urgență 2024-2030** se află în proces de avizare și s-a construit pe trei piloni ambițioși: Anticipare, Pregătire și Răspuns, și Consolidare. Printr-o abordare comprehensivă și integrată a managementului riscului de dezastre, DSU urmărește obiectivele de creștere a rezilienței stabilite de Comisia Europeană prin *Recomandarea Comisiei din 8 februarie 2023 privind obiectivele Uniunii în materie de reziliență la dezastre (2023/C 56/01)*. Strategia are la bază lecțiile identificate ca urmare a situațiilor de urgență/protecție civilă cu care România s-a confruntat în ultimii ani, fiind în concordanță cu recomandările rezultate în urma evaluării „inter pares” a Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență, organizată în cadrul Programului de Peer Review al Mecanismului de Protecție Civilă al UE (2022).

Cadrul strategic și legislativ care abordează aspectele trans-sectoriale

Conștientizarea și comunicarea riscurilor

Comunicarea riscurilor și informarea publică fac parte dintr-o cultură a siguranței și sunt indicate ca obiectiv esențial al MRD, atât în Strategia națională de protecție civilă¹⁷, cât și în Strategia pentru consolidarea și dezvoltarea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență 2016–2025.¹⁸ Strategia națională de comunicare și informare publică pentru situații de urgență¹⁹ oferă indicații specifice privind comunicarea și informarea publică și acoperă atât informarea publică în timpul unei situații de urgență, cât și informarea permanentă a publicului. Strategia conține prevederi detaliate privind operaționalizarea regulilor și activităților de comunicare și informare publică în timpul situațiilor de urgență. În plus, aceasta prevede că toate instituțiile și structurile publice, atât de la nivel central, cât și de la nivel local, care au responsabilități în managementul dezastrelor, trebuie să adopte și să includă Ghidul de comunicare și informare publică în Planurile de analiză și acoperire a riscurilor (PAAR).

Alte documente strategice generale relevante pentru conștientizarea și comunicarea riscurilor sunt:

¹⁷ Aprobată prin Hotărârea nr. 547 din 9 iunie 2005.

¹⁸ Aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 951/2016.

¹⁹ Aprobată prin Hotărârea nr. 548/2008. [Link](#).

- **PNMRD**, care evidențiază și mai mult măsurile în curs de implementare și de perspectivă, acordând o importanță și mai mare creșterii gradului de conștientizare al publicului prin (a) intensificarea campaniilor de comunicare a riscurilor în viitor și (b) dezvoltarea unor instrumente sociologice pentru evaluarea eficienței campaniilor, în vederea optimizării activităților viitoare de comunicare a riscurilor.
- **SNMRI**, care propune organizarea de campanii naționale pentru creșterea gradului de conștientizare privind riscul de inundații, ca măsură pe termen lung pentru formarea rezilienței la inundații în comunitățile vulnerabile.
- **SNRRS**, care include un set detaliat de recomandări și instrumente de informare și comunicare pentru creșterea gradului de conștientizare în rândul principalilor actori implicați și angrenarea mai departe a cetățenilor în prevenirea cutremurelor.

Mai multe ministere de linie și autorități lucrează în prezent la elaborarea de campanii de comunicare a riscurilor. MMAP lucrează la elaborarea unei strategii de comunicare a riscurilor pentru diferite activități ale grupurilor-țintă, pentru a informa și a educa publicul general cu privire la schimbările climatice și la siguranța în legătură cu incendiile de pădure. De asemenea, MS împreună cu INSP planifică implementarea unor diverse campanii de comunicare în domeniul sănătății.

În ceea ce privește componenta de educație pe linia RRD, aceasta este reglementată prin:

- **HG nr. 59/2023** pentru aprobarea Strategiei naționale privind educația pentru mediu și schimbări climatice 2023-2030;
- **Ordinul ministrului administrației și internelor, al ministrului transporturilor, construcțiilor și turismului și al ministrului educației și cercetării nr. 1.508/2058/5709 din 2006** pentru realizarea și implementarea în sistemul educațional a Programului național de educație antiseismică a elevilor;
- **Protocolul nr. 62170/9647/2013** între MAI și MEd privind pregătirea copiilor, elevilor și studenților din învățământul preuniversitar și superior pe tema situațiilor de urgență²⁰;

Sisteme de avertizare timpurie

Mai multe politici și strategii generale, precum și specifice diferitelor hazarduri, fac referire la SAT:

- **Strategia națională de comunicare și informare publică pentru situații de urgență (2008)** identifică trei principii esențiale pentru diseminarea informațiilor în timpul unei situații de urgență: (i) că populației afectate trebuie să i se comunice informații vitale; (ii) comunicarea informațiilor a fost coordonată folosind o abordare unitară („o singură voce”); și (iii) resursele umane și materiale necesare pentru a comunica cu publicul trebuie mobilizate rapid. Guvernul României a implementat o serie de acțiuni pentru a pune aceste principii în practică în ceea ce privește comunicarea în situații de urgență. Sistemul RO-ALERT a fost implementat pentru avertizarea populației afectate/posibil a fi afectată de efectele negative ale unor situații de urgență, într-un timp scurt. Noi acte legislative au fost adoptate pentru a defini roluri și

²⁰ Protocolul dintre MAI și MEd prevede că în programa sistemului național de învățământ trebuie implementate cunoștințe privind dezastrele și situațiile de urgență. Acest protocol a fost valabil numai cinci ani și nu s-au identificat legi privind situația viitoare.

responsabilități (atât prin HG nr. 557/2016 la nivel mai general, cât și pentru tipurile de risc, inclusiv cele hidrometeorologice). La rândul lor, unele instituții au făcut progrese tehnologice încă din 2008, pentru a-și îmbunătăți metodologiile.

- **Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon 2016-2030** recunoaște, în continuare, valoarea SAT pentru salvarea de vieți și reducerea pierderilor economice. Aceasta subliniază rolul critic pe care îl joacă ANM și ANAR în monitorizarea și prognozarea condițiilor climatice, dar subliniază și importanța SAT pentru gestionarea riscurilor pentru sănătate.
- **PNMRD (2020)** recunoaște că problema dezastrelor și a managementului acestora rămâne o necesitate și o temă de relevanță continuă, care necesită un efort combinat și multidisciplinar, ce implică resurse umane și materiale deosebite. Aceasta include activități precum îmbunătățirea sistemului de comunicare pentru avertizarea timpurie în situații de urgență – de exemplu: asigurarea acționării sirenelor „de la distanță”, precum și investiții în îmbunătățirea monitorizării și prognozelor meteorologice și hidrologice.
- **SNDDR 2030** include o țintă în cadrul Obiectivului 13 (Acțiune legată de schimbarea climatică) privind „îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate”. Strategia nu dezvoltă mai mult această țintă, însă punctează importanța sistemelor de avertizare timpurie pentru reducerea impactului. De asemenea, pune accent pe educarea populației și creșterea capacității instituțiilor privind adaptarea la schimbările climatice în sensul reducerii impactului, inclusiv prin alerte timpurii.
- **PNRR: Pilonul I al Planului** se concentrează pe „Tranziția verde” și include activități care prevăd îmbunătățirea capacității de prognoză și avertizare în caz de dezastre cauzate de fenomene meteorologice extreme (Componenta 1).
- **Strategia națională pe termen mediu și lung privind managementul riscului de inundații (SNMRI).**
- **Strategie națională de reducere a riscului seismic (SNRRS).**

Protecția socială și reziliența socială

Deși România are un cadru legislativ extins cu privire la MRD, acesta nu conține prevederi referitoare la protecția socială a grupurilor vulnerabile în caz de dezastru. Cu toate acestea, unele reglementări ce țin de protecția socială abordează aspecte specifice situațiilor de urgență, după cum urmează :

- **Legea nr. 114/1996** privind locuințele, republicată și actualizată, care reglementează acordarea locuințelor de necesitate în caz de dezastre, republicată;
- **Legea nr. 202/2002** privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, cu modificările și completările ulterioare, care stabilește egalitatea de șanse între femei și bărbați în ceea ce privește participarea la luarea deciziei, republicată;
- **Legea nr. 292/2011** privind asistența socială, cu modificările și completările ulterioare, și **Legea nr. 196/2016** privind venitul minim de incluziune, cu modificările și completările ulterioare care reglementează acordarea de ajutoare de urgență în caz de dezastre naturale.

În prezent, nu există o strategie națională cuprinzătoare care să facă o legătură directă între protecția socială și RRD. Cu toate acestea, Planul de acțiune al Strategiei Naționale privind Incluziunea Socială și

Reducerea Sărăciei (SNISRS) 2022-2027 și mai multe strategii sectoriale abordează unele subiecte adiacente (de exemplu, asistența medicală, sărăcia și educația în rândul copiilor, egalitatea de gen, protecția persoanelor în vârstă, a comunităților marginalizate, a persoanelor cu dizabilități).

CSRRD solicită un angajament și totodată un parteneriat întregii societăți, încurajând guvernele să se implice alături de părțile interesate relevante, inclusiv alături de persoanele cu dizabilități, în proiectarea și implementarea politicilor, planurilor și standardelor în domeniul reducerii riscului la dezastre.

Persoane expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială

SNISRS 2022-2027 și Planul de acțiune aferent pentru perioada 2022-2027 au fost aprobate la 30 martie 2022 prin HG nr. 440/2022. Obiectivul strategiei este de a reduce până în 2027 numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială cu cel puțin 7 la sută, comparativ cu 2020. Strategia se concentrează, de asemenea, pe asigurarea continuității activității și a măsurilor de redresare și reziliență în sistemul de servicii sociale în contextul pandemiei de COVID-19 sau al altor situații speciale. Printre alte obiective relevante pentru MRD se numără: (a) creșterea gradului de protecție a populației, reducerea efectelor asociate cu situațiile de urgență, precum și îmbunătățirea eficienței intervențiilor; (b) îmbunătățirea accesului grupurilor vulnerabile la serviciile de interes public; (c) alte obiective privind urgențele medicale, precum pandemia de COVID-19; nevoia de a se asigura locuințe adecvate pentru victimele dezastrelor și creșterea capacității de răspuns a centrelor sociale în situații de urgență.

Persoane vârstnice

Încheierea perioadei de implementare a Strategiei naționale pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice pentru perioada 2015 - 2020 și a Planului strategic de acțiuni pentru perioada 2015 – 2020, aprobate prin HG nr. 566/2015 a impus elaborarea unui nou cadru strategic necesar dezvoltării serviciilor de îngrijire de lungă durată și a îmbătrânirii active, asigurându-se în acest fel relevanța și eficacitatea pe termen lung a investițiilor din viitoarea perioadă de programare aferentă politicii de coeziune, precum și a investițiilor finanțate. De asemenea, prin HG nr. 1.492/2022 s-a aprobat Strategia națională privind îngrijirea de lungă durată și îmbătrânirea activă pentru perioada 2023-2030.

Măsurile de reformă care urmăresc îmbunătățirea cadrului de implementare a unor prevederi legislative de bază referitoare la asistența socială a persoanelor vârstnice, categorie vulnerabilă care se confruntă cu un mare risc de izolare și excluziune socială, au fost introduse de MMSS prin PNRR, respectiv un pachet coerent de reforme legislative și investiții în servicii sociale destinate persoanelor vârstnice. Prin PNRR se va dezvolta cadrul strategic necesar pentru creșterea accesului persoanelor vârstnice la servicii de îngrijire de lungă durată de calitate și promovarea îmbătrânirii active (precum crearea unei rețele de servicii sociale în vederea creșterii gradului de acoperire, calității și rezilienței serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice în România).

Minorități

Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome (SNIR) 2022-2027, aprobată prin HG nr. 560/2022, subliniază importanța abordării problemelor legate de vulnerabilitate și sărăcie, care afectează minoritatea romă (de exemplu, infrastructura, condițiile de locuire/izolarea, lipsa accesului la utilități și transport, educație ș.a.m.d.).

Imigranți

Strategia Națională privind imigrația pentru perioada 2020-2024 stabilește principiile și orientările pentru reglementarea politicilor naționale privind admiterea, șederea, imigrația forței de muncă, precum și acordarea unor forme de protecție a persoanelor aflate în dificultate și, ulterior, integrarea acestora în societatea românească. Printre obiectivele sale se numără asigurarea condițiilor de primire și asistență pentru solicitanții de azil, consolidarea mecanismului de integrare socială a persoanelor care au dobândit o formă de protecție în România și a celor cu ședere legală; dezvoltarea/modernizarea infrastructurii fizice și creșterea mobilității la nivelul Inspectoratului General pentru Imigrări și asigurarea resurselor umane și financiare, cu accent pe dimensionarea corespunzătoare a nevoilor operaționale și pe îmbunătățirea calității serviciilor.

Persoane cu dizabilități

Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă” 2022 - 2027, aprobată prin HG nr. 490/2022, se axează pe măsurile propuse pentru asigurarea accesului fizic al persoanelor cu dizabilități, precum și accesul la informații și comunicări despre produsele, serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi. De asemenea, acordă o atenție deosebită reducerii vulnerabilității persoanelor cu dizabilități la situațiile de risc și la urgențele umanitare, în conformitate cu articolul 11 din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități. Strategia evidențiază, de asemenea, o serie de indicatori propuși care se ocupă de abordarea limitărilor în materie de sănătate și evacuare, de adaptarea procedurilor de intervenție de către echipele de salvare în situații de risc și de urgență umanitară, precum și de adaptarea și/sau actualizarea comunicațiilor de urgență pentru deficiențele de auz și/sau de vorbire.

Persoanele cu probleme de sănătate

Strategia Națională pentru îngrijiri paliative și planul aferent de dezvoltare – 2018-2022 este aliniată cu Strategia de Sănătate a României 2014-2020 existentă și propune un cadru pentru dezvoltarea serviciilor de îngrijire paliativă în România, cu accent pe dezvoltarea și implementarea serviciilor de îngrijire paliativă de bază și de specialitate în întreaga țară, precum și pe asigurarea nivelului adecvat de servicii disponibile pentru a răspunde nevoilor tuturor pacienților din România, indiferent de locul în care locuiesc sau de capacitatea lor de a plăti.

Strategia Națională de Sănătate 2023-2030, aprobată prin HG nr. 1.004/2023, are la bază conceptul unei abordări cuprinzătoare a sănătății: abordarea este centrată pe cetățean, nu pe pacient, incluzându-i nu doar pe cei care solicită și au nevoie de sprijin pentru a avea o stare bună a sănătății, ci și pe cei care furnizează serviciile și care conduc organizațiile și sistemele în cadrul cărora sunt furnizate serviciile de sănătate.

Perspectiva de gen

În elaborarea Strategiei Naționale privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2022-2027 a fost folosită metoda evaluării impactului de gen (EIG) care permite ca principiul egalității de gen să fie integrat încă din momentul definirii și elaborării politicilor, strategiilor și planurilor de acțiune în două domenii de interes: mecanisme instituționale și politici specifice sectoriale. Astfel, au fost identificate domeniile precum sănătatea și educația, în care introducerea de măsuri pentru reducerea discrepanțelor și decalajelor dintre femei și bărbați poate contribui la îmbunătățirea situației generale a egalității de șanse și de tratament în România.

Patrimoniul cultural

Proiectul Strategiei naționale privind protejarea monumentelor istorice stabilește prioritățile de acțiune din domeniul monumentelor istorice și al patrimoniului cultural imobil în ansamblul său, pentru un orizont de timp de 10 ani. Proiectul strategiei recunoaște patrimoniul cultural ca fiind o resursă esențială pentru identitatea României și pentru dezvoltarea unei societăți prospere, promovând un cadru integrat de intervenție în scopul reducerii riscului seismic și ameliorării comportării la riscuri generate de criza climatică a clădirilor de patrimoniu și a monumentelor istorice, care să garanteze prezervarea valorilor culturale.

3.2. Cadru legal european

RRD și MRD în jurisprudența UE se bazează în principal pe principiul solidarității, exprimat în Articolul 80 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.²¹ MRD este în competența autorităților de protecție civilă. În cadrul legislației UE, PC este un domeniu în care UE are competențe de sprijin, ceea ce înseamnă că UE sprijină, coordonează sau completează acțiunile statelor membre UE, însă competența rămâne să fie legislată în domeniul acestora.²² Există o serie de directive, reglementări și alte instrumente ale UE care sunt relevante pentru MRD, o parte din această jurisprudență fiind enumerată în Tabelul . Principalul instrument privind MRD în cadrul UE este Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii (UCPM), constituit în octombrie 2001 pentru a întări cooperarea între UE și statele membre și a facilita coordonarea în domeniul protecției civile „cu scopul de a consolida cooperarea dintre Uniune și statele membre și a facilita coordonarea în domeniul protecției civile în vederea îmbunătățirii eficienței sistemelor de prevenire, pregătire și răspuns la dezastre naturale și provocate de om”, potrivit Articolului 1(1) din Decizia nr. 1313/2013/UE.²³ În 2019, prin Decizia UE 2019/420 a fost actualizată legislația din 2013 privind UCPM și a fost adăugat încă un element de răspuns comun. În cadrul UCPM, statele membre au la dispoziție diverse resurse, experți și capacități voluntare pre-angajate, precum Rezerva Europeană de Protecție Civilă, Corpul Medical European, Serviciul Copernicus de gestionare a situațiilor de urgență (cartografiere din satelit) și rescEU²⁴ pentru a consolida diferite aspecte ale UCPM, inclusiv rescEU²⁵.

De asemenea, Mecanismul de Protecție Civilă al UE propune definirea unor Obiective de reziliență la dezastre ale UE (Recomandările Comisiei Europene 2023/C 56/01), care să susțină acțiunile de prevenire și pregătire în cazul dezastrelor care pot avea efecte transfrontaliere: îmbunătățirea evaluării și anticipării riscurilor și a planificării managementului riscurilor de dezastre, creșterea nivelului de conștientizare și de pregătire a populației, optimizarea avertizării timpurii, consolidarea capacității de răspuns la nivelul Mecanismului de Protecție Civilă al UE și asigurarea unui sistem de protecție civilă

²¹ Uniunea Europeană. 2016. Articolul 80 - Versiunea consolidată a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene. [Link](#).

²² Uniunea Europeană. 2012. Articolul 6 - Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. [Link](#).

²³ Uniunea Europeană. 2013. Articolul 1 (1) Obiectivul general și obiectul. Decizia 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului, din 17 decembrie 2013 privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii. Direcția Generală Protecție Civilă Europeană și Operațiuni de Ajutor Umanitar. [Link](#).

²⁴ Uniunea Europeană. 2020. Propunere de Decizie a Parlamentului European și a Consiliului pentru modificarea Deciziei nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii. Bruxelles. 2 iunie 2020. COM(2020) 220 final 2020/0097 (COD). [Link](#).

²⁵ Uniunea Europeană. 2021. Regulamentul (UE) 2021/836 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de modificare a Deciziei nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii. PE/6/2021/REV/1. JO L 185, 26.5.2021, p. 1–22. [Link](#).

robust. Aceste obiective recomandă o abordare a managementului riscurilor de dezastre multi-hazard, încurajând cooperarea transfrontalieră și trans-sectorială la nivelul Statelor Membre, precum și adaptarea activităților de protecție civilă pentru a acoperi nevoile diferitelor categorii de persoane vulnerabile, intensificarea măsurilor de implicare a societății civile în acțiunile de prevenire, pregătire și răspuns și integrarea acțiunilor de reconstrucție sustenabilă în activitățile de prevenire și reducere a riscurilor.

De asemenea, Directiva (UE) 2022/2557 privind reziliența entităților critice (REC) și Directiva (UE) 2022/2555 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2) sunt și ele relevante pentru MRD. Directiva privind REC are ca scop să asigure faptul că „entitățile critice sunt capabile să prevină, să reziste, să absoarbă și să se redreseze în urma incidentelor perturbatoare, inclusiv a celor cauzate de hazarduri naturale, accidente, terorism, amenințări din interior sau urgențe de sănătate publică.”²⁶ Directiva REC abordează zece sectoare: energie, transport, sectorul bancar, infrastructurile piețelor financiare, sănătate, apă potabilă, ape uzate, infrastructură digitală, administrație publică și spațiu.²⁷ Directiva UE 2022/2555 vizează „consolidarea capacităților în materie de securitate cibernetică în întreaga Uniune, atenuarea amenințărilor la adresa rețelelor și a sistemelor informatice utilizate pentru a furniza servicii esențiale în sectoare-cheie și asigurarea continuității acestor servicii atunci când se confruntă cu incidente.”²⁸

Complementar cu directivele și reglementările, mai există și alte documente UE importante care sunt relevante pentru MRD, conform Tabelul 2. În 2021, CE a adoptat Comunicarea COM/2021/82 final privind crearea unei Europe reziliente la schimbările climatice – Noua strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice, care prezintă strategia de adaptare, inclusiv elemente de prevenire a riscurilor de dezastre. Un instrument recent al UE este comunicarea privind „Valul de renovări pentru Europa”, care vizează dublarea ratelor anuale de renovare energetică în următorii 10 ani, reducerea emisiilor și îmbunătățirea calității vieții persoanelor care locuiesc în clădiri și care utilizează clădiri.²⁹

Tabelul 2. Jurisprudență a UE relevantă pentru MRD

Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații
Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (Inspire)
Directiva 2022/2557 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice
Regulamentul (UE) 2016/369 al Consiliului din 15 martie 2016 privind furnizarea sprijinului de urgență pe teritoriul Uniunii
Decizia nr. 1313/2013/EU privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii (actualizată în 2019, a se vedea mai jos)
Regulamentul (UE) 2021/836 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de modificare a Deciziei nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii
Regulamentul (CE) nr. 1257/96 al Consiliului din 20 iunie 1996 privind ajutorul umanitar

²⁶ Uniunea Europeană. 2021a. Infrastructura critică. [Link](#).

²⁷ Uniunea Europeană. 2021a. Infrastructura critică. [Link](#).

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2555>

²⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52021DC0082>

Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei”)
Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (Directiva SEA)
Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE (Directiva SEVESO III)
Regulamentul (UE) 2021/888 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a Programului „Corpul european de solidaritate” și de abrogare a Regulamentelor (UE) 2018/1475 și (UE) nr. 375/2014
Regulamentul (UE) 2016/369 al Consiliului din 15 martie 2016 privind furnizarea sprijinului de urgență pe teritoriul Uniunii
Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/1310 a Comisiei din 31 iulie 2019 de stabilire a normelor privind funcționarea Rezervei europene de protecție civilă și a rescEU
Decizia (UE) 2019/420 de modificare a Deciziei nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii
Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/452 a Comisiei din 26 martie 2020 de modificare a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2019/570 în ceea ce privește capacitățile instituite pentru a interveni în cazul unor riscuri cu probabilitate redusă de producere și cu impact major
Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/414 a Comisiei din 19 martie 2020 de modificare a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2019/570 în ceea ce privește capacitățile rescEU de constituire a unor stocuri medicale
Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/88 a Comisiei din 26 ianuarie 2021 de modificare a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2019/570 în ceea ce privește capacitățile rescEU din domeniul incidentelor chimice, biologice, radiologice și nucleare
Acordul european referitor la transportul rutier internațional al mărfurilor periculoase (ADR 2021)
Acordul european privind transportul internațional al mărfurilor periculoase pe căi navigabile interioare (ADN)
Directiva 2008/68/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 septembrie 2008 privind transportul interior de mărfuri periculoase (ADN)
Directiva 2014/87/Euratom a Consiliului din 8 iulie 2014 de modificare a Directivei 2009/71/Euratom de instituire a unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare

3.3. Angajamente internaționale

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite este un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal, care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economic, social și de mediu.

Documentul stabilește 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a in justiției și protejării planetei până în 2030. Cele 17 ODD au fost transpuse în SNDDR 2030, aprobată prin HG nr. 877/2018, care stabilește ținte naționale pentru îndeplinirea acestora.

Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre (2015-2030)

CSRRD (2015–2030), succesor al *Cadrului de Acțiune Hyogo (HFA) 2005-2015: Construirea Rezilienței Națiunilor și a Comunităților la Dezastre*, este un document legislativ al Națiunilor Unite care stabilește

patru priorități de acțiune și șapte ținte pentru reducerea riscurilor de dezastre și prevenirea și pregătirea pentru riscuri noi și viitoare.³⁰

Cele patru priorități ale CSRRD sunt: (i) înțelegerea riscurilor de dezastre, (ii) consolidarea guvernancei riscurilor de dezastre pentru a gestiona riscurile, (iii) investiții în RRD în vederea consolidării rezilienței și (iv) îmbunătățirea gradului de pregătire pentru un răspuns eficient și pentru o mai bună reconstrucție în recuperare, reabilitare și reconstrucție.

Șase din cele șapte ținte ale CSRRD au fost integrate în legislația românească prin HG nr. 768/2016, ca obiective specifice ale PNRRD, după cum urmează:

- a) reducerea mortalității provocate de dezastre până în 2030, prin reducerea mediei ratei de mortalitate la 100.000 de locuitori în deceniul 2020-2030, comparativ cu perioada 2005-2015 (ținta A);
- b) reducerea numărului de persoane afectate la nivel național până în 2030, prin reducerea mediei naționale raportată la 100.000 de locuitori în deceniul 2020-2030, comparativ cu perioada 2005-2015 (ținta B);
- c) reducerea pierderilor economice directe ca efecte ale dezastrelor, raportată la produsul intern brut până în 2030 (ținta C);
- d) reducerea substanțială a daunelor și perturbărilor provocate de dezastre asupra infrastructurii esențiale și a serviciilor de bază, cum ar fi sănătatea și educația, prin dezvoltarea rezilienței acestora până în 2030 (ținta D);
- e) sporirea cooperării internaționale pe domeniul reducerii riscului de dezastre (ținta F);
- f) creșterea accesului populației la sisteme de avertizare timpurie și la informații cu privire la riscul la dezastre (ținta G).

La acestea se adaugă ținta E – creșterea numărului de state care au elaborat strategii naționale și locale de RRD, până în 2020.

Având în vedere natura sistemică a riscurilor și impactul pe care dezastrele îl pot avea asupra progreselor înregistrate de către comunitățile vulnerabile în atingerea ODD, prioritățile de acțiune ale CSRRD au fost definite astfel încât să se asigure coerența cu Agenda 2030. Potrivit UNDRR³¹, există o serie de interconexiuni între prioritățile CSRRD și cele 17 ODD, iar integrarea RRD în activitățile care contribuie la atingerea ODD pot accelera procesul.

Mai mult decât atât, deoarece CSRRD și ODD-urile reflectă procese sociale și economice interconectate, **țintele de monitorizare ale implementării CSRRD au fost proiectate astfel încât să contribuie la atingerea ODD 1, 11 și 13** (Tabel 3).

³⁰ UNDRR. 2015. Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015 – 2030. Națiunile Unite. [Link](#).

³¹ <https://www.undrr.org/disaster-risk-and-2030-agenda-sustainable-development>

Tabel 3. Corelarea țintelor și indicatorilor aferenți ODD 1, 11 și 13 cu țintele A-E ale CSRRD

ODD	Ținte	Indicator
ODD 1: Fără sărăcie	Ținta 1.5. Până în 2030, crearea rezilienței celor săraci și aflați în situații vulnerabile și reducerea expunerii și vulnerabilității acestora la evenimente extreme legate de climă și alte șocuri și dezastre economice, sociale și de mediu.	Indicator 1.5.1: Numărul de persoane decedate, dispărute sau direct afectate de dezastre la 100.000 locuitori (Țintele Sendai A și B) Indicator 1.5.2: Pierderi economice directe ca efecte ale dezastrelor, raportată la produsul intern brut (Ținta Sendai C) Indicator 1.5.3: Numărul de state care au adoptat și implementat strategii naționale de RRD aliniat la CSRRD (Ținta Sendai E) Indicator 1.5.4: Procentul de autorități publice locale care au adoptat și implementat strategii locale de RRD aliniat la strategia națională de RRD (Ținta Sendai E)
ODD 11: Orașe și comunități durabile	Ținta 11.5. Până în 2030, reducerea semnificativă a numărului de decese și a numărului de persoane afectate și scăderea substanțială a pierderilor economice directe în raport cu Produsul Intern Brut la nivel global, cauzate de dezastre, inclusiv dezastrele legate de apă, cu un accent pe protecția celor săraci și a persoanelor aflate în situații vulnerabile	Indicator 11.5.1: Numărul de persoane decedate, dispărute sau direct afectate de dezastre la 100.000 locuitori (Țintele Sendai A și B) Indicator 11.5.2: Pierderi economice directe ca efecte ale dezastrelor, raportată la produsul intern brut (Ținta Sendai C) Indicator 11.5.3: (a) Daune ale infrastructurii esențiale și (b) numărul de întreruperi în furnizarea de servicii de bază produse de dezastre (Ținta Sendai D)
ODD 13: Acțiune climatică	Ținta 13.1. Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare la riscurile legate de climă și dezastrele naturale în toate țările.	Indicator 13.1.1: Numărul de persoane decedate, dispărute sau direct afectate de dezastre la 100.000 locuitori (Țintele Sendai A și B) Indicator 13.1.2: Numărul de state care au adoptat și implementat strategii naționale de RRD aliniat la CSRRD (Ținta Sendai E) Indicator 13.1.3: Procentul de autorități locale care au adoptat și au implementat strategii locale de RRD aliniat la strategia națională de RRD (Ținta Sendai E)

3.4. Cadru legislativ și strategic specific hazardurilor

În plus față de legislația generală existentă în domeniul MRD, există și o serie de acte normative specifice pe diferite hazarduri care reglementează managementul riscului asociat acestora.

A. Managementul riscului la inundații

Strategia națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung (SNMRI), aprobată prin HG nr. 846/2010 definește cadrul pentru o orientare coordonată, intersectorială a tuturor acțiunilor, pentru a preveni și a reduce consecințele negative ale inundațiilor, vizând managementul integrat al apei și al resurselor adiacente (de exemplu, planificarea utilizării terenurilor și a dezvoltării urbane, protejarea naturii, dezvoltarea sustenabilă a agriculturii și silviculturii și altele asemenea). Perioada de implementare a Strategiei este 2010-2035, prevăzându-se alocarea unui buget de aproximativ 17 miliarde €. SNMRI stabilește măsurile care trebuie implementate pentru a reduce riscul de inundație, inclusiv realizarea de hărți de hazard și risc la inundații și conceperea PMRI-urilor. În prezent, România este în proces de finalizare a hărților de hazard și risc și a PMRI-urilor pentru cel de-al

doilea ciclu de implementare al DI. Hărțile de hazard aduc îmbunătățiri în ceea ce privește sursele, mecanismele și caracteristicile inundațiilor, iar hărțile de risc la inundații aduc îmbunătățiri legate de metoda de evaluare a riscului, în acest al 2-lea ciclu, riscul urmând a fi evaluat cantitativ. Noile Programe de Măsuri (PoM), parte din PMRI-uri, vor fi justificate de o analiză cuprinzătoare (cuprinzând analiza multicriterială și analiza cost-beneficiu) și vor veni în sprijinul managementul integrat al riscului de inundații.

Acest document strategic este completat de următoarele acte normative:

La nivelul UE

- **Directiva 2007/60/CE** privind evaluarea și gestionarea riscului la inundații, denumită Directiva Inundații (DI), reprezintă principalul document de îndrumare în domeniul inundațiilor. Pe baza constatărilor Evaluării Preliminare a Riscului de Inundație (EPRI) (etapa I a implementării DI) și a realizării Hărților de Hazard și Risc la Inundații (etapa a 2-a), în cea de-a 3-a etapă vor fi elaborate Planurile de Management al Riscului de Inundație (PMRI), considerate ca instrument principal al implementării.³² Obiectivul principal al Planurilor de Management al Riscului la Inundații este reducerea riscului asociat acestora, luând în calcul, la nivel național, măsuri structurale și non-structurale în 4 domenii de acțiune (prevenire, protecție, pregătire și recuperare, revizuire) și 3 categorii, în funcție de nivelul de aplicare (măsuri la nivel național, măsuri la nivel de bazin hidrografic și măsuri la nivel local).

La nivel național

- **Legea apelor nr. 107/1996** cu modificările și completările ulterioare, creează cadrul legal pentru activitățile și responsabilitățile privind gestionarea resurselor de apă la nivel național și de bazin hidrografic. Prevederile Legii Apelor acoperă multe sectoare asociate managementului apelor incluzând și protecția împotriva inundațiilor, dar și a altor fenomene meteorologice periculoase.
- **OUG nr. 244/2000** privind siguranța barajelor, republicată;
- **Legea nr. 259/2010** siguranței digurilor, republicată;
- **HG nr. 447/2003** pentru aprobarea normelor metodologice privind modul de elaborare și conținutul hărților de risc natural la alunecări de teren și inundații, cu modificările și completările ulterioare;
- **HG nr. 972/2016** pentru aprobarea planurilor de management al riscului la inundații aferent celor 11 administrații bazinale de apă (ABA) și fluviului Dunărea de pe teritoriul României
- **Ordinul ministrului apelor și pădurilor și al ministrului afacerilor interne nr. 459/78/2019** pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene hidrometeorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică, precum și incidente/accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale pe cursurile de apă și poluări marine în zona costieră;
- **Ordinul ministrului mediului și schimbărilor climatice, al ministrului afacerilor interne și al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 330/44/2178 din 2013** pentru

³² Banca Mondială. 2022c.

aprobarea Manualului primarului pentru managementul situațiilor de urgență în caz de inundații și secetă hidrologică și a Manualului prefectului pentru managementul situațiilor de urgență în caz de inundații și secetă hidrologică.

- **Concepția Națională de Răspuns în caz de inundații nr. 1510/OP/2018**, care prevede modul de organizare și planificare a acțiunilor de răspuns la nivel național, regional, județean și local.

B. Managementul riscului de incendii de pădure

Acest domeniu este guvernat de Strategia UE privind pădurile pentru 2030, publicată în iulie 2021, care propune acțiuni concrete pentru îmbunătățirea cantității și calității pădurilor în UE și a consolidarea protejării, refacerea și reziliența acestora, în vederea adaptării pădurilor Europei la noile condiții, la extremele climatice și la incertitudinile generate de schimbările climatice.

SNSC 2013-2020 subliniază faptul că schimbările climatice vor avea efecte semnificative asupra pădurilor României, cele mai mari amenințări fiind generate de frecvența din ce în ce mai mare a incendiilor sau a dăunătorilor (care este scăzută în condițiile climatice actuale, în afară de partea sudică și sud-vestică a țării). Măsurile de adaptare ar trebui să susțină managementul sustenabil al pădurilor, ținând seama de contextul socioeconomic și de mediu. Documentul stabilește obiective strategice privind pădurile pentru adaptarea la schimbările climatice, precum: (i) îmbunătățirea managementului pădurilor pentru a ameliora capacitatea acestora de a se adapta la schimbările climatice; (ii) adaptarea practicilor de regenerare a pădurilor la necesitățile impuse de schimbările climatice și (iii) Reducerea la minim a riscului asociat schimbărilor climatice pentru păduri și cu ajutorul pădurilor.

Cadrul strategic este completat de următoarele acte normative:

La nivelul UE

- **Regulamentul UE nr. 1305/2013** privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din FEADR, inclusiv pentru prevenirea și repararea daunelor cauzate pădurilor de incendii, de dezastre naturale și de evenimente catastrofale.

La nivel național

- **Legea nr. 307/2006** privind apărarea împotriva incendiilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
- **OG nr. 195/2005** privind protecția mediului, care face referire la sancțiunile aplicabile și impune obligația proprietarilor și deținătorilor de terenuri cu titlu sau fără titlu de a nu arde și de a preveni arderea miriștilor, turbăriilor, litierelor pădurii, stufului, tufărișurilor sau vegetației ierboase.
- **Ordinul Ministerului Mediului nr. 1654/2000** privind aprobarea Normelor de prevenire și stingere a incendiilor din fondul forestier include metode și proceduri pentru identificarea și evaluarea riscului de incendii în fondul forestier. În prezent, acestea sunt în curs de revizuire.
- **Ordinul ministrului agriculturii, alimentației și pădurilor nr. 651/2002** pentru aprobarea clasificării terenului național în funcție de gradul riscului producerii incendiilor de pădure, ținând seama de criteriile stabilite în Regulamentul Consiliului nr. 2.158/92/CEE și pe baza Studiului pentru zonarea teritoriului țării în funcție de gradul de risc de incendiu al fondului forestier, conform căruia teritoriul României este clasificat în categoria cu risc scăzut de producere a incendiilor de pădure.

- **Ordin comun MAI/MADR nr. 1475/551/2006** care aprobă Regulamentul privind gestionarea situațiilor de urgență ca urmare a incendiilor de pădure.
- **Ordin comun MIRA/MADR nr. 605/579/2008** pentru aprobarea Dispozițiilor generale de apărare împotriva incendiilor pe timpul utilizării focului deschis la arderea de miriști, vegetație uscată și resturi vegetale.
- **Concepția Națională de răspuns în caz de incendii de pădure nr. 93152/2018** prevede modul de organizare și planificare a acțiunilor de răspuns la nivel național, regional, județean și local.
- **Codul silvic al României.** Prima versiune a Codului silvic a fost adoptată în 2008 prin Legea nr. 46/2008 și s-a concentrat pe toate activitățile tehnice, economice și juridice desfășurate pentru a asigura managementul sustenabil al pădurilor, în conformitate cu regimul silvic. În prezent, Codul silvic este în curs de revizuire.

C. Managementul riscului de secetă

Strategia națională privind reducerea efectelor secetei, prevenirea și combaterea degradării terenurilor și deșertificării, pe termen scurt, mediu și lung (2007) a fost adoptată la ședința Comitetului național pentru combaterea secetei, degradării terenurilor și deșertificării în 2008. Strategia vizează reducerea impactului secetei asupra persoanelor, bunurilor și mediului și cuprinde acțiunile și măsurile necesare pentru a reduce efectele secetei și pentru a preveni și a combate deșertificarea și degradarea terenurilor pe termen scurt, mediu și lung.

Cadrul legislativ este completat de:

- **Legea apelor nr. 107/1996** cu modificările și completările ulterioare, **care reglementează aplicarea de restricții temporare de folosire a resurselor de apă, în caz de secetă;**
- **Legea nr. 289/2002** privind perdelele forestiere de protecție, republicată, care reglementează înființarea perdelelor forestiere de protecție a terenurilor agricole pentru prevenirea și combaterea fenomenului de secetă și a deșertificării;
- **Legea îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004**, republicată;
- **Legea nr. 246/2020** privind utilizarea, conservarea și protecția solului;
- **UG nr. 195/2005** privind protecția mediului, aprobată prin **Legea nr. 265/2006** cu modificările și completările ulterioare;
- **UG nr. 57/2007** privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare;
- **Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului afacerilor interne nr. 551/1475/2006** pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și gestionarea riscurilor cauzate de căderile de grindină și secetă severă, a Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență în domeniul fitosanitar - invazii ale agenților de dăunare și contaminarea culturilor agricole cu produse de uz fitosanitar și a Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență ca urmare a incendiilor de pădure;
- **Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului afacerilor interne nr. 97/63/2020** pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase având ca efect producerea secetei pedologice, cu modificările și completările ulterioare;

- **Ordinul ministrului mediului și gospodăririi apelor nr. 9/2006** pentru aprobarea Metodologiei privind elaborarea planurilor de restricții și folosire a apei în perioadele deficitare.

D. Managementul riscului seismic

SNRRS, aprobată prin HG nr. 1442/2022, promovează creșterea rezilienței la cutremure a comunităților și a fondului de clădiri construit din România, și tratează, dintr-o perspectivă sectorială, problematica riscului seismic la nivelul clădirilor civile publice și private, inclusiv a celor pentru serviciile publice de bază și a celor cu valoare de patrimoniu cultural. Actul normativ stabilește acțiuni etapizate pentru perioada 2030, 2040, 2050, care vizează planificarea strategică a investițiilor pe baza unor criterii de priorizare, abordarea integrată a intervențiilor asupra fondului construit (eficiență energetică, risc seismic, securitate la incendiu, accesibilitate și altele asemenea) și încurajează abordarea participativă și acțiune incluzivă, prin efortul coordonat al factorilor interesați cu atribuții instituționale în ceea ce privește comunicarea pe teme legate de gestionarea riscului seismic, și prin colaborare între părțile interesate-cheie implicate în gestionarea riscului seismic, pentru creșterea nivelului de conștientizare a publicului privind riscul seismic. Strategia este complementară cu Strategia națională de renovare pe termen lung, aprobată prin HG nr. 1034/2020, cu modificările și completările ulterioare.

Cadrul strategic este completat de următoarele acte normative:

Nivelul UE

- Eurocodurile reprezintă seria de standarde europene care prevăd metode de calcul al rezistenței mecanice a elementelor structurale pentru construcții. Aceste metode permit proiectarea și verificarea stabilității structurilor pentru construcții sau a unor părți ale acestora și dimensionarea adecvată a elementelor structurale pentru construcții.
- Eurocod 8 este un instrument esențial pentru proiectarea construcțiilor rezistente la cutremure și include reguli și recomandări privind rezistența și stabilitatea structurilor, precum și modul în care acestea trebuie proiectate pentru a rezista la forțele seismice. Eurocod 8 specifică metodele și procedurile necesare pentru evaluarea riscului seismic, proiectarea structurală, evaluarea performanței seismice și verificarea proiectelor înainte de construire, pentru construcții existente și noi, inclusiv clădiri, poduri, tuneluri și altele asemenea.

Nivelul național

- **P 100-1/2013 Codul de proiectare seismică - Partea I** - Prevederi de proiectare pentru clădiri, aprobat prin Ordinul ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 2956/2019, care cuprinde și zonarea hazardului seismic pe teritoriul României în funcție de valoarea accelerației terenului pentru proiectare (a_g) ce corespunde unui interval mediu de recurență de 225 de ani (probabilitate de depășire în 50 de ani). Potrivit codului P100-1, clădirile sunt clasificate în una dintre următoarele clase de importanță - expunere la cutremur, în funcție de (1) consecințele prăbușirii lor pentru viața umană, (2) importanța lor pentru siguranța publică și protecția civilă în perioada imediată de după cutremur și (3) consecințele sociale și economice ale prăbușirii lor. Clădirile cu o importanță mai mare au cerințe de performanță mai ridicate, pentru a se asigura că este disponibilă o capacitate ridicată de protecție civilă la cutremure puternice.

Prevederile codului P 100-1 sunt armonizate cu prevederile standardului român SR EN 1998-1 - Eurocod 8: Proiectarea structurilor pentru rezistența la cutremur. Partea 1: Reguli generale, acțiuni seismice și reguli pentru clădiri.

- **P 100-3/2019 Codul de proiectare seismică - Partea a III-a** - Prevederi pentru evaluarea seismică a clădirilor existente, aprobat prin Ordinul ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 2834/2019, care stabilește criteriile și procedurile pentru evaluarea seismică a clădirilor existente și, după caz, fundamentarea lucrărilor de intervenție pentru reducerea vulnerabilității seismice a acestora. Evaluarea seismică a clădirilor existente se face cu scopul determinării susceptibilității avarierii acestora la acțiuni seismice severe.

Prevederile codului P 100-3 sunt armonizate cu prevederile standardului român SR EN 1998-3 - Eurocod 8: Proiectarea structurilor pentru rezistența la cutremur. Partea 3: Evaluarea și consolidarea construcțiilor.

- **Legea nr. 212/2022 privind unele măsuri pentru reducerea riscului seismic al clădirilor, cu modificările și completările ulterioare**, reglementează Programul național de consolidare a clădirilor cu risc seismic ridicat și are ca principal obiectiv punerea în siguranță la acțiunea seismică a clădirilor de locuit și a clădirilor publice multietajate încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasa I și II de risc seismic prin finanțarea proiectării și executării lucrărilor de consolidare de la bugetul de stat. Pentru simplificarea și eficientizarea modul de utilizare a fondurilor în măsuri de reducere a riscului seismic al construcțiilor existente, programul are caracter multianual și acoperă și lucrările de creștere a performanței energetice a clădirilor.
- **Legea nr. 260/2008** privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor, cu modificările și completările ulterioare.
- **Ordinul ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației și al ministrului afacerilor interne nr. 2061/170/2023** pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de cutremur.
- **Reglementarea tehnică „Metodologie privind investigarea de urgență a siguranței postseism a clădirilor și stabilirea soluțiilor-cadru de intervenție”** (indicativ ME 003-2007), aprobată prin Ordinul ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și locuințelor nr. 127/2007.
- **Reglementarea tehnică „Metodologie de evaluare vizuală rapidă a clădirilor** (indicativ RTC 10-2022), aprobată prin Ordinul ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației nr. 3231/2022.
- **Concepția Națională de Răspuns Post Seism nr. 104529/2021**, care prevede modul de organizare și planificare a acțiunilor de răspuns la nivel național, regional, județean și local.

E. Managementul riscului de alunecări de teren

Deși România nu are o strategie națională dedicată alunecărilor de teren, există documente și reglementări care încurajează abordarea națională în ceea ce privește managementul riscului de alunecări de teren.

Cadrul legislativ și normativ

- **Legea nr. 350/2001** privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează realizarea documentațiilor de urbanism și a hărților de risc pentru cutremure și alunecări de teren;
- **Legea nr. 575/2001** privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea V - Zonele de risc natural;
- **Legea nr. 246/2020** privind utilizarea, conservarea și protecția solului;
- **HG nr. 382/2003** pentru aprobarea Normelor metodologice privind exigențele minime de conținut ale documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism pentru zonele de riscuri naturale;
- **HG nr. 447/2003** pentru aprobarea normelor metodologice privind modul de elaborare și conținutul hărților de risc natural la alunecări de teren și inundații, cu modificările ulterioare;
- **HG nr. 932/2007** pentru aprobarea Metodologiei privind finanțarea de la bugetul de stat a hărților de risc natural pentru cutremure și alunecări de teren, modificată prin HG nr. 6/2024;
- **Normele de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism**, aprobate prin Ordinul viceprim-ministrului, ministrul dezvoltării regionale și administrației publice, nr. 233/2016 și modificate/completate prin Ordinul ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației nr. 904/2023;
- **Ordinul ministrului transporturilor, construcțiilor și turismului și al ministrului administrației și internelor nr. 1995/1160/2006**, pentru aprobarea Regulamentului de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență specifice riscului de cutremure și/sau alunecări de teren;
- **Ghid privind identificarea și monitorizarea alunecărilor de teren și stabilirea soluțiilor-cadru de intervenție - GT006-97**, aprobat prin OMLPAT nr. 18/N/1997 și publicat în Buletinul construcțiilor nr. 10/1998;
- **Ghid de redactare a hărților de risc la alunecare a versanților, pentru asigurarea stabilității construcțiilor - GT019-98**, aprobat prin OMLPAT nr. 80/N/1998 și publicat în Buletinul construcțiilor nr. 6/2000.

F. Fenomene meteorologice extreme

Fenomenele meteorologice periculoase nu sunt acoperite de un cadru strategic distinct, acestea fiind deseori asociate cu alte tipuri de riscuri, precum inundațiile, perioade de secetă prelungită și caniculă. **SNSC (2013-2020)** subliniază impactul fenomenelor hidrometeorologice extreme, precum și măsurile necesare pentru adaptarea la schimbările fenomenelor meteorologice extreme cauzate de schimbările climatice.

Managementul situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase este reglementat prin:

- **Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului afacerilor interne nr. 551/1475/2006** pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și gestionarea riscurilor cauzate de căderile de grindină și secetă severă, a Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență în domeniul fitosanitar - invazii ale agenților de dăunare și contaminarea culturilor agricole cu produse de uz fitosanitar și a Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență ca urmare a incendiilor de pădure.

- **Ordinul ministrului apelor și pădurilor și al ministrului afacerilor interne nr. 459/78/2019** pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene hidrometeorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică, precum și incidente/accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale pe cursurile de apă și poluări marine în zona costieră.

G. Managementul riscului de epidemii

Cadrul strategic care reglementează riscul de epidemii este unul complex, abordând atât întreg sistemul de sănătate ca mijloc de asigurare a prevenției și a răspunsului în caz de epidemii, cât și diversele tipuri de surse de risc.

Astfel, la nivelul UE, este instituit, prin Regulamentul (UE) nr. 2021/522, Programul „UE pentru sănătate”, care vizează pandemia COVID-19. Acest program oferă finanțare entităților eligibile, organizațiilor și OSC-urilor din domeniul sănătății, cu scopul de a merge dincolo de răspunsul la situația de criză și de a încerca să îmbunătățească însăși reziliența sistemelor de sănătate.

La nivel național, a fost aprobată, prin HG nr. 1004/2023, **Strategia națională de sănătate 2023-2030**, care urmărește dezvoltarea unui sistem de finanțare sustenabil, în perspectiva evoluțiilor economice, tehnologice și demografice, precum și rezilient, la șocurile provocate de crize epidemiologice și climatice, care să asigure resurse financiare suficiente, precum și mecanisme de alocare, contractare și plată cost-eficace, pentru realizarea obiectivelor sistemului de sănătate, referitoare la servicii medicale, resurse umane, informaționale și tehnologice necesare furnizării acestora și altele asemenea, asigurând o protecție financiară adecvată categoriilor de populație vulnerabile.

Cadrul strategic este completat de Strategia națională pentru supravegherea, controlul și prevenirea cazurilor de infecție cu HIV/SIDA în perioada 2022-2030 (aprobată prin HG nr. 1440/2022) și de Strategia națională pentru controlul tuberculozei în România 2022-2030 (aprobată prin HG nr. 1102/2022).

În plus, managementul riscului de epidemii este abordat de următoarele acte normative:

Nivelul UE

- **Regulamentul (UE) nr. 2371/2022** privind amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate și de abrogare a Deciziei nr. 1082/2013/UE;
- **Decizia CE nr. 945/2018** privind bolile transmisibile și problemele de sănătate speciale conexe care trebuie să facă obiectul supravegherii epidemiologice, precum și definițiile de caz relevante;
- **Regulamentul (UE) 2022/2371** privind amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate și de abrogare a Deciziei nr. 1082/2013/UE;
- **Regulamentul sanitar internațional (RSI) – 2005.**

Nivelul național

- **Legea nr. 95/2006** privind reforma în domeniul sănătății, republicată;
- **Legea nr. 55/2020** privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, cu modificările și completările ulterioare;
- **Legea nr. 136/2020** privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, republicată;
- **Legea nr. 302/2018** privind măsurile de control al tuberculozei;

- **HG nr. 320/2013**, prin care se aprobă Planului național de intervenție pentru prevenirea îmbolnăvirii în masă a populației generate de epidemii și pandemii, încredințarea serviciului de interes economic general de prevenire a îmbolnăvirii în masă a populației generate de epidemii și pandemii, precum și de intervenție rapidă și eficientă în cazul constatării unor urgențe majore de acest tip Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Microbiologie "Cantacuzino" și suplimentarea bugetului Ministerului Sănătății din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2013, cu modificările și completările ulterioare;
- **HG nr. 758/2009** pentru punerea în aplicare a Regulamentului sanitar internațional **RSI (2005)**;
- **HG nr. 826/2009** pentru aprobarea Planului-cadru intersectorial gradual pentru combaterea efectelor pandemiei cu virusul A/H1N1;
- **HG nr. 1.005/2023** privind aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și limitarea infecțiilor asociate asistenței medicale și combaterea fenomenului de rezistență la antimicrobiene în România pentru perioada 2023-2030;
- **HG nr. 657/2022** privind aprobarea conținutului și a metodologiei de colectare și raportare a datelor pentru supravegherea bolilor transmisibile în Registrul unic de boli transmisibile;
- **Ordinul nr. 1094/2005** pentru aprobarea Planul național de intervenție în pandemia de gripă definește măsurile de supraveghere, managementul cazurilor și acțiunile care trebuie întreprinse în caz de pandemie. Este stabilit cadrul de acțiune legislativ, politic și economic, precum și strategia de vaccinare și costurile acesteia;
- **Metodologia pentru supravegherea infecțiilor cu transmisie sexuală, aprobată prin Ordinul nr. 1.342/2013**, include „Ghidul de diagnosticare și tratament al infecțiilor cu transmitere sexuală”, „Sarcinile și îndatoririle specifice unităților sanitare și personalului medical în prevenirea și controlul infecțiilor cu transmitere sexuală” și „Măsurile de supraveghere epidemiologică prin examene medicale clinice și de laborator pentru populația generală și pentru grupe de populație expuse la un risc crescut de contractare a infecțiilor cu transmitere sexuală”;
- **Ordinul nr. 588/2019** pentru aprobarea Planului-cadru național privind controlul hepatitelor virale în România 2019–2030;
- **Ordinul comun al MS/MAI/MDLPA/MTI /MADR /MF/MMAP/ Ministerul Apărării/ Ministerul Afacerilor Externe /ANSVSA / CNCAN nr. 800/135/1638/1200/1350/1327/1530/M.102/1948 /158/125 din 2014** pentru aprobarea Planului național de implementare a Regulamentului sanitar internațional 2005 (RSI 2005) în România;
- **Concepția Națională de Răspuns în caz de Epidemii nr. 47100/2022**, care prevede modul de organizare și planificare a acțiunilor de răspuns la nivel național, regional, județean și local.

H. Managementul riscului asociat epizootiilor și zoonozelor

Cadrul legislativ care reglementează managementul riscului de epizootii și zoonoze este:

- **Legea nr. 221/2006** privind măsurile ce se aplică pentru monitorizarea, combaterea și eradicarea gripei aviare pe teritoriul României, cu modificările și completările ulterioare.

- **Ordinul ministrului agriculturii, alimentației și pădurilor nr. 145/2003** pentru aprobarea Regulamentului Comisiei centrale pentru epizootii și supraveghere a contaminării radioactive, chimice sau biologice a produselor vegetale și animale.
- **Ordinul ministrului sănătății nr. 1.103/2005** privind constituirea celulei de criză pentru supravegherea și monitorizarea măsurilor de sănătate publică ce se impun în contextul existenței focarelor de gripă aviară la păsări.
- **Decizia prim-ministrului nr. 59/2006** privind constituirea Centrului Național de Coordonare pentru gripa aviară.
- **Ordinul ANSVSA nr. 35/2016** privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Programului acțiunilor de supraveghere, prevenire, control și eradicare a bolilor la animale, a celor transmisibile de la animale la om, protecția animalelor și protecția mediului, de identificare și înregistrare a bovinelor, suinelor, ovinelor, caprinelor și ecvideelor.
- **Ordinul ANSVSA nr. 21/2018** pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind condițiile de biosecuritate în exploatațile comerciale de păsări, precum și condițiile privind mișcarea păsărilor vii și a subproduselor provenite de la acestea.

I. Managementul riscului asociat accidentelor industriale majore care implică substanțe periculoase (accidente SEVESO)

Acest domeniu este reglementat prin următoarele acte legislative europene:

- **Directiva 2012/18/UE** privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, de modificare și ulterior de abrogare a textului Directivei 96/82/CE a Consiliului cu relevanță pentru Spațiul Economic European (SEE) (Directiva Seveso III).
- **Decizia de punere în aplicare (UE) nr. 2019/570** în ceea ce privește capacitățile rescEU din domeniul incidentelor chimice, biologice, radiologice și nucleare, cu modificările ulterioare.

Legea nr. 59/2016 privind controlul asupra pericolelor de accident major în care sunt implicate substanțe periculoase reprezintă cadrul legislativ principal pentru sectorul asociat industriei chimice, astfel transpunându-se în legislația națională *Directiva Seveso III*. Pentru operatorii Seveso s-a elaborat și legislație subsecventă privind următoarele aspecte:

- **Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor și al ministrului afacerilor interne nr. 1175/2019/39/2020** privind aprobarea Procedurii de notificare a activităților care prezintă pericole de producere a accidentelor majore în care sunt implicate substanțe periculoase.
- **Ordinul ministrului dezvoltării regionale, administrației publice și fondurilor europene, al ministrului mediului și al ministrului afacerilor interne nr. 3710/1212/2017 pentru aprobarea Metodologiei pentru stabilirea distanțelor adecvate față de sursele potențiale de risc din cadrul amplasamentelor care se încadrează în prevederile Legii nr. 59/2016 privind controlul asupra pericolelor de accident major în care sunt implicate substanțe periculoase în activitățile de amenajare a teritoriului și urbanism.**
- **Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 156/2017** pentru aprobarea Normelor metodologice privind elaborarea și testarea planurilor de urgență în caz de accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase.

- **Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor și al ministrului afacerilor interne nr. 1176/2019/40/2020** privind aprobarea Procedurii de notificare a accidentelor majore în care sunt implicate substanțe periculoase, produse inclusiv în context transfrontalier.
- **Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor și al ministrului afacerilor interne nr. 784/91/2021** pentru aprobarea Procedurii de interzicere a utilizării sau punerii în funcțiune a unui amplasament, unei instalații ori zone de depozitare sau a oricărei părți din acestea.

Rezultatele evaluării de risc cerute prin legislația secundară se aplică în planificarea la nivel local și informarea populației și a altor operatori economici despre potențialele surse de risc.

J. Managementul riscului asociat accidentelor nucleare și radiologice

Acest domeniu este reglementat prin:

- **Directiva 2014/87/EURATOM** a Consiliului din 8 iulie 2014 de modificare a Directivei 2009/71/Euratom de instituire a unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare.
- **Directiva 2013/59/EURATOM** a Consiliului din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizante și de abrogare.

La nivel național, România are o legislație bine definită, aliniată cu reglementările europene, cu standardele internaționale și cu cele mai bune practici. Legislația principală privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare este reprezentată de *Legea nr. 111/1996*, modificată și actualizată în 1998, în 2014 și ulterior prin *Legea 63/2018*. Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare (CNCAN) a publicat mai multe norme de securitate privind evaluarea și controlul asupra activităților nucleare și radiologice și asupra riscurilor asociate. Prin elaborarea Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență specifice riscului nuclear sau radiologic, aprobat prin Ordinul Comun al MAI/CNCAN 61/113/2018, s-au reglementat cerințele privind managementul riscului nuclear sau radiologic, cu alocarea responsabilităților la nivelul autorităților naționale și locale și al deținătorilor de autorizații.

Strategia Națională pentru Securitate și Siguranță Nucleară, adoptată prin HG nr. 600/2014, vizează stabilirea cadrului general necesar pentru o abordare unitară și coerentă a obiectivului de îmbunătățire a siguranței și securității în domeniul nuclear, precum și combinarea eforturilor autorităților și instituțiilor cu responsabilități și obligații în acest domeniu. Principalele obiective ale strategiei se concentrează pe îmbunătățirea continuă a siguranței nucleare, protecției radiologice, protecției fizice, pe controlul sistemelor de protecție, siguranță și securitate nucleară, precum și pe pregătirea răspunsului de urgență, securitatea cibernetică în domeniul nuclear, îmbunătățirea sistemelor de management, competențe de securitate națională, intensificarea cooperării internaționale și asigurarea resurselor necesare. **Cadrul legislativ al sectorului nuclear a fost completat cu noi norme și**

reglementări privind siguranța și securitatea, iar Strategia Națională de Securitate și Siguranță Nucleară este în curs de revizuire.³³

K. Managementul riscului asociat accidentelor majore de transport care implică mărfuri periculoase

Acest domeniu este reglementat prin următoarele acte legislative europene:

- **Directiva 2008/68/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 septembrie 2008 privind transportul interior de mărfuri periculoase;**
- **Acordul european privind transportul internațional de mărfuri periculoase pe căi navigabile interioare (ADN);**
- **Acordul european referitor la transportul rutier internațional al mărfurilor periculoase (ADR 2021);**
- **Regulamentul privind transportul internațional feroviar al mărfurilor periculoase (RID).**

La nivel național, **HG nr. 1326/2009** privind transportul mărfurilor periculoase în România, cu modificările și completările ulterioare, stabilește cadrul unitar general privind transportul rutier al mărfurilor periculoase, pe calea ferată și pe apele interioare, efectuat integral sau parțial pe teritoriul României, precum și privind alte activități conexe precum încărcarea/descărcarea. Fiecare tip de transport este reglementat de legislație specifică, în baza acordurilor și reglementărilor europene sau internaționale.

Alte acte legislative în domeniul de transport mărfuri și deșeuri periculoase:

- **Legea nr. 6/1991** pentru aderarea României la Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora;
- **Legea nr. 31/1994** pentru aderarea României la Acordul european privind transportul internațional al mărfurilor periculoase (ADR) încheiat la Geneva la 30 septembrie 1957, cu modificările și completările ulterioare;
- **HG nr. 1175/2007** pentru aprobarea Normelor de efectuare a activității de transport rutier de mărfuri periculoase în România;
- **Concepția Națională de Răspuns în caz de accident nuclear și/sau radiologic nr. 1793/2020** prevede modul de organizare și planificare a acțiunilor de răspuns la nivel național, regional, județean și local.

4. Capitol: Analiza contextului și definirea problemelor

România a făcut pași către o abordare proactivă și complexă în gestionarea riscurilor de dezastre. Astfel, în paralel cu demersurile pentru creșterea nivelului de înțelegere a riscurilor, prin intermediul proiectului național RO-RISK, cadrul legislativ a fost îmbunătățit prin PNMRD și o serie de strategii sectoriale/specifice pe diferite hazarduri, care contribuie la agenda de reducere a riscului de dezastre (RRD), iar o serie de măsuri și acțiuni au fost implementate, fiind completate cu eforturile mai cuprinzătoare în legătură cu atenuarea schimbărilor climatice și dezvoltarea durabilă.

³³ CNCAN: Strategia Națională privind Siguranța și Securitatea Nucleară - versiune proiect 2021. [Link](#)

Se estimează că între 2014 și 2021 s-au investit peste 73 de miliarde RON (15 miliarde EUR) în MRD prin programe naționale finanțate de la bugetul de stat, precum și aproximativ 7,3 miliarde RON (1,5 miliarde EUR) din investiții ale UE în MRD prin diferite programe de finanțare ale UE. Acestea au vizat, printre altele, dezvoltarea de sisteme de avertizare timpurie (SAT), investiții în domeniul cunoașterii riscurilor (RO-RISK), consolidarea capacităților de monitorizare și prognoză în agenții specializate și îmbunătățirea tehnicilor de diseminare a avertizărilor (RO-ALERT).

Creșterea nivelului de înțelegere a riscurilor a permis luarea în considerare a potențialelor impacturi fiscale ale dezastrelor în documente programatice precum Strategia fiscal-bugetară pentru 2022-2024. În plus, România a trecut la o abordare ex-ante a finanțării post-dezastru, asigurând instrumente de finanțare pentru evenimente neprevăzute, precum împrumuturile de urgență disponibile în 24 de ore de la dezastru.

Ținând seama de acești pași, cărora li se adaugă și activitățile curente din sectorul public și de la nivelul altor actori, există oportunități pentru a continua acest proces și a asigura reziliența României la dezastre, prin acțiuni proactive, multisectoriale și multi-hazard și printr-o abordare la nivelul întregii societăți.

Secțiunile de mai jos rezumă profilul de risc al României și evidențiază principalele provocări trans-sectoriale și cele specifice hazardurilor, precum și domenii cu potențial pentru acțiuni viitoare, relevante pentru serie de actori implicați. SNRRD oferă o ocazie de a face schimb de informații și de a îmbunătăți gradul de conștientizare cu privire la diferitele provocări din diversele domenii prioritare, precum și gradul de conștientizare privind hazardurile.

4.1. Profilul de risc

Populația și economia României sunt expuse la o serie de riscuri naturale, biologice și tehnologice. Conform indicelui INFORM GRI (indicele de risc global), România se situează pe locul 126 din 191 de țări analizate.³⁴ Între 1900 și 2021, baza de date internațională privind dezastrelor EM-DAT a raportat 101 dezastre naturale care au avut loc în România și care au afectat 2,058 de milioane de persoane, cauzând 4.939 de morți și pagube estimate în total la 17,18 miliarde USD.³⁵

În perioada 2016-2018, a fost implementat proiectul RO-RISK, care a avut ca rezultat prima matrice de riscuri a României (Figura 1).

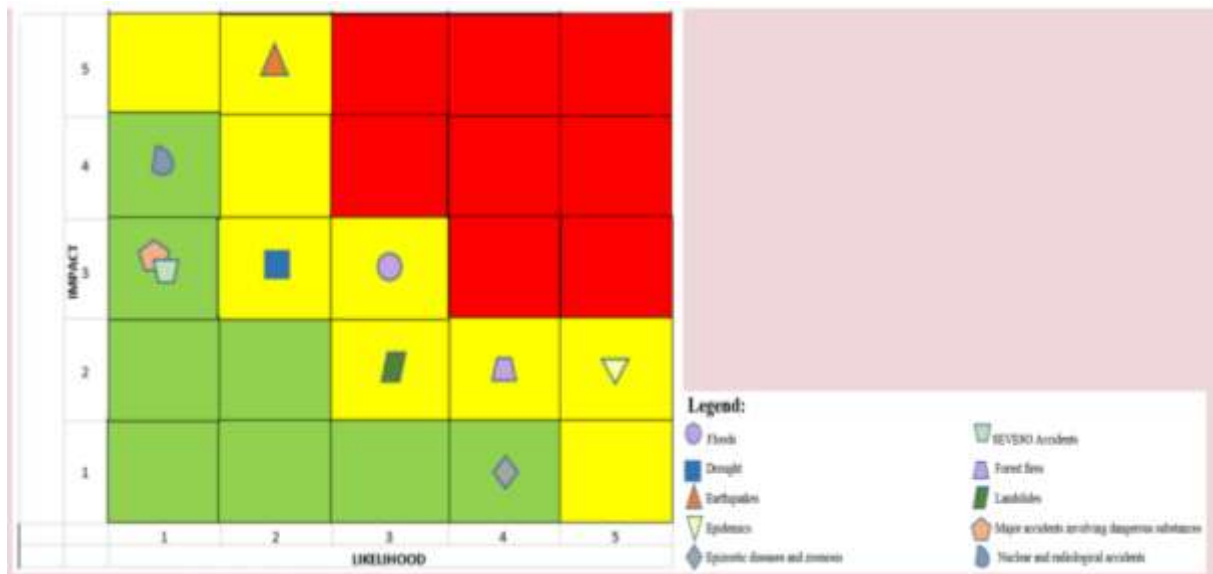
Matricea a fost elaborată prin agregarea scorurilor de impact (fizic, economic și psihosocial) și a probabilității de producere a scenariilor, cuantificate pe o scală (1 – scăzut; 5 – ridicat).³⁶

³⁴ Comisia Europeană. 2021. DRMKC - INFORM, Disaster Risk Management Knowledge Center, Comisia Europeană, [Link](#).

³⁵ EM-DAT. 1900–2019. [Link](#).

³⁶ Guvernul României. 2020g. p. 6.

Figura 1. Matricea riscurilor din România, pe baza evaluării riscurilor la nivel național

Sursa: IGSU. 2020g. Sintează privind managementul riscurilor de dezastre. p.6.

Fondul de clădiri (clădiri publice și private) și infrastructura României sunt vulnerabile la impactul diferitelor hazarduri. Se estimează că fondul de clădiri al României cuprinde peste 5,5 milioane de clădiri distribuite în mai multe sectoare, clădirile rezidențiale acoperind peste 90% din suprafața total construită, urmate de clădirile din domeniul educației și clădirile comerciale.³⁷ Informațiile disponibile cu privire la vulnerabilitatea fondului construit în fața unor hazarduri multiple sunt limitate, cele mai multe date disponibile fiind legate de riscul seismic.

- **Clădiri rezidențiale.** Clădirile rezidențiale construite între anii 1960 și 1990 prezintă un grad scăzut de măsuri privind eficiența energetică (fără izolare termică sau cu izolare termică minimă, adaptate exigențelor de izolare termică existente în perioada 1960-1985), unele dintre acestea prezentând deficiențe structurale, o parte dintre acestea având puține (sau deloc) lucrări de întreținere după zeci de ani de utilizare.
- **Clădirile administrației publice.** O mare parte a parcului imobiliar administrativ se apropie sau a depășit deja durata de viață obișnuită a clădirilor – aceea de 50 de ani. Majoritatea acestor clădiri datează din perioada 1950-1980 (cea mai intensă perioadă de urbanizare a României) și foarte puține dintre ele au fost consolidate sau înlocuite; prin urmare, se estimează că acestea au o vulnerabilitate seismică ridicată. În funcție de locația și designul lor, este probabil ca acestea să fie vulnerabile și la impactul altor hazarduri naturale și riscuri tehnologice.
- **Clădiri ale unităților de primă intervenție.** La fel ca și în cazul clădirilor administrației publice, sediile ISUJ, stațiile de pompieri și salvare, secțiile de poliție, centrele de comandă, sunt expuse riscului de a fi avariate sau distruse în cazul unui cutremursau a manifestării altor hazarduri.

³⁷ Conform datelor statistice care au stat la baza fundamentării Strategiei naționale de renovare pe termen lung (SNRTL), aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1034/2020

- **Clădirile de patrimoniu cultural.** Clădirile și monumentele istorice tind să fie în mod deosebit vulnerabile la cutremur, din cauza vechimii și a nivelului de întreținere a acestora. În funcție de locația și designul lor, acestea sunt vulnerabile și la impactul altor hazarduri.
- **Infrastructura educațională.** O mare parte din infrastructura educațională este vulnerabilă la cutremure și la alte hazarduri, inclusiv incendii de la instalații electrice. Analiza preliminară³⁸ pornind de la baza de date a *Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România* (SIIR), care aparține Ministerului Educației, arată că există peste 9.744 de școli în România care au fost construite înainte de 1977 și nu au beneficiat de consolidare seismică. Peste 2 milioane de elevi (50%) și peste 6.500 de clădiri din sectorul de educație (45%) sunt expuse unui nivel de hazard seismic mediu, iar peste 274.000 de elevi (7%) și cca. 1.600 de clădiri de educație (11%) sunt expuse unui nivel de hazard seismic ridicat. De asemenea, multe unități de învățământ sunt vulnerabile și la incendii. Estimările sugerează că în România există peste 4.000 de școli care nu respectă codurile naționale de incendiu; se estimează că aproximativ 25 la sută din școlile din România utilizează sisteme de încălzire considerate a fi un pericol de incendiu³⁹. Unele școli nu dispun nici de sisteme de detectare și avertizare la incendiu, de sisteme de stingere a incendiilor și de căi de evacuare.
- **Infrastructura socială:** Clădirile care furnizează servicii sociale, așa cum sunt acestea definite de HG nr. 867/2015, sunt expuse diferitelor tipuri de hazarduri, atât naturale cât și antropice. Îmbunătățirea rezilienței lor la diferite tipuri de dezastre (cutremure, inundații, fenomene meteorologice extreme) poate fi combinată cu îmbunătățirea accesibilității sau a condițiilor sanitare. Deși nu sunt disponibile date cuprinzătoare în acest sens, în ultimii ani, au avut loc un număr de incendii în clădiri aferente infrastructurii sistemului de servicii sociale, precum cămine pentru persoane cu dizabilități și pentru persoane vârstnice, cât și în centre culturale și cămine studențești.⁴⁰
- **Unități sanitare.** Conform bazei de date naționale a Institutului Național de Sănătate Publică⁴¹, aproximativ 45 la sută din clădirile existente în domeniul asistenței medicale ar putea fi foarte vulnerabile la cutremur. În România există un număr maxim de 116.549 de paturi de spital disponibile (în 2018)⁴². În funcție de amplasamentul acestor spitale, se poate concluziona că aproximativ 195 de unități (60%) și peste 74.000 dintre paturile de spital disponibile (64%) se află în zone cu nivel de hazard seismic mediu, iar cca. 33 unități (10%) și peste 10.000 paturi de spital (9%) sunt expuse unui nivel de hazard seismic ridicat. (*Figura 2*). Conform controalelor de

³⁸ Analiză efectuată de UTCB în cadrul pregătirii propunerii de Proiect „Școli mai sigure, incluzive și sustenabile în România” (P175308), care va fi implementat de Ministerul Educației între 2021 și 2027 cu finanțare de la Banca Mondială.

³⁹ Banca Mondială. 2021d. Romania Safer, Inclusive and Sustainable Schools – Project Appraisal Document. [Link](#).

⁴⁰ Cercetarea documentară nu a revelat disponibilitatea unor informații consolidate din surse oficiale/publice. A se vedea incendiul de la Centrul Cultural din Călărași, comunicat de presă al ISU Dolj, iulie 2021, [Link](#). A se vedea incendiul de la căminul pentru persoane cu dizabilități din Târgoviște, comunicat de presă al ISU Dâmbovița, mai 2021. [Link](#). A se vedea incendiul de la căminul pentru persoanele vârstnice din Mediaș, comunicat de presă al ISU Sibiu, mai 2021, [Link](#).

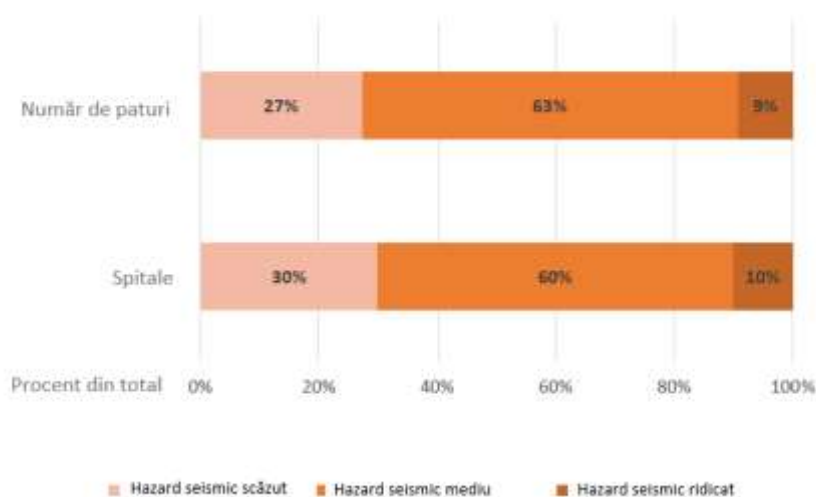
⁴¹ Guvernul României. 2021. Unități cu paturi. Institutul Național de Sănătate Publică. [Link](#). Această bază de date cuprinde 325 de spitale, locația și numărul clădirilor. Aceste unități sanitare reprezintă 3.344 de clădiri, dintre care în jur de 2.000 sunt spații ocupate permanent de pacienți și personal. Alte clădiri incluse în baza de date reprezintă spații dedicate activităților administrative, spații de cursuri, depozitare și echipamente. Peste două treimi din unitățile sanitare incluse în baza de date au date privind clădirile, precum locația, anul de construcție, zona intravilană, sisteme structurale și clasa de risc seismic (RS1, RS2, RS3 sau RS4). Din lista de clădiri clasificate în clasele de risc seismic (3.100 în total), 14 la sută sunt RS1 (cel mai ridicat risc), 30 la sută sunt RS2, 38 la sută sunt RS3 și 18 la sută sunt RS4. Doar pentru câteva dintre clădirile sanitare din listă există informații privind lucrări anterioare de consolidare/reabilitare. Acest tip de date necesită analiză tehnică și validare ulterioară.

⁴² Guvernul României. 2019d. Lista unităților cu paturi publice. Baza de date a Ministerului Sănătății. [Link](#).

prevenire efectuate de inspectoratele județene pentru situații de urgență la secțiile de terapie intensivă, din 1.392 de clădiri de unități sanitare cu paturi, 302 funcționează fără autorizație de incendiu, 52 au doar autorizare parțială, iar 728 de clădiri nu fac obiectul unei autorizări de incendiu.⁴³ În ultimii cinci ani au avut loc peste 120 de incendii în spitalele publice din România.⁴⁴

- **Infrastructura de transport.** Având în vedere profilul de risc al României, o parte importantă a infrastructurii de transport este expusă la o serie de riscuri naturale care pot avea un impact sever asupra acesteia. Analiza de risc la nivel național a reliefat faptul că principalele hazarduri care pot afecta infrastructura de transport și în special drumurile, căile ferate și podurile sunt alunecările de teren, inundațiile și cutremurele. În ceea ce privește vulnerabilitatea, principalii factori care pot influența dimensiunea impactului sunt vechimea, modul de întreținere și existența/inexistența lucrărilor de protecție a infrastructurii expuse. În plus, deși nu există date suficiente pentru o evaluare detaliată a rezilienței infrastructurii de transport, se estimează că o atenție deosebită trebuie acordată în particular zonelor de traversare cu relief dificil, cum ar fi cele montane și fluviului Dunărea.

Figura 2. Expunerea spitalelor la riscul seismic

Sursa: Baza de date a Ministerului Sănătății. [Link](#).

Dezastrele afectează disproporționat populația vulnerabilă. Reprezentanții ai mediului academic au elaborat un Index al Vulnerabilității Sociale care acoperă toate localitățile din România și, pe baza analizei datelor de explorare spațială, studiul a reușit să identifice tiparul spațial al localităților caracterizate de niveluri mai mari sau mai mici de vulnerabilitate.⁴⁵ Studiul arată că nivelurile ridicate de vulnerabilitate asociate cu niveluri scăzute de reziliență caracterizează zonele rurale periferice, locurile care sunt afectate și de dezastre naturale, în special de cutremure și inundații (de ex., zonele rurale din partea de est și sud-est a României). Aceste locuri au o situație economică mai puțin favorabilă, acces

⁴³ Principalele cauze care au dus la operarea unor clădiri care nu au autorizație la incendiu sunt fondurile insuficiente pentru modernizarea clădirilor sau asigurarea conformității acestora cu cerințele reglementărilor tehnice, precum și calitatea inadecvată a documentației pregătite pentru obținerea aprobării și a autorizației.

⁴⁴ Două dintre cele mai recente au avut loc în timpul pandemiei de COVID-19, la secția de terapie intensivă a Spitalului Județean din Piatra Neamț (15 morți) și în ianuarie 2021 la Spitalul Institutului Național de Boli Infecțioase „Prof. Dr. Matei Bals” din București (19 morți), din cauza instalațiilor electrice defectuoase sau improvizate.

⁴⁵ Török, Ibolya. 2017. “Assessment of Social Vulnerability to Natural Hazards in Romania.” (Evaluarea vulnerabilității sociale la hazardurile naturale în România”. Carpathian Journal of Earth and Environmental Sciences, 12 (2) iulie 2017, 549–562. [Link](#).

limitat la resurse și servicii și niveluri scăzute de facilități în materie de educație și salubritate, ceea ce reduce capacitatea de a face față dezastrelor. Totuși, și în zonele urbane se pot vedea semne de vulnerabilitate socială⁴⁶. Un alt aspect important este și vulnerabilitatea exacerbată a persoanelor care locuiesc în zone expuse la risc, din cauza impactului psihologic al temerilor legate de riscul ridicat de impact potențial.⁴⁷ Potrivit unui raport al Ministerului Muncii și al Solidarității Sociale din 2019⁴⁸ grupurile cele mai vulnerabile la nivel național sunt persoanele expuse riscului de sărăcie și vârstnicii. Studiul mai arată și un decalaj existent între regiunea București-Ilfov și celelalte regiuni. În plus, acest decalaj privitor la procentul din numărul de persoane vulnerabile care sunt potențiali beneficiari de servicii sociale există și între localitățile rurale și cele urbane, replicându-se și între orașele mari și orașele mici (de ex., 10-18 la sută în mediul rural, cu 21 la sută în urbanul mare și 6 la sută în urbanul mic).

În Anexa nr. 2 pot fi regăsite informații suplimentare privind riscurile asociate hazardurilor naturale, biologice și tehnologice la care este expusă România.

Impactul schimbărilor climatice asupra frecvenței și intensității dezastrelor

Se prevede că impactul schimbărilor climatice în România va exagera impactul fenomenelor meteorologice și va crește numărul de fenomene meteorologice extreme, precum seceta, inundațiile și incendiile de pădure, dar și fenomenele de caniculă.⁴⁹ Al șaselea raport IPCC prevede că, în următoarele decenii, vom asista la o creștere a numărului de fenomene de caniculă (adică de 4,1 ori mai frecvente în comparație cu perioada preindustrială, cu 1,9°C mai intense), cu sezoane calde mai lungi și sezoane reci mai scurte, cu o creștere a temperaturii globale medii de 1,5°C față de nivelurile preindustriale. La o creștere de 2°C, temperatura extremă va atinge adesea pragul critic de toleranță pentru sănătate, dar și pentru agricultură. Se estimează schimbarea climei din România în 50 - 100 de ani, cu o creștere a pagubelor de până la 6 ori față de valorile actuale,⁵⁰ în special pentru riscurile cu legătură directă cu schimbările climatice: inundații, secetă, incendii, alunecări de teren, epidemii și zoonoză.⁵¹ Se preconizează că seceta va fi mai severă în părțile sudice din regiunea Europei, precum România și Bulgaria,⁵² iar riscul de deșertificare.

⁴⁶ Este recunoscut faptul că, în studiul elaborat de Dr. Ibolya Török, s-au utilizat datele recensământului din 2011. Se recomandă revizuirea studiului după recensământul din 2022.

⁴⁷ Cucu-Oancea, O. 2017. Reflecții sociologice asupra problematicei impactului psihologic al dezastrelor [Sociological Reflections on the Psychological Impact of Disasters]. serie nouă, anul XXVIII, nr. 5–6, p. 417–435. București. [Link](#).

⁴⁸ Consultați Raportul privind analiza și evaluarea grupurilor vulnerabile în vederea determinării necesarului de servicii sociale, elaborat în 2019 de MMPS în parteneriat cu Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kiritescu” și cu Academia Română în cadrul proiectului „Implementarea unui sistem de dezvoltare de politici publice în domeniul incluziunii sociale la nivelul MMJS”, cod SIPOCA 4. [Link](#).

⁴⁹ *A se vedea* Al Șaselea Raport de Evaluare - Date Regionale - Europa al Panelului Interguvernamental privind schimbările climatice (IPCC). [Link](#); Kovats R.S., R. Valentini, L.M. Bouwer, E. Georgopoulou et al., 2014: Europe. In: Climate Change 2014: Impacts, Adaptation, and Vulnerability (Schimbări climatice 2014: Impacturi, Adaptare și Vulnerabilități). Part B: Regional Aspects. Contribution of Working Group II to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (Partea B: Aspecte regionale. Contribuția Grupului de Lucru II la al Cincilea Raport de Evaluare al Panelului Interguvernamental privind schimbările climatice) [Barros, V.R., C.B. Field, D.J. Dokken, et al. (eds.)], pp. 1267-1326 [Link](#).

⁵⁰ D. De Rosa și M. Murisic. 2018. Romania: good policies and institutions can limit the impact of natural disasters (România: politicile și instituțiile bune pot limita impactul dezastrelor naturale). 12 noiembrie 2018. Banca Mondială. [Link](#).

⁵¹ Guvernul României. 2020g. [Link](#).

⁵² Joint Research Centre. 2020. PESETA IV Project. European Commission. [Link](#).

Accelerarea schimbărilor climatice creează riscuri și pentru sănătatea umană și pentru societate, având în vedere impactul asupra sănătății umane.⁵³ Pe măsură ce temperaturile medii cresc și anotimpurile fără îngheț se prelungesc, vectorii de răspândire a agenților patogeni infecțioși, precum țânțarii și căpușele, își vor extinde aria și activitatea. În plus, vremea mai caldă ar putea da virusului gripal mai mult timp pentru a produce mutații. În prezent, în emisfera nordică, virusul evoluează timp de mai multe luni în timpul iernii și, în mare parte, se oprește din evoluție în timpul primăverii. Dacă virusul continuă să se modifice în tot timpul anului, ar putea apărea forme mai periculoase de gripă.

4.2. Impactul financiar al dezastrelor

Constatările modelării riscului de catastrofe la nivel regional⁵⁴ plasează România printre țările din UE cu cel mai ridicat risc seismic și de inundații (ape fluviale și ape de suprafață) (Tabelul 4). Baza de date MunichRe NatCat⁵⁵ estimează pierderi de 12 miliarde EUR (99% dintre acestea nefiind asigurate) și aproape 1.322 de decese în România începând din 1980, ca urmare a evenimentelor climatice și hidrometeorologice. Pentru România, pierderea medie anuală (PMA) în raport cu fondul construit total depășește 0,1% atât în ceea ce privește riscul de inundații, cât și riscul de cutremur. România se situează pe locul trei în ceea ce privește pierderile medii anuale asociate riscului seismic la nivelul statelor membre ale UE, acestea fiind de 512 milioane EUR, majoritatea ca urmare a avarierii clădirilor de locuințe, iar riscul anual mediu estimat asupra vieții populației este de 275 de decese.⁵⁶ PMA cauzată de deteriorările provocate de inundații la clădiri private și publice este estimată în acest proiect la 585 milioane EUR (0,28% din PIB).⁵⁷ Pagubele anuale preconizate în urma evenimentelor cu vânt puternic sunt estimate de JRC la 83 milioane EUR, iar peste 660.000 de persoane în România se preconizează a fi expuse la pericol de vânt puternic.

Tabelul 4. Țările din UE care ocupă primele 10 locuri în ceea ce privește riscul de inundații și riscul seismic, după PMA ca procent din expunere

SEISMIC RISK			FLUVIAL AND SURFACE WATER FLOOD RISK		
Rank	Country	AALR	Rank	Country	AALR
1	Cyprus	0.19%	1	Romania	0.14%
2	Greece	0.18%	2	Slovenia	0.13%
3	Romania	0.12%	3	Latvia	0.13%
4	Italy	0.11%	4	Bulgaria	0.13%
5	Bulgaria	0.07%	5	Austria	0.12%
6	Croatia	0.05%	6	Slovakia	0.11%
7	Slovenia	0.04%	7	Germany	0.10%
8	Austria	0.02%	8	Czech Republic	0.10%
9	Portugal	0.02%	9	Hungary	0.10%
10	Slovakia	0.01%	10	Poland	0.10%

Sursa: Banca Mondială și Comisia Europeană. 2021. p.14.

Note: AALR = rata pierderilor medii anuale (average annual loss ratio).

⁵³ Qi Liu, Zhe-Min Tan, Jie Sun et al., „Schimbarea variației rapide a vremii crește riscul de epidemie de gripă într-un climat care se încălzește” (Changing rapid weather variability increases influenza epidemic risk in a warming climate) în [Link](#).

⁵⁴ Banca Mondială și Comisia Europeană. 2021.

⁵⁵ <https://www.munichre.com/en/solutions/for-industry-clients/natcatservice.html>.

⁵⁶ MunichRe. 2022. Data on natural disasters since 1980 Munich Re's NatCatSERVICE. [Link](#).

⁵⁷ Estimat de JRC și citat în Banca Mondială și Comisia Europeană. 2021.

Ministerul Finanțelor (MF) a evaluat potențialul impact economic și fiscal al inundațiilor și cutremurelor majore. Pentru inundații, au fost elaborate 10 scenarii (cinci pentru inundații lente și cinci pentru viituri rapide), cu perioadele de revenire cuprinse între 100 și 1.000 de ani, pe baza datelor platformei RO-RISK. Valoarea totală estimată a daunelor a fost evaluată la 6,622 miliarde de dolari (2020) pentru aceste scenarii. Cel mai mare cost în cazul inundațiilor lente a fost asociat unui eveniment cu o perioadă de revenire de 1000 ani, produs de-a lungul fluviului Dunărea, cu pierderi estimate de 1,099 miliarde de dolari (2020); în cazul viiturilor rapide, pentru un eveniment cu o perioadă de revenire de 100 de ani produs în bazinul Sucevei, au fost estimate pierderi de 1,64 miliarde dolari (2020) .⁵⁸ În cazul cutremurelor, au fost elaborate cinci scenarii (bazate pe magnitudinea cutremurului M<7, M>8, M≥8, și de regiune) cu perioade de revenire cuprinse între 10 și 1000 de ani, pe baza datelor incluse platformei RO-RISK. Valoarea totală a daunelor pentru aceste scenarii a fost evaluată la 28.233,04 miliarde de dolari (2020); cele mai mari daune au fost estimate pentru un cutremur cu o perioadă de revenire de 1000 de ani și o magnitudine mai mare de 8, valoarea acestor pierderi ridicându-se la 17.602,64 miliarde de dolari (2020).⁵⁹

În ceea ce privește reziliența economică, sectorul privat, în special IMM-urile, este vulnerabil la impactul dezastrelor. Majoritatea companiilor românești se vor confrunta cu probleme grave în ceea ce privește capacitatea lor de a se redresa în urma evenimentelor (cutremure, inundații, alunecări de teren sau incendii de pădure) și nu sunt suficient de pregătite pentru factori de stres climatici, pandemici sau provocați de om. Adoptarea de PCA-uri ca parte din activitate nu este un lucru frecvent în rândul IMM-urilor din România, care depind și de un lanț de furnizare foarte expus. Deși nu există studii complexe, companiile și IMM-urile studiate în București și în împrejurimi ca parte a analizei de diagnostic a cadrului MRD au arătat că există o cunoaștere limitată privind impactul potențial al dezastrelor: două treimi din companii funcționează în baza unor cunoștințe limitate privind impactul dezastrelor.

4.3. Definirea necesităților

În baza rezultatelor Analizei de diagnostic a cadrului MRD⁶⁰, elaborate de către Banca Mondială în cadrul proiectului POCA 866, Grupul Tehnic Consultativ a identificat următoarele 18 provocări pentru implementarea RRD în România. Acestea sunt organizate conform priorităților de acțiune ale CSRRD în vederea asigurării unei abordări cuprinzătoare și aliniată la bunele practici internaționale.

Tabelul 5. Necesități identificate

Prioritatea de acțiune a CSRRD 1: Înțelegerea riscurilor de dezastre
1. Este necesară dezvoltarea de instrumente și metode care să permită înțelegerea riscurilor de dezastre și a impactului schimbărilor climatice și să asigure abordarea unitară și standardizată în ceea ce privește evaluarea pagubelor și evaluarea riscurilor.
2. Există dificultăți în a accesa, a colecta și a folosi informațiile privind riscurile la nivelul actorilor implicați relevanți, pentru diferite tipuri de riscuri, luând în considerare constrângerile tehnice și procedurale, care țin

⁵⁸ Guvernul României. 2021e. [Link](#).

⁵⁹ Guvernul României. 2021e. [Link](#).

⁶⁰ Banca Mondială, Analiza cadrului legal, reglementativ și instituțional care guvernează reducerea riscului de dezastre în România – Livrabil 1 în cadrul Acordului de Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile (RAS) P172203.

<p>de nivelul de capacitate, în special la nivel local.</p> <p>3. Există oportunități de folosire a inițiativelor existente ale Guvernului și ale societății civile și de dezvoltare a unei concepții integrate de comunicare/îmbunătățire a gradului de conștientizare, atât în caz de multi-hazard, cât și cu referire la hazarduri specifice, în conformitate cu o abordare la nivelul întregii societăți.</p>
<p>Prioritatea de acțiune a CSRRD 2: Consolidarea guvernancei riscurilor de dezastre pentru a gestiona riscurile</p>
<p>4. Deși este în vigoare un cadru general, există nevoia și oportunitatea de a armoniza conceptele tehnice ce țin de RRD și rolurile/responsabilitățile pe această linie la diferite niveluri, precum și de a aborda lacunele legislative existente.</p> <p>5. Se remarcă nevoia asigurării unei mai bune aplicări a legii și implementarea cadrului legislativ actual, cu finanțare, resurse și formare dedicate în acest sens. Este nevoie de o strategie de resurse umane și de formare la locul de muncă pentru a asigura perfecționarea continuă și diversificarea personalului care lucrează în domeniul MRD la nivel național, județean și local.</p> <p>6. Au fost identificate oportunități de îmbunătățire a coordonării interinstituționale și a colaborării pe diferite aspecte ale MRD cu societatea civilă/OSC-uri, voluntari, sector privat și comunități.</p> <p>7. Integrarea eforturilor naționale în inițiativele de la nivel regional și internațional și utilizarea oportunității de a beneficia de schimburi de cunoștințe și de expertiză cu alte state și/sau cu organisme de la nivel regional/internațional reprezintă o ocazie importantă de creștere a capacității naționale de RRD.</p>
<p>Prioritatea de acțiune a CSRRD 3: Investiții în reducerea riscurilor de dezastre în vederea consolidării rezilienței</p>
<p>8. Există nevoia corelării investițiilor din diferitele sectoare de activitate cu informațiile privind expunerea și vulnerabilitatea la dezastre, prin includerea aspectelor de RRD în planurile de dezvoltare specifice.</p> <p>9. A fost identificată necesitatea dezvoltării unei strategii naționale, trans-sectoriale, de finanțare a planurilor/măsurilor de RRD care să permită utilizarea optimă a tuturor fondurilor naționale și externe disponibile, precum și monitorizarea unitară a gestionării acestora.</p> <p>10. Creșterea capacității autorităților publice de înțelegere și utilizare a fondurilor disponibile este de dorit pentru a sprijini planificarea, monitorizarea și implementarea investițiilor în RRD.</p> <p>11. Este necesară stabilirea unui mecanism de priorizare și monitorizare a investițiilor, pentru a asigura finanțarea măsurilor cu impact ridicat în ceea ce privește atingerea obiectivelor SNRRD și a soluțiilor integrate și sustenabile, care să contribuie la reziliența multi-hazard.</p> <p>12. Este oportună promovarea utilizării instrumentelor financiare ex-ante dedicate, pentru creșterea rezilienței în caz de dezastre.</p>
<p>Prioritatea de acțiune a CSRRD 4: Îmbunătățirea gradului de pregătire pentru un răspuns eficient și pentru aplicarea principiului de 'Build Back Better' în redresare, reabilitare și reconstrucție</p>
<p>13. Există nevoia de a trata neajunsurile în ceea ce privește monitorizarea și prognoza evenimentelor extreme, precum și în ceea ce privește comunicarea avertizărilor. Este necesar ca avertizările să fie întotdeauna suficient de fiabile, de specifice și să permită luarea de măsuri pe baza acestora, dar și să ajungă întotdeauna la grupurile cele mai vulnerabile care sunt expuse riscului.</p> <p>14. Este necesar să se extindă investițiile în formarea și instruirea persoanelor care îndeplinesc atribuții în domeniul protecției civile, precum și în sistemul de protecție civilă, pentru a se asigura capacitatea și capabilitatea de a coordona pregătirea, răspunsul și redresarea în situații de urgență, avându-se în vedere mai ales nivelul județean și local.</p> <p>15. Există oportunitatea îmbunătățirii componentelor sistemului de răspuns în situații de urgență (răspuns, evacuare, alarmare, furnizare servicii medicale de urgență, furnizare asistență socială și altele asemenea), inclusiv în ceea ce privește nevoile grupurilor vulnerabile și caracteristicile unor obiective cu grad ridicat de vulnerabilitate (precum clădirile de patrimoniu cultural).</p> <p>16. Există oportunitatea de a constitui și a intensifica parteneriate cu voluntari și organizații ale societății civile, precum și cu sectorul privat în ceea ce privește pregătirea, răspunsul, redresarea și reconstrucția rezilientă.</p> <p>17. Este necesar să se abordeze punctele slabe în ceea ce privește pregătirea pentru dezastre și planificarea continuității la nivel sectorial, în special în sectoarele esențiale și de utilități, precum și în sectorul privat.</p> <p>18. Este oportună integrarea principiului de 'Build Back Better'(BBB) în activitățile ce țin de reabilitare și reconstrucție post-dezastre, precum și crearea cadrului reglementativ și a capacității instituționale necesară.</p>

Prioritatea de acțiune a CSRRD 1: Înțelegerea riscurilor de dezastre

În baza progresului obținut până în prezent, dezvoltarea cadrului legislativ, a metodologiilor și sistemelor informatice de colectare și analiză a datelor privind pagubele și pierderile post-dezastru trebuie continuată. Nu există definiții legale și terminologie specifică,⁶¹ metodologii consecvente sau baze de date naționale privind pierderile produse de dezastre. Prin Hotărârea CNSU nr. 14/2021, a fost adoptată baza de date DesInventar ca bază de date națională pentru colectarea pierderilor din dezastre. În prezent, România elaborează o metodologie pentru a asigura evaluarea unitară a pagubelor și pierderilor și face eforturi pentru adaptarea DesInventar la nevoile autorităților publice centrale și asigurarea standardizării și interoperabilității datelor. IGSU va fi responsabil pentru gestionarea bazei de date DesInventar RO și va elabora rapoartele periodice privind implementarea CSRRD (prin Sendai Framework Monitor), în vreme ce autoritățile centrale responsabile vor avea responsabilitatea de a valida datele colectate pe tot parcursul anului. Pe viitor, evaluarea pagubelor și a pierderilor post-dezastru ar putea evolua pentru a cuprinde evaluarea pierderilor de servicii (perturbarea continuității serviciilor în urma unui dezastru, pierderea serviciilor ecosistemice și altele asemenea), colectarea informațiilor de la sectorul privat. Aceste date sunt indispensabile pentru pregătirea PCA-urilor, prioritizarea investițiilor, planificarea acțiunilor de redresare și de reconstrucție, precum și proiectarea unor soluții de protecție financiară.

Nivelul de înțelegere a riscurilor de dezastre este foarte diferit pentru diversele hazarduri.

Accesibilitatea și disponibilitatea informațiilor privind expunerea la hazarduri, vulnerabilitatea și alte informații privind riscurile diferă foarte mult pentru principalele hazarduri care afectează România. Provocările țin de: (a) standardele naționale pentru evaluarea riscurilor și colectarea și diseminarea informațiilor privind dezastrele și clima; (b) bazele de date naționale cu bunuri publice, care conțin informații privind sectoarele esențiale, precum și o bază de date națională despre clădiri rezidențiale multifamiliale și (c) evaluări ale hazardurilor și riscurilor care să ia în considerare schimbările climatice. Pentru hazardurile de inundații, alunecări de teren și cutremur, autoritățile promovează efectuarea de analize mai detaliate la nivel local. Cu privire la bazele de date, conform Planului de amenajare a teritoriului național, o bază de date la nivel național, cuprinzând date referitoare la riscurile naturale, ar fi trebuit să fie construită și operațională. Cu toate acestea, această prevedere s-a dovedit a fi dificil de implementat datorită, în parte, insuficienței cadrului tehnic și procedural, care împarte responsabilitatea între nivelurile central și local ale administrației, fără a furniza nicio îndrumare cu privire la procesul de raportare dintre diferitele entități, cum ar fi responsabilitatea pentru raportare, frecvența, tipul de date, formatul, canalul de raportare sau alte asemenea detalii.

Există un decalaj în ceea ce privește calitatea și rezoluția acestor evaluări de riscuri la nivel local și modul în care se poate folosi informația pentru analize ulterioare. Pornind de la proiectul RO-RISK, trebuie dezvoltate mecanisme pentru efectuarea unor analize mai detaliate/granulare pentru anumite localități, tipuri de infrastructură, sectoare sau grupuri de populație în conformitate cu obiectivele acestor evaluări și cu sfera impactului care urmează a fi investigat, inclusiv în ceea ce privește vulnerabilitățile sociale și economice. Există nevoia de revizuire și actualizare în mod regulat a prevederilor Legii nr. 575/2001 privind identificarea zonelor de risc natural, în conformitate cu cele mai

⁶¹ De exemplu, există inconsecvențe în ceea ce privește terminologia folosită în legislația actuală. De exemplu, prevederile menționate în Planul de amenajare a teritoriului național (PATN, aprobat prin Legea nr. 575/2001) și actele normative care au urmat se referă la „zone de risc natural”, terminologie care pare să combine noțiunile de „zonă predispusă la hazard” și „hărți de risc”, ridicând anumite provocări pentru operaționalizarea și utilizarea acestor hărți și măsuri. În general, conceptul de „risc” este amestecat uneori cu „hazard” în PATN.

recente evaluări de risc. Aceasta se va asigura în cadrul proiectului de Lege pentru aprobarea Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, care vizează simplificarea, îmbunătățirea și reunirea într-o structură unitară în cadrul unui singur act normativ clar și coerent a reglementărilor din domeniile amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor precum și a prevederilor specifice din domeniile conexe (mediu, energie, transporturi, cadastru, proprietate, zone construite protejate și monumente istorice, gestiunea riscurilor naturale și industriale și altele asemenea). Potrivit Ordinului MAI nr. 132/2007, autoritățile locale au obligația să elaboreze Planuri de analiză și acoperire a riscurilor (PAAR) la nivel de unitate administrativ-teritorială (UAT). Aceste planuri se bazează pe schema de riscuri teritoriale în UAT, elaborată de ISUJ și pot să includă și hărți cu localizarea surselor de risc în cadrul UAT. Este necesar să se îmbunătățească fluxul informațional pentru elaborarea PAAR-urilor, de la nivel local al UAT-urilor la nivel județean, în cazul riscurilor cu specificitate de impact local, precum și de la nivel județean la nivel de UAT pentru riscurile cu impact pe o zonă mai largă. În plus, în multe cazuri, PAAR-urile care sunt accesibile pe website-urile autorităților locale sunt vechi sau nu conțin informații la zi. În Metodologia de elaborare a PAAR-urilor nu se menționează necesitatea elaborării de hărți de hazard sau hărți de risc.

În mod similar, există nevoia îmbunătățirii capacității de utilizare a informațiilor privind riscurile la diferite niveluri. Există constrângeri în ceea ce privește accesarea, colectarea și utilizarea operațională a informațiilor privind riscurile la nivelul diferiților actori implicați. Lipsesc informații consolidate, care să fie disponibile pentru elaborarea și implementarea evaluărilor de riscuri la nivel local, dar și constrângeri privind capacitatea pentru colectarea, dezvoltarea, gestionarea, prelucrarea/analizarea unor date de bună calitate, necesare pentru diferitele tipuri de evaluări de riscuri, iar această lipsă trebuie rezolvată prin investiții, activități de îndrumare și de formare, pentru a crește capacitățile tehnice ale resursei umane de utilizare a acestor date. De exemplu, creșterea gradului de acoperire și a interoperabilității registrelor de informații privind protecția socială și MRD ar putea furniza informații pentru proiectarea de programe și acțiuni de protecție socială în urma dezastrelor. De asemenea, sistemul de informații ar putea ajuta și la diseminarea datelor privind cercetările științifice în curs și a celor planificate. Pentru actorii implicați ar fi utilă înființarea unei platforme online care să catalogheze domeniile și programele de cercetare, pentru a facilita schimbul de informații științifice, a reduce duplicarea eforturilor, a permite schimbul de informații privind lecțiile identificate și a facilita diseminarea de cunoștințe/formarea tehnică.

În ceea ce privește conștientizarea la nivelul publicului, există oportunități de dezvoltare a unei concepții integrate de comunicare/creștere a gradului de conștientizare privind riscurile de dezastre. Deși nivelul de conștientizare privind riscurile a crescut în rândul populației, adoptarea unor comportamente de prevenire în rândul populației încă se află la un nivel redus și mulți oameni nu știu cum să se pregătească pentru situațiile de dezastre (Casetă 1). Este necesar să se consolideze practicile de comunicare a riscurilor, în special la nivel local, inclusiv în ceea ce privește riscurile cărora până acum li s-a acordat mai puțină atenție (de exemplu, alunecări de teren, incendii de pădure sau riscuri tehnologice) și să se asigure că activitățile de comunicare și informare preventivă pot să ajungă la diferite grupuri țintă, inclusiv la cele cu vulnerabilități specifice sau cu dizabilități. Până de curând, existau puține studii sociologice disponibile despre nivelul de conștientizare a riscurilor în rândul populației, care să furnizeze informații pentru o comunicare strategică. Nivelul insuficient de înțelegere la nivelul comunităților locale duce la ineficiența activităților de conștientizare. Este nevoie să se înțeleagă mai bine realitățile sociale și tiparele de comportament și modul în care acestea sau lipsa acestora afectează schimbarea de comportamente. Numărul și succesul campaniilor de conștientizare existente la nivel național variază foarte mult pentru diferite tipuri de riscuri, iar acestea sunt comunicate sporadic, de obicei ca răspuns la o criză în curs. Experiențele anterioare arată că lipsește o evaluare sistematică a activităților de comunicare a riscurilor. Recent, s-au luat măsuri pentru a aborda

această problemă, prin implementarea mai multor sondaje privind conștientizarea la nivel național. Însă, mai departe, va fi important să se stabilească obiective clare de schimbare a comportamentelor și să se monitorizeze rezultatul și impactul fiecărei activități de conștientizare în rândul publicului. În general, trebuie să se aloce mai multe resurse financiare și umane, pentru a susține o comunicare a riscurilor într-o manieră continuă, regulată și țintită.

Caseta 1. Rezultatele unui sondaj național privind RRD (2021)

Ca parte din Proiectul „Programul de dezvoltare a rezilienței la dezastre și la schimbările climatice”, implementat de MAI și de MLPDA, s-a implementat un sondaj național pentru a colecta punctele de vedere ale publicului privind RRD. Sondajul efectuat în noiembrie-decembrie 2021 a cuprins 1.690 de respondenți cu vârsta de 16 ani și peste, iar datele au fost colectate prin metoda interviului telefonic asistat de calculator. Sondajul a fost efectuat de Institutul Român de Evaluare și Strategie (IRES), cu următoarele rezultate:

- Jumătate dintre respondenți spun că nu știu cum să se pregătească pentru un dezastru;
- 1/3 consideră că nu vor fi afectați de un dezastru pe durata vieții lor;
- 75% sprijină un mai bun acces la informații;
- 75% spun că le lipsesc informațiile despre dezastrele naturale;
- 83% spun că sunt dispuși să participe la acțiuni pentru a își sprijini comunitatea în cazul unui dezastru (96 la sută dintre aceștia au răspuns că ar fi dispuși să facă acțiuni de voluntariat în cazul unei situații de urgență);
- 75% dintre respondenți sunt dispuși să participe la formare în materie de acordare a primului ajutor;
- peste 3/4 dintre respondenți au cunoștință de RO-ALERT și preferă să primească informații privind dezastrele prin acest canal.

Sursa: IRES și Banca Mondială. 2021. Percepția cetățenilor asupra riscurilor de dezastre naturale în România.

Pentru a abilita cetățenii să se implice mai mult în activitățile de RRD și pentru a adapta măsurile de RRD la nevoile acestora, există oportunitatea de a integra, pe viitor, RRD în educație și de a implementa activități cu grad crescut de participare cu referire la practicile de comunicare a riscurilor. În prezent, cunoștințele privind riscul de dezastre nu sunt integrate suficient în programele de învățământ naționale. Este necesar să se intensifice educarea la nivel național pe tema riscului de dezastre și să se furnizeze o formare adecvată a profesorilor implicați în educația ce ține de MRD. Progres în acest domeniu a fost realizat în 2021, când a fost creat Grupul de lucru pe tema educației cu privire la schimbări climatice și mediu, care reunește reprezentanți ai Administrației Prezidențiale, MEd, MMAP, instituțiilor de învățământ, studenților, profesorilor și părinților, precum și OSC-urilor cu experiență relevantă, ca să contribuie la îmbunătățirea calității educației privind schimbările climatice și mediul prin dezvoltarea unui program de educație climatică la nivel național. Cu toate acestea, ar trebui să se acorde o atenție deosebită adaptării activităților de educare și de formare în raport cu nevoile și vulnerabilitățile specifice ale diferitelor categorii de beneficiari. Există informații privind riscurile și materiale educaționale care sunt disponibile prin diferite platforme online, acestea nefiind întotdeauna conectate și/sau nefiind accesibile cu ușurință persoanelor cu nevoi speciale. SNRRD ar putea fi un instrument propice pentru a sprijini o mai bună conștientizare în rândul publicului, inclusiv prin folosirea de platforme/ metode de diseminare intuitive; de asemenea, se pot dezvolta în continuare inițiativele existente ale Guvernului și ale OSC-urilor în domeniul comunicării riscurilor. Se pot extinde abordările participative și eforturile de voluntariat pentru a promova pregătirea comunităților și pregătirea individuală.

Există foarte mult potențial de extindere a angrenării sectorului privat pentru co-crearea și diseminarea comunicărilor privind riscurile. În ceea ce privește sectorul privat, există ocazia de a crește gradul de conștientizare la nivelul sectorului privat și, în paralel, de a compila/a cataloga experiențele și practicile existente în companiile și IMM-urile românești. Din perspectiva impactului și a măsurării progresului potențial în ceea ce privește reziliența, sectorul privat, în special IMM-urile, poate ajuta cu

înțelegerea perturbărilor produse de dezastre în activitatea economică și în lanțurile de aprovizionare, precum și nevoile privind răspunsul și redresarea post-dezastru.

Prioritatea de acțiune a CSRRD 2: Consolidarea guvernantei riscurilor de dezastre pentru a gestiona riscurile

În completarea aranjamentelor existente, există oportunități pentru consolidarea mecanismelor de cooperare la nivel național, regional, județean și local, în conformitate cu o abordare la nivelul întregii societăți. PNRRD, în formatul său actual, nu este pe deplin operațională și ar trebui consolidată pentru a își putea îndeplini responsabilitățile în atingerea obiectivelor și direcțiilor de acțiune propuse de SNRRD. De asemenea, este oportună constituirea de platforme de RRD la nivel județean, care să asigure implementarea direcțiilor de acțiune stabilite prin SNRRD, prin elaborarea de strategii județene de RRD, precum și prin monitorizarea atingerii obiectivelor. Există oportunități de consolidare a coordonării cu OSC-urile, instituțiile de învățământ superior, entitățile de cercetare și cu sectorul privat, pentru o participare activă în diferite faze ale dezastrelor, în special în cele de pregătire și de răspuns. Angrenarea la nivel regional, județean și local ar putea fi continuată, cu accent pe anumite hazarduri, zone geografice sau teme trans-sectoriale.

Legislația românească în domeniul MRD este bine dezvoltată, dar există aspecte care ar mai putea fi îmbunătățite prin consultări cu actorii implicați. Este nevoie să se actualizeze periodic reglementările juridice și tehnice (inclusiv terminologia, abordările, responsabilitățile) pentru ca acestea să fie aliniate cu abordările actuale în domeniul MRD/PC și cu agenda privind schimbările climatice, dar și pentru a se elimina elementele depășite sau pentru a se evita supra-reglementarea prin legislație secundară și terțiară. Legislația actuală nu include prevederi specifice privind implicarea voluntarilor din cadrul OSC-urilor, precum și a voluntarilor spontani în protocoalele de răspuns la urgențe, reconstrucția mai bună în urma dezastrelor, gestionarea ajutoarelor umanitare, abordarea egalității de gen și violența bazată pe gen (VBG), a vulnerabilității și a discriminării. Totodată, este necesară actualizarea/extinderea prevederilor privind activitățile de prevenire, precum și îmbunătățirea cadrului legal privind furnizarea de echipamente și la pregătirea serviciilor voluntare de urgență.

Există oportunitatea de a se continua sistematizarea și de a se urmări activ progresul în ceea ce privește reziliența la dezastre în inițiativele sectoriale/specifice pentru diferite hazarduri. Una dintre problemele generale care există în diferite documente strategice sectoriale este capacitatea de a urmări rezultatele implementării în teren. SNRRD poate reprezenta o ocazie de a sprijini sistematizarea MRD în toate sectoarele, identificând prioritățile generale și stabilind mecanisme pentru a sprijini implementarea și monitorizarea anumitor ținte în domeniul MRD, în același timp acoperind decalajele în cazul hazardurilor pentru care nu există la acest moment documente strategice, cum ar fi incendiile de vegetație, alunecările de teren și riscurile tehnologice. Mai departe, strategiile și planurile de acțiune sectoriale ar putea fi monitorizate în mod sistematic și periodic pentru a sprijini integrarea aspectelor privind MRD și ASC.

O oportunitate majoră o reprezintă susținerea implementării/operationalizării cadrelor legislative, strategice și instituționale în vederea abordării problemelor ce țin de capacitate umană, logistică și financiară. În prezent, capacitatea umană, financiară și tehnică diferă foarte mult între nivelul central, județean și local, precum și de la o localitate la alta, care poate conduce la neconformarea cu cadrele existente și în limitări în furnizarea serviciilor. Acest lucru este relevant în toate etapele MRD, în contextul în care progresele în ceea ce privește instrumentele tehnologice disponibile și metodologiile existente sunt semnificative. Nevoia de pregătire tehnică și de includere a specialiștilor în administrațiile publice locale rămâne una foarte mare, deoarece creșterea rezilienței la hazarduri este un proces complex, care necesită cunoștințe în diferite domenii. Lipsesc planuri bine finanțate și pe termen lung pentru formarea la locul de muncă, pentru a asigura capacitatea tehnică a personalului desemnat

pentru managementul situațiilor de urgență, dar și a altor persoane care îndeplinesc atribuții în domeniul MRD. De asemenea, pentru a aborda în mod sustenabil constrângerile legate de capacitatea de la nivelul personalului, un plan de acțiune cu pași propuși pentru a atrage și a forma o nouă generație de specialiști în MRD ar putea ajuta la rezolvarea acestor probleme. Ca parte din acesta, s-ar putea institui stimulente pentru formările obligatorii/voluntare pentru personalul PC și voluntari (SVSU, voluntari din diferite organizații) de la nivel central sau local, cu scopul de a încuraja perfecționarea continuă a aptitudinilor.

Prioritatea de acțiune a CSRRD 3: Investiții în reducerea riscurilor de dezastre în vederea consolidării rezilienței

Având în vedere spectrul diferitelor tipuri de riscuri cu care se confruntă România, este nevoie urgentă de o extindere a investițiilor în RRD, în special în infrastructura esențială, pentru a salva vieți și a asigura continuitatea serviciilor. România are o serie de reglementări naționale privind dezvoltarea urbană, proiectarea și construirea de infrastructură pe baza informațiilor privind riscurile, intervențiile asupra fondului construit și cartografierea zonelor de hazard, însă dificultățile în identificarea surselor de finanțare și a instrumentelor tehnice și capacitatea tehnică limitată în unele regiuni pot compromite eficiența politicilor și a programelor. Finanțarea de la bugetul de stat pentru elaborarea hărților de risc pentru cutremure și alunecări de teren și actualizarea lor periodică, reglementată prin HG nr. 932/2007, va fi susținută prin programe multianuale de co-finanțare, conform prevederilor Legii nr. 45/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative și pentru stabilirea unor măsuri financiare în domeniul unor programe gestionate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației.

În ceea ce privește măsurile structurale, pentru eficientizarea lucrărilor de consolidare seismică a clădirilor, prin Legea nr. 212/2022, a fost reglementat noul program național de consolidare a clădirilor cu risc seismic ridicat. Comparativ cu programul anterior de acțiuni reglementat prin OG nr. 20/1994 privind măsuri pentru reducerea riscului seismic al construcțiilor existente, noul program abordează o nouă viziune. Programul de finanțare a lucrărilor de consolidare seismică a devenit multisectorial, acoperă și alte categorii de clădiri, respectiv clădiri publice din sectorul de educație și sănătate, pe lângă clădirile rezidențiale multietajate, este multianual și extinde categoria clădirilor eligibile prin includerea clădirilor încadrate în clasa de risc seismic RslI, pe lângă cele încadrate în clasa de risc seismic Rsl. Noul program național de consolidare aduce printre elementele de reformă și finanțarea integrală nerambursabilă de la bugetul de stat, precum și finanțarea lucrărilor de creștere a performanței energetice a clădirilor, pe lângă cele de consolidare seismică.

Totodată, având în vedere expunerea ridicată a fondului construit la mai multe hazarduri, există oportunități de extindere a investițiilor în RRD prin abordări strategice/prioritizate. O abordare prioritizată se bazează pe elemente concrete, concentrându-se pe investiții în măsuri care pot fi justificate din punct de vedere economic, social și de mediu, indiferent dacă un dezastru sau situație de urgență are loc, asigurând protecția în fața unor hazarduri multiple prin intermediul unor modernizări la nivel funcțional, în vederea promovării unor rezultate sustenabile.

Pe acest palier, sunt de menționat eforturile autorităților publice în dezvoltarea de aplicații informatice pentru colectarea de date relevante în prioritizarea și monitorizarea investițiilor, precum:

- aplicația informatică pentru facilitarea procesului de evaluare vizuală rapidă a clădirii, care permite centralizarea informațiilor privind vulnerabilitatea clădirilor la riscul seismic și dezvoltarea unei baze de date actuale care să cuprindă starea clădirilor, esențială pentru prioritizarea intervențiilor de punere în siguranță și consolidare a clădirilor;

- platforma digitală „investitii.mdlpa.ro” , care permite colectarea datelor despre clădirile eligibile, a indicatorilor tehnico-economici ai obiectivelor de investiții și ai indicatorilor de performanță specifici programelor;

- aplicația informatică interactivă Observatorul Teritorial, care realizează analiza datelor în profil teritorial și cuantificări ale **impactului teritorial al programelor publice** în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului, locuirii și dezvoltării regionale, prin intermediul unui sistem informațional geografic și al unei baze de date care cuprinde informații și date statistice necesare pentru caracterizarea unui teritoriu, actualizate periodic, agregate și prezentate în formă sintetică în hărți, tabele și indicatori statistici.

Cu toate acestea, este necesară implicarea unei game mai largi de actori, inclusiv instituțiile de învățământ superior, entitățile de cercetare și sectorul privat (arhitecți, ingineri structurali și de construcții, companii de construcții, dezvoltatori în imobiliare), precum și asociații profesionale relevante, în dezvoltarea/pilotarea/aplicarea produselor și tehnologiilor ce pot susține reducerea riscurilor la dezastre.

În plus, pentru a susține aceste lucruri, este necesară o finanțare mai intensă pentru prevenirea și reducerea riscurilor, inclusiv în ceea ce privește furnizorii de servicii de bază și patrimoniul cultura.

Există oportunitatea de a îmbunătăți standardele de construire pentru a integra aspecte legate de dezastre și schimbări climatice și de a elabora planuri de amenajare a terenurilor și de urbanism pe baza informațiilor privind riscurile, care să țină cont de nivelul de vulnerabilitate și expunere.

Referitor la cadrul normativ din domeniul construcțiilor, România are Codul de proiectare seismică - Partea I – Prevederi de proiectare pentru clădiri, indicativ P100-1/2013, care se aplică la proiectarea seismică a clădirilor și construcțiilor cu structuri similare acestora, dar nu se aplică la proiectarea construcțiilor cu funcțiuni speciale (de exemplu, centrale nucleare, platforme maritime, poduri, baraje, diguri și altele asemenea). Prevederile codului au în vedere, în cazul acțiunii seismice, protecția vieții și integrității fizice a persoanelor, menținerea fără întrerupere a desfășurării de activități și servicii de bază pentru viața socială și economică și limitarea pagubelor materiale. Însă clădirile mai vechi, în special cele proiectate conform normelor dinainte de anul 1978, nu sunt protejate în mod adecvat la acțiunea seismică. În planul de acțiuni al SNRRS se au în vedere acțiuni pe termen mediu, care vizează elaborarea celorlalte secțiuni ale codului de proiectare seismică P100, în acord cu structura normei europene Eurocod 8, prin participarea tuturor factorilor implicați în domeniile vizate. O provocare o reprezintă și fondul construit îmbătrânit, care necesită lucrări de mentenanță, renovare și consolidare, cu accent pe intervenții care să asigure stabilitatea structurală. Există oportunitatea de a integra aspectele privind hazardurile în documentațiile de amenajare a teritoriului și în cele de urbanism, precum și în strategiile sectoriale, prin colectarea și valorificarea informațiilor privind riscurile și printr-o mai bună granularitate a datelor disponibile autorităților centrale și locale și o mai bună capacitate a factorilor de implementare de a folosi aceste informații pentru luarea deciziilor. Sunt inițiate demersuri la nivelul MDLPA pentru realizarea instrumentelor necesare autorităților administrației publice centrale, responsabile cu avizarea documentațiilor, dar mai ales autorităților administrației publice locale pentru gestionarea și implementarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism, inclusiv în sistem GIS, dezvoltarea localităților și implementarea investițiilor publice utilizând instrumentele de planificare teritorială, planificarea urbană pentru limitarea și combaterea schimbărilor climatice și a expansiunii urbane necontrolate.

Nu există o bază de date centralizată și nici un mecanism de monitorizare care ar putea să ofere o imagine generală privind fondurile UE și naționale investite de-a lungul timpului. Diseminarea sistematică a informațiilor privind oportunitățile de finanțare în MRD ar putea ajuta la mobilizarea mai multor resurse pentru MRD în anii și deceniile care urmează. Integrarea fondurilor naționale cu

fondurile europene poate ajuta la evitarea dublei finanțări și poate asigura realizarea priorităților naționale, regionale, județene și locale, investițiile fiind făcute strategic, mai degrabă decât în funcție de disponibilitatea unor oportunități de finanțare unice. Solicitarea de finanțare de la UE/finanțare externă pentru investiții în MRD nu este un lucru frecvent la nivelul autorităților locale, iar investițiile în MRD rămân foarte reduse și dependente de bugetele locale. Administrația locală, prin consiliile locale, nu accesează, de obicei, fonduri UE pentru MRD și nu are fonduri pentru întreținerea activelor. Analizând Cadrul Financiar Multianual al UE 2021–2027, există o oportunitate unică de a se asigura eligibilitatea și prioritizarea unor investiții complexe și integrate. De asemenea, se observă că cele mai multe proiecte transfrontaliere și transnaționale ale UE abordează hazarduri precum inundațiile și incendiile de vegetație, existând un număr limitat de proiecte care abordează cutremurele, alunecările de teren și seceta.

De asemenea, prin PNRR, componenta de digitalizare și constituire a unor instrumente și baze de date specifice domeniului construcțiilor, amenajării teritoriului și urbanismului are o finanțare consistentă. În cadrul Componentei 10 - Fondul local se vor elabora 298 de documentații de amenajare teritorială și urbanism, iar prin Componenta 5 -Valul Renovării se va dezvolta Registrul național digital al clădirilor, sistem informatic privind fondul construit național existent, necesar/esențial inclusiv pentru monitorizarea implementării Strategiei Naționale de Renovare pe Termen Lung și a SNRRS și a programelor de investiții derulate în domeniul clădirilor. Acesta va fi complementar cu Geoportalul INSPIRE (layerul cu privire la clădiri) și va conține o bază de date georeferențiată a clădirilor publice și private, corelată și interoperabilă cu băncile de date urbane de la nivel local și cu alte sisteme și registre naționale (de ex.: Registrul Cadastral și de Carte Funciară și Registrul Electronic Național al Nomenclaturilor Stradale, gestionate de către ANCPPI), precum și cu Platforma națională de interoperabilitate, cu asigurarea continuității și securității schimbului de date, precum și a caracterului actual al datelor furnizate, conform *Legii nr. 242/2022 privind schimbul de date între sisteme informatice și crearea Platformei naționale de interoperabilitate*.

Prioritatea de acțiune a CSRRD 4: Îmbunătățirea gradului de pregătire pentru un răspuns eficient și pentru aplicarea principiului de 'Build Back Better' în redresare, reabilitare și reconstrucție

Este necesar să se continue investițiile în sistemul de PC și în formarea persoanelor care îndeplinesc atribuții în domeniul PC pentru a se asigura capacitatea și abilitatea de a coordona pregătirea, răspunsul și redresarea în situații de urgență, cu accent pe nivelurile județean și local și pe disponibilitatea imediată a elementelor esențiale. O prioritate a strategiilor existente în sectorul MRD/PC este formarea și consolidarea unei capacități naționale de răspuns a structurilor de urgență profesionale. Sistemul de comandă și control al IGSU ar putea fi dezvoltat și ar putea include subunitățile de intervenție la nivelul UAT-urilor, pentru a reduce timpul de răspuns. O provocare importantă, care trebuie abordată este consolidarea capacității de asigurare a serviciilor de PC la nivelul autorităților centrale și locale, al organizațiilor societății civile și al sectorului privat cu responsabilități în domeniu și/sau care participă ca actori implicați. Aceasta înseamnă resurse financiare și dotări tehnice pentru centrele operaționale, operative și de formare, personal specializat pentru diferitele tipuri de risc și formarea continuă în domeniul PC. La Centrul Național de Perfecționare a Pregătirii pentru Managementul Situațiilor de Urgență (CNPPMSU) și cele trei centre zonale aferente (Bacău, Cluj-Napoca, Craiova), resursele umane și materiale sunt insuficiente. Formarea, informațiile și instrumentele privind riscurile, precum și împărtășirea lecțiilor învățate ar putea să ajute autoritățile locale să elaboreze planuri de intervenție, care să fie practice și adaptate la nivel local. Ar putea fi furnizată o pregătire specifică pentru a satisface nevoile distincte ale diferitelor grupuri de populație sau ale persoanelor cu dizabilități. Există și o serie de provocări legate de Sistemul de Management Informațional pentru Situații de Urgență (SMISU), care necesită a fi abordate în vederea asigurării

eficienței sistemului, actualizărilor regulate și integrării datelor la diferite niveluri, în special la nivel local și județean.

Capabilitățile de monitorizare și prognoză a evenimentelor extreme ar putea fi îmbunătățite prin adoptarea de sisteme, tehnologii și procese mai bune. Îmbunătățirile ar trebui să permită combinarea prognozelor cu informații privind impactul posibil al evenimentelor, pentru a genera avertizări bazate pe impact. Acest lucru poate ajuta utilizatorii să înțeleagă mai bine avertizările și să acționeze pe baza acestora pentru a reduce consecințele negative ale hazardurilor. Îmbunătățirile la nivelul sistemelor, tehnologiilor și proceselor ar trebui să ajute instituțiile guvernamentale să genereze avertizări mai fiabile, specifice și la timp, prin mecanisme de comunicare eficiente, acestea putând să ajungă la mai multe grupuri, inclusiv la grupurile vulnerabile, precum persoanele cu dizabilități și populația marginalizată. Sistemele de avertizare ar putea să adopte integral Protocolul Comun de Alertare pentru a permite procese pe mai multe canale și interoperabile. Furnizorii de avertizări trebuie să se străduiască să îmbunătățească permanent serviciile, testând, evaluând și ajustând treptat sistemele și procesele.

Există oportunități de consolidare a pregătirii pentru dezastre și a planificării pentru continuitate la nivel sectorial, în special pentru sectoarele esențiale și pentru utilități, cu accent pe hazarduri-cheie, dar și pe cele mai puțin explorate până acum. Evaluarea vulnerabilității și a gradului de pregătire poate ajuta la identificarea priorităților pentru acțiunile de remediere/atenuare și pot furniza ghiduri practice pentru îmbunătățirea planificării pentru situații de urgență, a planificării resurselor și a formării pentru gestionarea riscurilor și asigurarea unui răspuns eficient. Acest tip de evaluare poate fi ghidat de o serie de cerințe pentru diferite sectoare, pentru a asigura pregătirea acestora pentru diferite tipuri de hazarduri și poate fi susținut de asistență tehnică legată de continuitatea serviciilor. Există multe eforturi în curs pentru consolidarea protecției sociale, astfel încât aceasta să răspundă mai bine la șocurile potențiale. COVID-19 arată că planificarea continuității afacerii în sectorul public, ca parte din practica de MRD, dar și în unele dintre sectoarele de servicii de bază și în sectorul privat rămâne o verigă slabă în profilul de reziliență al României și ar putea fi abordată în continuare.

Există oportunități pentru intensificarea parteneriatelor cu voluntari și organizații ale societății civile, precum și cu sectorul privat în ceea ce privește pregătirea, răspunsul, redresarea și reconstrucția rezilientă. Există oportunități de consolidare a coordonării și de creștere a gradului de conștientizare în rândul OSC-urilor și în sectorul privat privind PAAR-urile existente.⁶² Se pot face îmbunătățiri privind planificarea, aranjamentele și capacitățile operaționale și angrenarea actorilor instituționali de la nivel central și local în activități cu voluntarii, cu OSC-urile și cu sectorul privat, pentru a sprijini extinderea către alte grupuri și a asigura capacitate suplimentară/bazată pe cerere. Trebuie să se asigure formare orientată și, acolo unde este cazul, echipamente pentru a permite voluntarilor și OSC-urilor să-și ofere contribuția. Pentru sectorul privat, există anumite nevoi tehnice și de echipamente care evidențiază dependența sectorului public de actorii economici, ceea ce indică nevoia de a institui aranjamente formale și semi-formale între sectorul public și sectorul privat privind aspecte precum furnizarea rapidă de utilaje, date, expertiză pentru a răspunde la un dezastru, care se pot activa în faza de răspuns și/sau de reconstrucție.

⁶² Consultările care au avut loc la faza de diagnostic al RRD au arătat că majoritatea OSC-urilor/companiilor din sectorul privat nu au participat niciodată și nu au sprijinit niciodată activitățile de pregătire/reducere a riscurilor și/sau planificare a răspunsului la dezastre în comunitatea locală sau în municipalitatea lor.

Încă nu a fost elaborat un cadru coerent și rezilient de redresare care să reflecte contextul țării și să faciliteze introducerea conceptului de „BBB” și bune practici în reconstrucția post-dezastru. României îi lipsește un sistem de comunicare funcțional și la zi pentru prevenire și refacerea post-dezastru. Ca urmare, este nevoie de îmbunătățirea cadrului instituțional pentru a aborda această provocare. Sunt necesare evaluarea pagubelor și protocoale/aranjamente constituite cu diferiți actori implicați, cum ar fi sectorul privat. Cu privire la finanțarea post-dezastru, există oportunitatea de a dezvolta o abordare structurată a finanțării pentru a anticipa și a finanța răspunsul la dezastru și a da curs unor acțiuni prin care să se reducă datoriile Guvernului. Asigurarea PAID oferă acoperire limitată (aproximativ 20% dintre gospodăriile) pentru riscul de inundații (alături de riscul de cutremur și alunecări de teren), însă penetrarea este foarte redusă și nu există un model de risc de catastrofă pentru a cuantifica riscul de inundație, iar rolul de a urmări îndeplinirea obligativității de încheiere a asigurărilor obligatorii de locuințe este delegat către autoritățile publice locale, în loc să fie îndreptat către sectorul bancar sau să fie legat de accesul la utilități, cum este cazul în alte țări. Datele din proiectul RO-RISK și o analiză fiscală ar putea furniza informații pentru pregătirea unei strategii cuprinzătoare de finanțare și asigurare privind riscurile de dezastru, cu principii, obiective și metode generale privind finanțarea costurilor legate de acțiunile de răspuns și de redresare asociate cu evenimentele care provoacă pagube.

Aspecte trans-sectoriale

Sisteme de avertizare timpurie

Deși România a înregistrat progrese semnificative în dezvoltarea capacităților sale de avertizare timpurie, există în continuare deficiențe la nivelul tuturor celor patru elemente ale sistemelor de avertizare timpurie: (i) cunoașterea riscurilor, (ii) monitorizarea și prognozarea, (iii) diseminarea avertizărilor și comunicarea, și (iv) pregătirea și răspunsul. Aceste deficiențe au legătură cu factori tehnologici, sociali și instituționali.

- **Cunoașterea hazardurilor și a riscurilor:** Sistemele de avertizare timpurie se bazează pe cunoașterea hazardurilor și a riscurilor cu care se confruntă societatea. Aceste cunoștințe sunt în mod inerent incomplete. Printre deficiențe se numără lipsa unei metodologii naționale de evaluare a pagubelor, care să permită utilizarea unor date coerente pentru evaluarea riscurilor. De asemenea, capacitățile de colectare a datelor și de aplicare a metodologiilor de evaluare a riscurilor, în special pentru hazardurile emergente sau în creștere ar putea fi consolidate. Accesul la date reprezintă o altă provocare pentru aceste evaluări, putând fi adoptate abordări pentru a face datele disponibile pe scară mai largă. În plus, răspunsul la avertizări depinde, în parte, de conștientizarea de către comunitate a riscurilor de dezastru. Această conștientizare poate fi inadecvată în rândul grupurilor greu accesibile.
- **Guvernanță, aranjamente instituționale și operaționale:** Deși există un cadru instituțional clar în ceea ce privește SAT, cu roluri, responsabilități și reguli operaționale, este necesară consolidarea proceselor pentru implementarea unei perfecționări continue. Aceasta include necesitatea derulării periodice de teste și probe, programe de formare a personalului și campanii de creștere a gradului de conștientizare în rândul publicului. Sunt necesare acțiuni de colectare a feedbackului de la utilizatori, pentru a sprijini perfecționarea continuă a serviciilor de avertizare.
- **Monitorizare și prognoză:** România continuă să își îmbunătățească capacitățile de monitorizare și prognoză a hazardurilor. Cu toate acestea, deficitul de la nivelul rețelelor de observare, din cauza echipamentelor depășite sau întreținute prost, afectează capacitatea de a monitoriza condițiile de mediu și hazardurile. Deși prognoza dezastrurilor este o sarcină aflată sub

semnul incertitudinii, anumite sisteme de modelare și prognoză pot fi modernizate pentru a se putea exploata tehnologiile și abordările cele mai recente. Printre aceste abordări se numără modelele meteorologice de rezoluție mai bună, integrarea de observații în timp real și abordări sofisticate pentru verificarea prognozelor. Formarea și păstrarea unui personal cu o înaltă calificare reprezintă o problemă frecventă. Avertizările nu sunt întotdeauna specifice și nu întotdeauna se poate acționa pe baza lor, ele având tendința să se concentreze pe caracteristicile hazardului mai degrabă decât pe posibilele consecințe pentru diferiți utilizatori și pe modul în care ar trebui să răspundă aceștia. Ca urmare, capacitățile de „avertizare pe bază de impact” sunt subdezvoltate, acestea necesitând incorporarea informațiilor privind riscurile și plasarea utilizatorilor în centrul serviciilor proiectate pentru ei.

- **Diseminarea și comunicarea avertizărilor:** În România a fost implementat un sistem național de avertizare a populației în situații de urgență (RO-ALERT), prin intermediul căruia se pot transmite mesaje către telefoanele mobile folosind tehnologia de transmitere celulară, dar acesta are unele puncte slabe. Nu toată lumea dispune de dispozitive compatibile și nu toată lumea știe cum să activeze caracteristicile necesare. De asemenea, acoperirea rețelei poate să fie insuficientă. Deși sistemul utilizează protocolul de comunicații deschis CAP (Common Alerting Protocol), acesta nu este exploatat pe deplin pentru a crește la maxim interoperabilitatea cu alte sisteme de monitorizare, avertizare/alarmare. În practică, se cunoaște faptul că o singură metodă de diseminare a avertizărilor (precum folosirea telefoanelor mobile) nu poate să ajungă la întreaga populație afectată, astfel că este necesară o abordare pe canale multiple. La nivel local, unele autorități nu dispun de resurse suficiente și nu sunt capabile să reacționeze nici înainte de producerea situațiilor de urgență și nici pe timpul manifestării acestora. Avertizarea cetățenilor este deseori deficitară din cauza lipsei sau a nefuncționării echipamentelor dedicate de avertizare/alarmare publică (sirene).

Patrimoniul cultural

Îmbunătățirea rezilienței patrimoniului cultural necesită abordarea provocărilor existente la nivelul tuturor ariilor prioritare și al multiplelor hazarduri.

- Pentru protecția patrimoniului cultural este necesar ca **bazele de date și sistemele informatice** create să includă informații cu privire la bunurile de patrimoniu cultural (vulnerabilitate, expunere, valoare de patrimoniu cultural.) Ministerul Culturii prin structuri subordonate dezvoltă un sistem informatic destinat centralizării informațiilor despre bunurile de patrimoniu cultural, ce vor integra și aspecte legate de vulnerabilitățile obiectivelor. Prin acest sistem vor fi colectate date primare despre toate riscurile la care sunt expuse bunurile de patrimoniu cultural, facilitând elaborarea unor metodologii specifice pentru evaluare, inclusiv a daunelor în urma dezastrelor.
- **Legături mai strânse între RRD și patrimoniul cultural ar putea fi stabilite.** MC face parte din PNRRD. De asemenea, grupurile consultative tehnice ar trebui să includă experți în conservarea patrimoniului cultural, acolo unde este cazul. Un plan de acțiune comun între MC, IGSU și alți actori cheie privind RRD și intervențiile asupra bunurilor de patrimoniu cultural ar putea fi dezvoltate, luând în considerare și alte planuri și strategii de intervenție, cum ar fi Planurile de Analiză și Acoperire a Riscurilor.

- Există o serie de oportunități care ar putea fi explorate. De exemplu, activitățile de cercetare privind aspecte ce țin de patrimoniul cultural ar trebui încurajate și luate în considerare în cadrul finanțărilor pentru cercetare, după caz. De asemenea, implicarea mediului privat și mobilizarea finanțărilor private pot fi obținute prin oferirea de ghiduri și resurse dedicate la nivelul MC.
- Ar putea exista oportunitatea de a analiza fezabilitatea unui fond de intervenție de urgență dedicat intervențiilor ex-post la bunurile patrimoniului cultural; acest fond ar putea fi creat pe baza unor orientări clare de intervenție și implementat de echipe multidisciplinare, cu competențe în domeniul patrimoniului cultural. Împreună cu planuri de răspuns care ar lua în considerare aspectele legate de patrimoniul cultural, acest lucru ar putea contribui la protejerea și recuperarea unei valori cât mai mari din patrimoniul cultural în urma unui dezastru.

Reziliența sectorului privat

În România, reziliența sectorului privat nu este încă bine documentată sau abordată într-o manieră cuprinzătoare. Deși unele autorități recunosc nevoia de a înțelege mai bine impactul asupra IMM-urilor și de a crea un mediu contractual și un cadru legislativ bazat mai mult pe colaborare pentru răspuns și redresare, majoritatea actorilor economici simt că sunt utilizați sub capacitatea lor și excluși din eforturile desfășurate la nivel național și local. În întregul sectorul economic trebuie acoperite lacunele, iar acest lucru se poate face cu sprijin și entuziasm din partea comunității de afaceri din România. Angrenarea comunității de afaceri, în special în activități precum implementarea unei programe de formare pe teme de planificare a continuității afacerii, ar putea determina o probabilitate mai mare de reușită a acestora. Eforturile de îmbunătățire a rezilienței sectorului privat, care se desfășoară în țări similare și cu venituri medii se pretează la acțiuni care pot fi dimensionate și reproduse.

- Există un nivel limitat de înțelegere a riscului și acces limitat la informații privind riscurile asociate cu locațiile vulnerabile ale sectorului privat, lanțurile de aprovizionare și accesul la piețe. Pentru multe firme este incert de la ce autoritate pot obține date privind riscurile.
- Există un grad limitat de înțelegere/conștientizare și o cultură limitată de **planificare pentru continuarea activității** în sectorul utilităților publice, dar și în rândul microîntreprinderilor, întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) din România. În prezent nu există program de comunicare specific, de exemplu nu există o programă pentru formarea de formatori. Există o implicare redusă a camerelor de comerț în creșterea gradului de conștientizare privind planificarea pentru continuitatea afacerii și nu există o platformă națională pentru sectorul privat, pentru schimbul de experiențe și de bune practici între proprietarii de afaceri și operatorii de la diferite niveluri administrative/teritoriale.
- **Cadrele legislative existente privind camerele de comerț ar putea fi actualizate pentru a reflecta riscurile multi-hazard la care este expusă comunitatea de afaceri din România.** Cadrul legislativ existent, în special *Legea nr. 335 privind Camera de Comerț și Industrie a României*, nu abordează riscurile, pregătirea sau continuitatea afacerii, iar aranjamentele legislative ar putea fi îmbunătățite și actualizate pentru a reflecta MRD și a folosi un limbaj mai clar cu privire la reziliența sectorului privat. De asemenea, ar fi de folos includerea unei abordări mai detaliate a angrenării sectorului privat în HG nr. 557/2016, pentru a-l transforma într-o componentă-cheie a MRD.
- **Există o înțelegere limitată/fragmentată cu privire la contribuția sectorului privat** în materie de răspuns, redresare și reconstrucție la nivel național, județean și local, precum și o rază

limitată de mobilizare a sectorului privat prin autoritățile cu atribuții în managementul al situațiilor de urgență de la nivel local, județean și național.

- **Se poate dezvolta o bază de date centralizată privind contractele public-privat** în ceea ce privește răspunsul, redresarea și reconstrucția, prin care să se disemineze bune practici și să se îmbunătățească transparența și coordonarea între diferiți actori.
- **Este necesar să se revizuiască și să se consolideze pregătirea în ceea ce privește livrarea de bunuri și servicii de bază** din partea sectorului public în situații de urgență și schimbări climatice, precum și în ceea ce privește efectele secundare ale întreruperilor acestor servicii asupra IMM-urilor, pentru a se asigura o revenire rapidă a operațiunilor. În plus, un domeniu al sectorului public care afectează reziliența sectorului privat este sistemul românesc de sănătate, format atât din spitale publice, cât și dintr-o rețea extinsă de clinici de sănătate deținute și administrate în regim privat.

Protecția socială și reziliența socială

Majoritatea provocărilor identificate în cadrul documentului prezent în domeniul protecției sociale și rezilienței sociale sunt deja abordate în strategia și în planul de acțiune al SNISRS pentru perioada 2022-2027 la nivelul tuturor celor patru obiective strategice. De asemenea Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027 susține necesitatea implementării unor măsuri în domeniul accesibilității și mobilității persoanelor cu dizabilități. Alte strategii în domeniul PS care abordează în prezent problemele identificate sunt Strategia pentru incluziunea cetățenilor români de etnie romă 2022-2027, precum și Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2022-2027, Strategia națională pentru îngrijiri paliative și Planul național de dezvoltare 2018-2022, în concordanță cu actuala Strategie Națională de Sănătate 2023-2030.

Au fost identificate, de asemenea, mai multe proiecte în curs de desfășurare, dezvoltate prin intermediul mecanismelor de finanțare ale UE și ale Băncii Mondiale, implementate, în marea lor majoritate, de către MMSS și alte agenții subordonate și ministere de linie. Acestea produc deja rezultate în ceea ce privește dezvoltarea sistemului informatic și a instrumentelor de analiză, a serviciilor comunitare integrate și a asistenței medicale, a politicilor sociale, a sistemului de asistență socială pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale, creșterea capacității administrației publice, educația sigură și favorabilă și, de asemenea, promovarea vocii și a reprezentării femeilor.

Sunt de menționat proiectele „Sistem național de management privind dizabilitatea”, implementat de către ANPDPA și „Sistem informatic național pentru adopție” al ANDPDCA, proiecte finanțate în cadrul Acțiunii 2.3.1. - Consolidarea și asigurarea interoperabilității sistemelor informatice dedicate serviciilor de e-guvernare tip 2.0 centrate pe evenimente din viața cetățenilor și întreprinderilor, dezvoltarea cloud computing guvernamental și a comunicării media sociale, a Open Data și Big Data. Acesta vor asigura colectarea, stocarea și distribuirea informațiilor referitoare la cazurile persoanelor cu handicap, respectiv la cazurile de adopție și vor fi interoperabile cu alte baze de date relevante.

- **Registrele informaționale din cadrul sistemelor de protecție/asistență socială existente⁶³ nu au acoperire suficientă și nu dispun de interoperabilitate pentru a furniza informațiile necesare în răspunsul la dezastre.** Accentul ar trebui să fie pus pe creșterea acoperirii, astfel încât să fie incluse gospodăriile cu risc ridicat, ceea ce ar oferi o bază mai bună pentru crearea de programe și beneficii în materie de protecție socială și ar duce la extinderea datelor colectate în cadrul registrelor care vizează persoanele cu handicap (și anume, Registrul electronic central al persoanelor cu handicap - RENPH), care în prezent nu conțin informații relevante despre beneficiari pentru o intervenție adecvată post-dezastru.
- **În prezent, aspectele ce țin de reziliența socială sunt abordate în măsură limitată în cadrul politicilor și programelor RRD.** Deși aspectul rezilienței sociale este abordat într-o manieră generală în cadrul actual legislativ și strategic pentru MRD și PC, acesta încă nu este abordat în mod cuprinzător.⁶⁴ Prin urmare, este nevoie de o abordare mai specifică în ceea ce privește promovarea de reglementări care guvernează acest domeniu de către autoritățile statului în cooperare cu societatea civilă sau cu alți reprezentanți ai comunității (în special cu reprezentanții grupurilor vulnerabile), astfel încât să se asigure elaborarea unor acte normative și documente de planificare incluzive.⁶⁵
- **Pe baza constatărilor Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014-2020, există aspecte critice ale sistemului de protecție socială care vizează îngrijirea copiilor și printre care se numără:** (a) necesitatea unei abordări mai echilibrate privind acordarea beneficiilor sociale, precum și privind dezvoltarea asistenței sociale la nivel familial și comunitar în materie de prevenire, (b) deficitul de personal pregătit în mod adecvat și (c) discrepanțele dintre mediul rural și cel urban în ceea ce privește furnizarea și acoperirea serviciilor. De asemenea, prin HG nr. 969/2023 s-a aprobat Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului „Copii protejați, România sigură” 2023-2027.
- **Cadrul MRD ar trebui să abordeze discrepanțele de gen și aspecte legate de violența bazată pe gen (VBG).** Potrivit FICR, cadrul legislativ al României privind MRD nu prevede dispoziții specifice pentru spații primire/cazare sinistrați și nici obligații generale de prevenire a VBG. De asemenea, este necesar să se înțeleagă mai bine modul în care diferențele de gen și lacunele în ceea ce privește accesul la resurse politice, economice și sociale afectează reziliența femeilor la pericole și modul de planificare a acțiunilor destinate să reducă aceste vulnerabilități (de exemplu, un număr semnificativ de femei nu au acces la protecție socială și la asigurări sociale, deoarece adesea nu îndeplinesc cerințele necesare; iar accesul acestora la locuri de muncă și oportunitățile economice

⁶³ În prezent, MMSS gestionează *Registrul electronic unic al serviciilor sociale*, în care pot fi identificați furnizorii de servicii sociale, publici și privați acreditați, în condițiile legii, precum și serviciile sociale licențiate, la nivelul fiecărui furnizor. Aceste date se vor regăsi în viitoarea platformă dezvoltată în cadrul proiectului aflat în derulare la nivelul MMSS și partenerilor săi, respectiv Hub-ul de servicii care vizează crearea unui sistem informatic integrat pentru toate informațiile din domeniile specifice de protecție socială, precum și crearea unui punct unic de contact cu cetățeanul, portalul MMSS.

⁶⁴ De exemplu, Protocolul dintre MAI și ME privind pregătirea copiilor în caz de dezastre, Strategia națională privind comunicarea și informarea publică în situații de urgență, care conține prevederi relevante pentru educația RRD, Strategia națională privind prevenirea situațiilor de urgență, care face referire la necesitatea sprijinirii angajamentului/colaborării comunității locale cu ONG-urile, Legea nr. 481/2004 privind protecția civilă, care stabilește teme practic-aplicative și activități de educație în domeniul protecției civile și altele asemenea.

⁶⁵ Potrivit Strategiei Naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027, bazat pe constatările Diagnosticului situației persoanelor cu dizabilități din România, elaborat de Banca Mondială, actualele planuri de acțiune în situații de urgență nu includ alte prevederi speciale pentru grupuri vulnerabile precum persoanele cu dizabilități, decât numirea persoanelor responsabile cu coordonarea managementului riscurilor la nivelul grupului care reprezintă persoanele cu dizabilități.

în timpul dezastrelor este redus). În plus, femeile continuă să fie subreprezentate atât pe piața muncii, cât și în poziții de conducere la nivel local, ceea ce împiedică progresul.⁶⁶

- **Oamenii care trăiesc în așezările rurale sunt mai vulnerabili decât cei din zonele urbane.** Nivelul excluziunii sociale este în continuare printre cele mai ridicate din Europa, iar furnizarea de servicii sociale rămâne în mare măsură insuficientă, în special în zonele rurale, în care accesul oamenilor la servicii este inegal, cu costuri mai mari pentru grupurile vulnerabile, acestea din urmă având acces limitat la o educație (pre)școlară, la o nutriție și la o asistență medicală adecvate, precum și la locuințe adecvate.⁶⁷
- **Minoritatea romă se confruntă în continuare cu discriminare pe bază de proveniență etnică în ceea ce privește accesul la educație, ocupare, asistență medicală și locuințe.** Potrivit Strategiei pentru includerea cetățenilor români de etnie romă 2022-2027, România este printre țările în care 80% din populația romă trăiește sub limita riscului de sărăcie, confruntându-se cu probleme precum locuințele (de ex., 16,5% locuiesc în clădiri considerate nesigure pentru locuit și 30,3% în clădiri care se află într-o stare vizibilă de deteriorare, iar o mare parte din familiile cele mai sărace trăiesc în case sau chiar în aranjamente informale, expuse în orice moment riscului de evacuare forțată, caz în care nu li se asigură întotdeauna locuințe alternative) și accesul la servicii de asistență medicală (de ex., din cauza lipsei de documente de identitate, a lipsei de asigurări de sănătate, sau din cauza prejudecăților rasiale sau de gen).
- **Se pot face mai multe pentru a răspunde nevoilor persoanelor cu dizabilități /cu limitări severe, în caz de dezastru.** Strategia națională privind persoanele cu dizabilități subliniază că există diverse resurse disponibile pentru prevenirea și atenuarea impactului negativ al dezastrelor asupra persoanelor cu dizabilități, care sunt similare cu cele în beneficiul publicului larg (de exemplu, spații primire/cazare sinistrați publice, locuințe de urgență, tratament medical); există, de asemenea, altele care au nevoie de adaptare și personalizare pentru a se potrivi nevoilor specifice ale acestor grupuri (de exemplu, căi de evacuare accesibile, semnalizare specifică, proceduri specifice de intervenție rapidă).⁶⁸ În plus, în caz de dezastru, persoanele cu dizabilități au mai puține resurse la care pot apela, fie vecini, fie membri ai familiei, și un acces redus la informațiile furnizate de instituții sau servicii pentru public.
- **Sunt în curs de desfășurare eforturi de a răspunde nevoilor persoanelor cu vulnerabilități multiple, precum persoanele fără adăpost.** Deși în România nu există, în prezent, o strategie națională dedicată persoanelor fără adăpost, se remarcă eforturi în curs pentru dezvoltarea unor instrumente și proceduri care să fie utilizate în procesul de identificare a persoanelor fără

⁶⁶ Conform Planului de acțiune pentru egalitatea de gen (CGAP) al Băncii Mondiale, dezastrele afectează în mod disproporționat femeile deja vulnerabile, care sunt mai susceptibile de a fi angajate în forme de ocupare a forței de muncă mai puțin sigure, mai susceptibile de a înceta să lucreze și mai puțin susceptibile de a primi sprijin guvernamental (de exemplu, munca cu fracțiune de normă, locuri de muncă în domeniul curățeniei sau locuri de muncă care oferă servicii de îngrijire). Activitatea în domeniul furnizării de servicii de îngrijire rezultă în constrângeri semnificative asupra capacității femeilor de a participa pe piața forței de muncă. Există, de asemenea, o reprezentare scăzută a femeilor în poziții de conducere (de exemplu, femeile reprezintă doar 4,5 la sută din primari și alte funcții de conducere ale consiliului municipal, iar ponderea femeilor membre ale consiliilor municipale este de numai 12,4 la sută).

⁶⁷ Raport de țară România 2020. Semestrul european 2020: Evaluarea progreselor înregistrate în ceea ce privește reformele structurale, prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice, precum și rezultatele revizuirilor aprofundate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1176/2011. [Link](#).

⁶⁸ Concluziile Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027 arată că majoritatea persoanelor cu dizabilități, în special cele cu limitări severe, se confruntă cu niveluri scăzute de autonomie în situații de urgență, întâmpinând dificultăți sau chiar constatând că este imposibil să ia orice acțiune pe cont propriu, cum ar fi ieșirea din casă sau din clădire, călătoria într-un loc sigur sau contactarea serviciilor de urgență.

adăpost, precum și de dezvoltare și introducere a unor sisteme și standarde comune în administrația publică (de exemplu, o metodologie pentru analiza geo-locăției, cartografierea situației și diagnosticarea nevoilor sociale ale persoanelor fără adăpost), îmbunătățindu-se astfel calitatea serviciilor oferite tuturor cetățenilor.⁶⁹

- **Coordonarea și colaborarea dintre sectorul public și organizațiile societății civile, în cadrul parteneriatului ce ține de MRD, sunt insuficiente.** În urma unor ample consultări cu reprezentanții societății civile, a fost evidențiat faptul că, indiferent de statutul juridic al parteneriatului lor cu statul, multe organizații ale societății civile consideră că ar trebui incluse într-un cadru formal aplicabil în caz de dezastre, care ar presupune acces la resurse și logistică pentru intervenții, dar și o descriere clară privind gradul lor de implicare pe teren, rolurile și responsabilitățile pe care ar trebui să le aibă în cazul intervențiilor în situații de urgență. În cadrul întâlnirilor de consultare, acestea și-au exprimat disponibilitatea de a contribui la eforturile autorităților, ceea ce presupune abordarea lacunelor din actuala legislație și din acordurile operaționale, dar și consolidarea platformelor de coordonare instituțională.
- **Opțiuni de finanțare limitate și dificultăți în accesarea fondurilor pentru consolidarea rezilienței și completarea sistemului de protecție socială cu referire la programele și activitățile legate de MRD.** În prezent, există surse limitate de finanțare care vizează în mod explicit programe și proiecte legate de MRD sau chiar și proiecte care completează actualele sisteme de protecție socială și care urmăresc ca persoanele cele mai vulnerabile să nu fie lăsate în urmă. Există posibilități de diversificare a surselor de finanțare pentru programele și activitățile MRD prin încurajarea mecanismelor de finanțare de tip public-privat sau privat-societate civilă.
- **Un sistem adaptiv de protecție socială încă nu a fost dezvoltat.** Chiar dacă România are un portofoliu extins de programe de protecție socială, este necesar ca acestea să fie adaptive, astfel încât să poată construi reziliența celor săraci și vulnerabili și să răspundă mai bine șocurilor prin abordarea următoarelor provocări: (i) necesitatea optimizării colectării datelor privind vulnerabilitatea și expunerea la risc; (ii) lipsa unui cadru strategic general care să lege MRD de protecția socială și decalajul în ceea ce privește integrarea MRD în strategiile sectoriale; (iii) lipsa unor sisteme de finanțare contingente pentru consolidarea rezilienței gospodăriilor, ca parte a unei strategii naționale de finanțare a riscului de dezastre; (iv) lipsa de coordonare între programele de protecție socială gestionate de mai multe agenții și sistemul național de MRD; (v) lipsa interoperabilității datelor, întrucât programele de protecție socială funcționează în diferite registre sociale care nu sunt bine integrate, ceea ce poate fi un obstacol în calea integrării datelor privind riscurile de dezastre.
- **Un nivel limitat în materie de conștientizare și oportunități de formare reduse pentru o abordare participativă.** Există posibilitatea de a sprijini cursuri și activități mai formalizate în domeniul RRD, care să vizeze consolidarea stării de pregătire și a capacității tuturor membrilor societății, de la comunități specifice la organizații ale societății civile care lucrează cu autoritățile publice locale, județene, regionale și naționale. Există, de asemenea, posibilități pentru a se

⁶⁹ Rezultatele proiectului „Fiecare om contează! Evaluarea nevoilor persoanelor fără adăpost și a impactului serviciilor sociale existente asupra calității vieții acestora” finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 ar trebui consultate pentru a se evalua impactul categoriilor de servicii sociale oferite de către furnizorii publici și privați de servicii sociale în cadrul programului persoanelor fără adăpost, care ar putea avea, de asemenea, un impact asupra abordării vulnerabilităților persoanelor fără adăpost în situații de dezastru.

desfășura sesiuni de formare comune periodice, pentru a se face schimb de informații, precum și pentru a se revizui și actualiza planurile existente. În prezent, capacitatea tehnică diferă foarte mult între nivelurile central și local, între zonele rurale și urbane, precum și între localități. În domeniul răspunsului în situații de urgență, Strategia națională privind persoanele cu dizabilități 2022-2027 subliniază că există hărți de risc incomplete și depășite și personal insuficient instruit pentru a răspunde nevoilor persoanelor cu diferite tipuri și grade de dizabilități, precum și problemelor legate de accesibilitate.

- **Abordare integrată insuficientă a problemelor sociale și de sănătate pentru comunitățile cele mai vulnerabile, în special pentru cele marginalizate.** Potrivit Strategiei de îngrijiri paliative și Planului de dezvoltare 2018-2022, în ceea ce privește accesul la servicii de sănătate, România se confruntă cu inegalități între orașe și zonele rurale, între grupurile marginalizate și restul populației. Serviciile de sănătate comunitare sunt încă inadecvate, dar în curs de dezvoltare, inclusiv în ceea ce privește resursele umane și dezvoltarea infrastructurii.⁷⁰

5. Capitol: Obiective generale și specifice

Prezenta strategie urmărește atingerea obiectivelor asumate de către România în urma semnării Declarației de la Sendai, prin abordarea lacunelor/limitărilor actuale în ceea ce privește RRD și stabilirea unei baze solide pentru implementarea în continuare de acțiuni de RRD.

Obiectivul general al strategiei este în concordanță cu obiectivul propus de CSRRD și vizează **reducerea riscurilor de dezastre și prevenirea apariției de noi riscuri**, prin implementarea de măsuri integrate și incluzive la nivel economic, legal, social, de sănătate, cultural, de educație, de mediu, tehnologic, politic și instituțional, care să asigure prevenirea și reducerea expunerii și vulnerabilității la dezastre și creșterea nivelului de pregătire pentru răspuns și recuperare, conducând la consolidarea rezilienței comunităților și societății.

Astfel, pentru atingerea obiectivului general, SNRRD propune **patru obiective specifice**, care respectă prioritățile de acțiune ale CSRRD și direcțiile de acțiune asumate de către PNRRD prin art. 4 al HG nr. 768/2016, reflectă profilul de risc al țării (Capitolul 2), corespund priorităților și politicilor existente și cadrului legislativ (Capitolul 3) și sunt aliniate cu principalele necesități identificate (Capitolul 4) și cu viziunea de „o reziliență crescută a României la dezastre, asigurată prin implementarea de acțiuni proactive, multisectoriale și multi-hazard și o abordare la nivelul întregii societăți”.

Obiectivul specific 1: Înțelegerea riscurilor de dezastre

Cunoașterea și înțelegerea riscurilor de dezastre reprezintă etapa primordială în implementarea cu succes a tuturor celorlalte măsuri de reducere a riscurilor și a impactului dezastrelor. Prin înțelegerea hazardurilor și cunoașterea expunerii și vulnerabilității la hazarduri, autoritățile cu responsabilități în MRD pot lua decizii fundamentate privind planurile și măsurile de prevenire, pregătire, răspuns și recuperare după dezastre.

⁷⁰ Planul General Regional al Serviciilor de Sănătate 2021-2027, Regiunea Nord-Vest. [Link](#).

Înțelegerea mecanismului prin care un hazard poate afecta un element expus și a modului în care elementul expus poate reacționa, prin obținerea de informații cu nivel suficient de ridicat de detaliu, care să acopere toate domeniile de interes, poate contribui la formarea unei imagini de ansamblu cât mai corecte asupra riscurilor și la implementarea de măsuri potrivite în contextul specific pentru creșterea rezilienței și pentru reducerea eventualelor pierderi. Nu în ultimul rând, capacitatea factorilor interesați de a interpreta și utiliza informațiile privind riscurile este la fel de importantă în luarea deciziilor potrivite.

Obiectiv specific 2: Consolidarea guvernantei managementului riscurilor de dezastre

MRD este un proces complex, prin care sunt utilizate resurse și capacități administrative, organizaționale și operaționale pentru implementarea de strategii și planuri de reducere a impactului dezastrilor.

Colaborarea interinstituțională și implicarea tuturor actorilor interesați contribuie la definirea și implementarea de strategii și planuri de măsuri integrate, asumate și alineate la nevoile comunităților și sistemelor expuse la hazarduri, permițând utilizarea eficientă a resurselor umane și financiare și evitarea duplicării eforturilor. În acest sens, este necesară definirea unui cadru legal cu responsabilități clare, care să susțină eforturile de reducere a riscurilor de dezastre ale tuturor entităților relevante, precum și asigurarea capacității acestora de implementare a măsurilor specifice.

Obiectiv specific 3: Investiții pentru reducerea riscurilor de dezastre în vederea consolidării rezilienței la dezastre

Investițiile în RRD sunt o condiție esențială în promovarea dezvoltării durabile în contextul accelerării schimbărilor climatice. Pentru aceasta, este necesară asigurarea unei finanțări dedicate, continue și adecvate, direcționate spre măsuri pre-dezastre, și susținerea autorităților publice și a mediului privat în implementarea de acțiuni de eliminare a riscurilor asociate investițiilor curente și prioritizarea proiectelor care vizează creșterea rezilienței și prevenirea de noi riscuri.

Finanțarea măsurilor de RRD poate reprezenta o provocare în contextul în care RRD presupune implementarea de măsuri integrate, care abordează aspecte comune mai multor sectoare. În acest context, existența unei strategii și a unor fonduri dedicate RRD ar determina responsabilizarea instituțiilor publice în implementarea de măsuri specifice și utilizarea unei combinații de mecanisme și procese de finanțare, care ar include instrumente de transfer de risc, parteneriate public-private și resurse pentru managementul riscurilor care nu pot fi reduse la un nivel acceptabil.

Obiectivul specific 4: Îmbunătățirea gradului de pregătire pentru un răspuns eficient și pentru aplicarea principiului de BBB în redresare, reabilitare și reconstrucție

Pentru riscurile de dezastre care nu pot fi aduse la un nivel de risc acceptabil prin investiții de RRD, este necesară implementarea de măsuri de pregătire în vederea asigurării unui răspuns optim, astfel încât impactul dezastrului asupra populației și infrastructurii să fie limitat, iar furnizarea serviciilor de bază să nu fie întreruptă pentru mult timp. Planurile de răspuns, care țin cont de specificul elementelor și categoriile de persoane afectate, de resursele publice și private disponibile și de scenariile de risc identificate, precum și planurile de continuitate a activității în caz de dezastre sunt documente care ar trebui cunoscute de toți factorii implicați, în vederea coordonării optime și asigurării unui răspuns rapid. Totodată, nivelul de cunoaștere al populației privind modul de comportare recomandat în caz de dezastre și informațiile privind evacuarea pot conduce la reducerea considerabilă a impactului asupra cetățenilor.

6. Capitol: Programe

În conformitate cu viziunea (Capitolul 2), cadrul legislativ și strategic (Capitolul 3), necesitățile identificate (Capitolul 4) și obiectivele generale și specifice (Capitolul 5), un set de direcții de acțiune a fost definit, luând în considerare diferiți actori implicați. Printre actorii implicați luați în considerare se numără autoritățile cu rol principal și secundar în MRD conform cadrului legislativ și strategic în vigoare, precum și instituțiile/grupurile cu rol consultativ sau participativ în planificarea/implementarea/monitorizarea acțiunilor propuse. Mai multe informații privind actorii implicați prezentați sunt incluse în Capitolul 9. Informații privind implicațiile bugetare sunt incluse în Capitolul 10, iar detalii despre acțiuni, inclusiv rezultatele așteptate și indicatorii de realizare, sunt incluse în Planul de acțiune din Anexa 1.

6.1. Obiectivul specific 1: Înțelegerea riscurilor de dezastre

Direcția de acțiune 1: Dezvoltarea de instrumente prin care să se asigure înțelegerea riscurilor de dezastre și îmbunătățirea celor existente

În vederea înțelegerii riscurilor de dezastre, este necesară susținerea procesului de evaluare a riscurilor la nivel național și îmbunătățirea informațiilor privind riscurile care sunt disponibile factorilor de luare a deciziilor, inclusiv prin creșterea nivelului de detaliu a acestora. În acest sens, este oportună dezvoltarea de metodologii și mecanisme de analiză a datelor disponibile privind impactul dezastrelor, precum și derularea de cercetări asupra impactului la nivel de sector sau asupra unor elemente specifice, în vederea obținerii informațiilor necesare în evaluările de risc singular și multi-risc. Instrumentele vizate se referă, fără a se limita la, metodologia unitară de evaluare a riscurilor de dezastre, metodologia unitară de evaluare a pagubelor la dezastre și baza de date națională pentru colectarea pierderilor din dezastre DesInventar RO.

Direcția de acțiune 2: Creșterea capacității tehnice și financiare a administrației publice pentru înțelegerea riscurilor și utilizarea datelor și informațiilor privind riscurile în activitatea specifică

În vederea creșterii capacității tehnice a administrației publice, se propune dezvoltarea de mecanisme de formare dedicate, adaptate atribuțiilor specifice, precum și implicarea experților din mediul academic și de cercetare, care să furnizeze asistență în fundamentarea deciziilor și identificarea de soluții tehnice inovative. Totodată, este necesară dezvoltarea unui cadru legal consolidat și a unui mecanism de finanțare a procesului de evaluare a riscului la nivel național, precum și măsuri pentru actualizarea tuturor documentațiilor pentru amenajarea teritoriului și urbanism și a celor din domeniul MRD în baza informațiilor obținute din evaluările de risc.

Direcția de acțiune 3: Asigurarea diseminării datelor și informațiilor privind riscurile către toți actorii implicați

O comunicare eficientă a riscurilor presupune asigurarea accesului la informațiile generate de către actorii implicați, prin stabilirea mai multor sisteme și mecanisme de comunicare și diseminare, precum și colaborarea între aceștia în vederea identificării eventualelor deficiențe și a modalității de soluționare a acestora.

Direcția de acțiune 4: Creșterea gradului de conștientizare a riscurilor la nivelul unităților de învățământ

Copiii și tinerii reprezintă un factor important de diseminare a informațiilor către familie și comunitate. Acest lucru este cu atât mai important cu cât copiii și tinerii reprezintă o categorie de grup vulnerabil, care poate fi afectat disproporționat în cazul unui dezastru, iar înțelegerea riscurilor și cunoașterea măsurilor de reducere a riscurilor pot conduce la creșterea rezilienței acestora. Astfel, implementarea

de măsuri care vizează creșterea gradului de conștientizare elevilor și studenților privind riscurile, importanța reducerii riscului de dezastre și rolul pe care aceștia îl pot avea pe această linie are rezultate multiple, care se pot observa în timp. Colaborarea dintre cadrele didactice, autoritățile cu responsabilități în MRD și OSC-uri este fundamentală în livrarea de mesaje adaptate vârstei și stimularea interesului pentru acest domeniu.

Întărirea și îmbunătățirea educației preventive a elevilor și a tinerei generații, prin programe de pregătire încorporate în programul existent și adaptate la vârsta și la nevoile elevilor, pot conduce la rezultate multiple în ceea ce privește asigurarea măsurilor și acțiunilor de protecție civilă, precum și eficientizarea modului de gestionare a situațiilor de urgență.

Direcția de acțiune 5: Creșterea gradului de conștientizare a riscurilor la nivelul cetățenilor

Comunicarea riscurilor și informarea preventivă sunt activități care trebuie derulate având în spate o strategie fundamentată, mesaje-cheie bine alese și instrumente dedicate. Inițiativele de comunicare și informare a publicului trebuie să răspundă nevoilor diferitelor grupuri vulnerabile și să utilizeze canale multiple de diseminare a informației, inclusiv mass-media și social media, astfel încât să ajungă la un procent cât mai mare de populație. Implicarea OSC-urilor, a mediului privat și a mass-media este esențială în acest efort de creștere a nivelului de conștientizare a populației.

6.2. Obiectiv specific 2: Consolidarea guvernancei managementului riscurilor de dezastre

Direcția de acțiune 1: Modificarea cadrului legal și instituțional pentru susținerea implementării SNRRD

În vederea susținerii eforturilor de implementare a SNRRD, este necesară modificarea cadrului legal existent pe linia MRD și RRD. Primul pas îl reprezintă operaționalizarea PNRRD și adaptarea acesteia pentru a se asigura coordonarea și monitorizarea direcțiilor de acțiune propuse prin SNRRD. Totodată, este necesară reglementarea noilor responsabilități ale autorităților publice pe linia RRD și fundamentarea legală a unor măsuri specifice precum educația în RRD, gestionarea ajutorului umanitar, continuarea funcționării unităților sanitare, reabilitarea și reconstrucția, finanțarea strategiilor județene și a planurilor locale de RRD. Nu în ultimul rând, corelarea și armonizarea SNRRD cu celelalte strategii naționale este esențială pentru a evita duplicarea eforturilor și blocajele.

Direcția de acțiune 2: Creșterea capacității administrației publice de implementare a SNRRD

Administrația publică centrală și locală reprezintă actorii principali în coordonarea și monitorizarea implementării SNRRD. Strategia abordează aspecte trans-sectoriale, relevante pentru toate sectoarele, fiind concepută astfel încât autoritățile publice să elaboreze ulterior strategii județene și sectoriale, în linie cu SNRRD, prin care să fie definite măsurile de RRD specifice sectorului/județului, entitățile responsabile cu implementarea acestora, precum și mecanismul de finanțare. Acest efort presupune existența unei capacități tehnice și financiare adecvate la nivelul administrației publice, care să poată să susțină cu succes implementarea direcțiilor de acțiune stabilite prin SNRRD.

Direcția de acțiune 3: Încurajarea implicării OSC, sectorului privat și publicului larg în implementarea SNRRD

RRD este o responsabilitate partajată, în care societatea civilă, sectorul privat și publicul larg au un rol important în elaborarea, implementarea și monitorizarea strategiilor și planurilor dedicate. O astfel de abordare permite identificarea de soluții inovative, dezvoltarea de parteneriate public-private, reprezentarea tuturor sectoarelor relevante și a grupurilor vulnerabile. Totodată, implicarea acestor actori în procesul de elaborare, implementare și monitorizare a strategiilor și planurilor de RRD conduce la creșterea coeziunii în cadrul comunității și asigură coerența politicilor administrației publice cu eforturile celorlalți actori non-guvernamentali.

Direcția de acțiune 4: Promovarea de inițiative și proiecte pe linia RRD/MRD în colaborările bilaterale/regionale/internaționale

În efortul de RRD, resursele naționale nu sunt întotdeauna suficiente, în special când este vorba despre înțelegerea și gestionarea unor evenimente la scară largă sau utilizarea de tehnologii și metode inovative. În acest context, cooperarea bilaterală, regională și internațională este deosebit de importantă, deoarece permite autorităților publice accesul la cunoștințe, expertiză și resurse necesare în îmbunătățirea rezilienței unor sectoare specifice. Totodată, schimbul de informații, bune practici și lecții identificate, precum și derularea de proiecte comune duc la întărirea relațiilor bilaterale și la demararea de noi inițiative.

6.3. Obiectiv specific 3: Investiții pentru reducerea riscurilor de dezastre în vederea consolidării rezilienței la dezastre

Direcția de acțiune 1: Corelarea investițiilor relevante pentru MRD/RRD cu informațiile privind hazardurile, vulnerabilitățile și riscurile de dezastre și adaptarea la schimbări climatice

Înțelegerea naturii sistemice a riscurilor și a modului complex în care diferitelor surse de risc pot interacționa și afecta o gamă largă de sectoare (evenimente multi-hazard, multi-risc, efecte domino) este esențială pentru proiectarea și implementarea unor proiecte de infrastructură și în alte sectoare relevante care să asigure o reziliență crescută la dezastre și, implicit, să contribuie la dezvoltarea durabilă a comunităților și a societății.

Direcția de acțiune 2: Creșterea capacității administrației publice de a fundamenta, de a identifica și de a accesa fonduri pentru investițiile în RRD

Elaborarea unei strategii naționale de finanțare asigură o vedere de ansamblu asupra tipurilor de fonduri publice și private disponibile pentru implementarea de investiții în RRD și stabilesc autoritățile publice responsabile, în contextul în care unele măsuri vizează două sau mai multe sectoare sau tipuri de risc. Aceasta, împreună cu înțelegerea instrumentelor financiare și a modalității de accesare și gestionare a diferitelor fonduri, reprezintă premisele necesare stimulării autorităților publice în utilizarea eficientă a resurselor disponibile pentru RRD.

Direcția de acțiune 3: Dezvoltarea și implementarea de instrumente pentru prioritizarea și monitorizarea investițiilor în RRD

Pentru obținerea unor rezultate optime, este necesară identificarea și prioritizarea acelor măsuri integrate care pot contribui semnificativ la reducerea nivelului riscurilor de dezastre și care să aducă beneficii suplimentare comunităților și sectoarelor de activitate. Totodată, existența unui sistem de monitorizare a investițiilor face ca mecanismul de finanțare să fie adaptabil și să permită identificarea fondurilor disponibile care pot fi redirecționate către alte investiții în RRD.

Direcția de acțiune 4: Creșterea rezilienței financiare a populației, comunităților și a mediului de afaceri

Deși sunt disponibile o serie de instrumente financiare ex-ante de creștere a rezilienței la dezastre, acestea nu sunt cunoscute și nu sunt suficient înțelese de către populație și mediul de afaceri. În contextul în care, în cazul producerii unui dezastru, resursele naționale nu pot acoperi în totalitate pierderile suferite de cetățeni, comunități și operatori economici, instrumentele de transfer de risc către sectorul de asigurări și reasigurări reprezintă o plasă de siguranță care ar trebui luată în considerare.

6.4. Obiectivul specific 4: Îmbunătățirea gradului de pregătire pentru un răspuns eficient și pentru aplicarea principiului de BBB în redresare, reabilitare și reconstrucție

Direcția de acțiune 1: Îmbunătățirea sistemelor de avertizare timpurie

Avertizarea timpurie reprezintă un prim pas în luarea măsurilor de limitare a impactului dezastrelor. Furnizarea de avertizări cu un grad mare de detaliu, bazate pe impact, și diseminarea acestora către toți factorii implicați în timp util permite luarea măsurilor de pregătire în vederea răspunsului și a celor de punere în siguranță a elementelor care pot fi afectate. Având în vedere faptul că diseminarea avertizărilor nu este un proces care poate fi controlat, este necesară identificarea limitărilor în diseminarea către populație a mesajelor și implementarea de mecanisme pentru ca grupurile vulnerabile sau marginalizate să poată fi informate.

Direcția de acțiune 2: Îmbunătățirea eficacității sistemului de răspuns în situații de urgență, inclusiv în ceea ce privește colaborarea cu OSC-uri, voluntari și sectorul privat

Societatea civilă și sectorul privat rămân în continuare resurse în mare parte nefolosite, atât în calitatea sa de colaborator, cât și de destinatar al măsurilor de RRD. Aceste resurse pot fi imobilizate cu succes în acțiunile de pregătire și răspuns prin integrarea în programele de formare pe linia MRD și în activitățile de testare a planurilor de intervenție. Un punct critic în etapa de răspuns la dezastre o reprezintă serviciile voluntare pentru situații de urgență, pentru care este necesară prioritizarea investițiilor în măsuri de creștere a capacității umane și tehnice de intervenție. Populația este, de asemenea, un actor care este necesar a fi implicat în partea de testare a planurilor, pentru a asigura cunoașterea informațiilor relevante și formarea de deprinderi care să contribuie la limitarea impactului și asigurarea unui răspuns eficient.

Direcția de acțiune 3: Îmbunătățirea evacuării în situații de urgență

În conformitate cu recomandările internaționale, evacuarea în situații de urgență ar trebui regândită astfel încât să țină cont de nevoile diferitelor categorii de grupurile vulnerabile. O resursă importantă în activitatea de evacuare o reprezintă facilitățile de servicii sociale, care ar trebui incluse în planurile de evacuare, pentru a se lua măsuri ex-ante de asigurare a continuității furnizării serviciilor în caz de dezastre.

Direcția de acțiune 4: Îmbunătățirea rezilienței sistemului sanitar național în caz de dezastre

Sistemul sanitar reprezintă o resursă importantă în caz de dezastru, acesta asigurând serviciile medicale de urgență și cele de specialitate pentru persoanele rănite sau îmbolnăvite. Cu toate acestea, infrastructura spitalicească poate fi grav afectată în caz de dezastru, motiv pentru care este necesară dezvoltarea de planuri de continuitate a activității, astfel încât serviciile medicale să poată fi furnizate în cazul producerii unui dezastru, atât pentru persoanele afectate, cât și pentru alte tipuri de pacienți.

Direcția de acțiune 5: Îmbunătățirea protecției sociale în caz de dezastre

Sistemul de servicii sociale este, alături de sistemul sanitar, una dintre principalele resurse care contribuie la aducerea la starea de normalitate a comunității, prin ajutoarele de urgență și alte tipuri de asistență în asigurarea nevoilor imediate, inclusiv asistența psihologică, pe care acesta le poate oferi persoanelor din categoriile vulnerabile. Acest sistem trebuie să se adapteze la diferitele scenarii de risc și să vină în întâmpinarea nevoilor grupurilor vulnerabile, prin asigurarea continuității furnizării serviciilor în caz de dezastre.

Direcția de acțiune 6: Creșterea rezilienței sectorului economic

Reziliența comunității la dezastre este strâns legată de reziliența sectorului economic. Afectarea gravă a activității operatorului economic sau a sectorului de activitate în caz de dezastru poate genera, pe lângă riscul tehnologic asociat, riscul aducerii comunității sau a unor membri ai acesteia într-o stare de deprivare materială severă, prin pierderea locurilor de muncă.

În acest context, operatorii economici ar trebui, în colaborare cu sectorul public, să dezvolte planuri de continuitate a afacerii, astfel încât membrii comunității să se poată întoarce la muncă după un dezastru, iar economia locală să nu fie afectată semnificativ. Totodată, trebuie avut în vedere faptul că o parte dintre operatorii economici sunt furnizori de servicii de bază, iar continuitatea furnizării de servicii este un element esențial în aducerea la starea de normalitate a comunității.

Direcția de acțiune 7: Creșterea rezilienței patrimoniului cultural imobil și mobil și a altor bunuri cu valoare culturală

Patrimoniul cultural joacă un rol esențial în dezvoltarea durabilă și favorabilă incluziunii și poate contribui la revitalizarea orașelor și a regiunilor. Deși patrimoniul cultural nu este un element prioritar în activitățile de pregătire și răspuns, este o resursă inestimabilă, care trebuie protejată. Distrugerea elementelor de patrimoniu cultural mobil și imobil și a altor bunuri cu valoare culturală în urma unui dezastru poate avea efecte pe termen lung, prin scăderea atractivității zonei pentru activități culturale și de turism și, implicit, poate încetini sau chiar stopa dezvoltarea durabilă a zonei respective. În acest context, este oportună elaborarea de planuri de evacuare dedicate și stabilirea de sisteme de punere în siguranță a patrimoniului și a altor bunuri cu valoare culturală, care să permită refacerea/reconstrucția ulterioară a acestora în cazul în care sunt afectate.

Direcția de acțiune 8: Integrarea principiilor de „build back better” și „build back smarter” în activitățile de reabilitare și reconstrucție post-dezastru

Legislația actuală în domeniul MRD vizează readucerea la starea inițială a elementelor afectate de dezastru. Însă simpla readucere a elementului afectat la starea sa inițială ar putea fi insuficientă pentru a preveni eventualele daune ulterioare în cazul producerii unor dezastre noi. Conceptul de BBB încurajează autoritățile publice și entitățile private să ia măsuri pentru creșterea rezilienței elementului sau sistemului afectat, astfel încât producerea unui eveniment similar să conducă la un impact redus sau minim. Mai mult decât atât, prin integrarea principiului de „build back smarter” este asigurată, pe lângă creșterea rezilienței la dezastre, îmbunătățirea funcționalității elementului de infrastructură astfel încât acesta să poată furniza servicii noi sau îmbunătățite.

7. Capitol: Rezultate așteptate și indicatori

7.1. Rezultate așteptate

Rezultatele pe termen lung ale SNRRD reprezintă obiectivele strategice pe termen lung ale activităților PNRRD, stabilite prin art. 4 din HG nr. 768/2016, care sunt pe deplin aliniate la obiectivele CSRRD.

Având în vedere faptul că țintele de monitorizare ale CSRRD sunt corelate cu indicatorii ai Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă (conform tabelului 3 din Capitolul 3.3), rezultatele SNRRD contribuie la atingerea ODD 1 - Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context, ODD 11 - Dezvoltarea

orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile și ODD 13 - Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.

Rezultatele SNRRD reprezintă o modalitate cuantificabilă de a analiza „reducerea substanțială a riscului de dezastre și a pierderilor în materie de vieți omenești, de mijloace de trai și de sănătate, precum și în materie de active economice, fizice, sociale, culturale și de mediu ale persoanelor, întreprinderilor, comunităților și țărilor” prin „prevenirea de noi [n.t. riscuri de dezastre] și reducerea riscului de dezastre existent prin punerea în aplicare a unor măsuri economice, structurale, juridice, sociale, de sănătate integrate și favorabile incluziunii, culturale, educaționale, de mediu, tehnologice, politice și instituționale care să prevină și să reducă expunerea la pericole și vulnerabilitatea la dezastre, să sporească gradul de pregătire pentru răspuns și redresare și, astfel, să consolideze reziliența.”

Pentru obținerea rezultatelor pe termen lung a SNRRD și, implicit, la atingerea obiectivului general al SNRRD și a țintelor Sendai, au fost stabilite o serie de rezultate-cheie ale direcțiilor de acțiune propuse, care corespund cele 18 necesități identificate la Capitolul 4.2.

Tabel 6. Rezultatele-cheie ale SNRRD, corelate cu necesitățile identificate și direcțiile de acțiune propuse.

Necesitate identificată	Direcție de acțiune	Rezultat-cheie
1. Este necesară dezvoltarea de instrumente și metode care să permită înțelegerea riscurilor de dezastre și a impactului schimbărilor climatice și să asigure abordarea unitară și standardizată în ceea ce privește evaluarea pagubelor și evaluarea riscurilor.	Dezvoltarea de instrumente prin care să se asigure înțelegerea riscurilor de dezastre și îmbunătățirea celor existente	Sunt disponibile informații privind riscurile pentru a fundamenta decizii, acțiuni și investiții în RRD
2. Există dificultăți în a accesa, a colecta și a folosi informațiile privind riscurile la nivelul actorilor implicați relevanți, pentru diferite tipuri de riscuri, luând în considerare constrângerile tehnice și procedurale, care țin de nivelul de capacitate, în special la nivel local.	Creșterea capacității tehnice a administrației publice pentru înțelegerea riscurilor și utilizarea datelor și informațiilor privind riscurile în activitatea specifică	Administrația publică are capacitatea de a utiliza informațiile privind riscurile pentru a fundamenta decizii, acțiuni și investiții în RRD
3. Există oportunități de folosire a inițiativelor existente ale Guvernului și ale societății civile și de dezvoltare a unei concepții integrate de comunicare/îmbunătățire a gradului de conștientizare, atât în caz de multi-hazard, cât și cu referire la hazarduri specifice, în conformitate cu o abordare la nivelul întregii societăți.	Asigurarea diseminării datelor și informațiilor privind riscurile către toți actorii implicați	Informațiile privind riscurile sunt utilizate de către toți actorii relevanți
	Creșterea gradului de conștientizare a riscurilor la nivelul unităților de învățământ	Elevii/studentii sunt conștienți de riscurile de dezastre și de acțiunile de prevenire, pregătire și răspuns
	Creșterea gradului de conștientizare a riscurilor la nivelul cetățenilor	Publicul larg este conștient de riscurile de dezastre și de acțiunile de prevenire, pregătire și răspuns
4. Deși un cadru general este în vigoare, există nevoia și oportunitatea de a adresa anumite lacune și inconsecvențe la nivel de legislație privind RRD și subiecte trans-sectoriale/specifice hazardurilor, în ceea ce privește armonizarea conceptelor tehnice ce țin de RRD și uneori în ceea ce privește rolurile/responsabilitățile la diferite niveluri (inclusiv PNRRD).	Modificarea cadrului legal și instituțional pentru susținerea implementării SNRRD	Sunt reglementate atribuțiile și responsabilitățile tuturor actorilor relevanți în ceea ce privește implementarea SNRRD

<p>5. Se remarcă nevoia asigurării unei mai bune aplicări a legii și implementarea cadrului legislativ actual, cu finanțare, resurse și formare dedicate în acest sens. Este nevoie de o strategie de resurse umane și de formare la locul de muncă pentru a asigura perfecționarea continuă și diversificarea personalului care lucrează în domeniul MRD la nivel național, județean și local.</p>	<p>Creșterea capacității administrației publice de implementare a SNRRD</p>	<p>Administrația publică are cadrul legal și acces la resursele necesare implementării SNRRD</p>
<p>6. Au fost identificate oportunități de îmbunătățire a coordonării interinstituționale și a colaborării pe diferite aspecte ale MRD cu societatea civilă/OSC-uri, voluntari, sector privat și comunități.</p>	<p>Încurajarea implicării OSC-urilor, sectorului privat și publicului larg în implementarea SNRRD</p>	<p>Societatea civilă și mediul privat colaborează cu administrația publică în implementarea SNRRD</p>
<p>7. Integrarea eforturilor naționale în inițiativele de la nivel regional și internațional și utilizarea oportunității de a beneficia de schimburi de cunoștințe și de expertiză cu alte state și/sau cu organisme de la nivel regional/internațional reprezintă o ocazie importantă de creștere a capacității naționale de RRD.</p>	<p>Promovarea de inițiative și proiecte pe linia RRD/MRD în colaborările bilaterale/regionale/internaționale</p>	<p>Colaborările bilaterale/regionale/internaționale abordează domeniul RRD</p>
<p>8. Există nevoia corelării investițiilor din diferitele sectoare de activitate cu informațiile privind expunerea și vulnerabilitatea la dezastre, prin includerea aspectelor de RRD în planurile de dezvoltare specifice.</p>	<p>Corelarea investițiilor relevante pentru MRD/RRD cu informațiile privind hazardurile, vulnerabilitățile și riscurile de dezastre și adaptarea la schimbări climatice</p>	<p>Investițiile sectoriale contribuie la creșterea rezilienței sistemelor</p>
<p>9. A fost identificată necesitatea dezvoltării unei strategii naționale, trans-sectoriale, de finanțare a planurilor/măsurilor de RRD care să permită utilizarea optimă a tuturor fondurilor naționale și externe disponibile, precum și monitorizarea unitară a gestionării acestora.</p> <p>10. Creșterea capacității autorităților publice de înțelegere și utilizare a fondurilor disponibile este de dorit pentru a sprijini planificarea, monitorizarea și implementarea investițiilor în RRD.</p>	<p>Creșterea capacității administrației publice de a fundamenta, de a identifica și de a accesa fonduri pentru investițiile în RRD</p>	<p>Sunt identificate și utilizate toate sursele de finanțare disponibile, în vederea acoperirii necesarului de investiții de la nivel sectorial/județean/ local</p>
<p>11. Este necesară stabilirea unui mecanism de prioritizare și monitorizare a investițiilor, pentru a asigura finanțarea măsurilor cu impact ridicat în ceea ce privește atingerea obiectivelor SNRRD și a soluțiilor integrate și sustenabile, care să contribuie la reziliența multi-hazard.</p>	<p>Dezvoltarea și implementarea de instrumente pentru prioritizarea și monitorizarea investițiilor în RRD</p>	<p>Investițiile în RRD sunt prioritizate și monitorizate, pentru a asigura obținerea unui impact ridicat asupra riscurilor</p>
<p>12. Este oportună promovarea utilizării instrumentelor financiare ex-ante dedicate, pentru creșterea rezilienței în caz de dezastre.</p>	<p>Creșterea rezilienței financiare a populației, comunităților și a mediului de afaceri</p>	<p>Populația și mediul de afaceri utilizează sistemul de asigurări private pentru creșterea rezilienței la dezastre</p>
<p>13. Există nevoia de a trata neajunsurile în ceea ce privește monitorizarea și prognoza evenimentelor extreme, precum și în ceea ce privește comunicarea avertizărilor. Este</p>	<p>Îmbunătățirea sistemelor de avertizare timpurie</p>	<p>Sistemele de monitorizare, prognoză și avertizare sunt multi-hazard și furnizează informații privind impactul potențial</p>

necesar ca avertizările să fie întotdeauna suficient de fiabile, de specifice și să permită luarea de măsuri pe baza acestora, dar și să ajungă întotdeauna la grupurile cele mai vulnerabile care sunt expuse riscului.		
14. Este necesar să se extindă investițiile în formarea și instruirea persoanelor care îndeplinesc atribuții în domeniul protecției civile, precum și în sistemul de protecție civilă, pentru a se asigura capacitatea și capabilitatea de a coordona pregătirea, răspunsul și redresarea în situații de urgență, avându-se în vedere mai ales nivelul județean și local.	Îmbunătățirea eficacității sistemului de răspuns în situații de urgență, inclusiv în ceea ce privește colaborarea cu OSC-uri, voluntari și sectorul privat	Actorii implicați în asigurarea intervenției în caz de dezastru au capacitatea de a-și îndeplini atribuțiile
15. Există oportunitatea de a constitui și a intensifica parteneriate cu voluntari și organizații ale societății civile, precum și cu sectorul privat în ceea ce privește pregătirea, răspunsul, redresarea și reconstrucția rezilientă.	Îmbunătățirea evacuării în situații de urgență	Planurile de evacuare sunt aplicate de către toți factorii implicați
16. Există oportunitatea îmbunătățirii componentelor sistemului de răspuns în situații de urgență (răspuns, evacuare, alarmare, furnizare servicii medicale de urgență, furnizare asistență socială și altele asemenea), inclusiv în ceea ce privește nevoile grupurilor vulnerabile și caracteristicile unor obiective cu grad ridicat de vulnerabilitate (precum clădirile de patrimoniu cultural).	Îmbunătățirea rezilienței sistemului sanitar național în caz de dezastru	Sistemul sanitar național este rezilient în caz de dezastru
	Îmbunătățirea protecției sociale în caz de dezastru	Sistemul de servicii sociale este adaptativ și rezilient în caz de dezastru
	Creșterea rezilienței patrimoniului cultural imobil și mobil	Obiectivele de patrimoniu cultural au o reziliență îmbunătățită la dezastru
17. Este necesar să se abordeze punctele slabe în ceea ce privește pregătirea pentru dezastru și planificarea continuității la nivel sectorial, în special în sectoarele esențiale și de utilități, precum și în sectorul privat.	Creșterea rezilienței sectorului economic	Operatorii economici au o reziliență îmbunătățită la dezastru
18. Este oportună integrarea principiului de 'Build Back Better'(BBB) în activitățile ce țin de reabilitare și reconstrucție post-dezastru, precum și crearea cadrului reglementativ și a capacității instituționale necesară.	Integrarea principiilor de „build back better” și „build back smarter” în activitățile de reabilitare și reconstrucție post-dezastru	Elementele de infrastructură și sistemele afectate de dezastru sunt reabilite/reconstruite astfel încât să se reducă riscul asociat

Figura 3. Lanțul de rezultate ale SNRRD

7.2. Indicatori

Implementarea SNRRD va fi monitorizată utilizând o serie de indicatori de impact și de progres.

Indicatorii de impact sunt indicatorii care permit cuantificarea atingerii obiectivelor specifice ale SNRRD și ale țintelor CSRRD, după cum urmează:

- Numărul anual de persoane decedate în urma dezastrului;
- Numărul anual de persoane afectate direct de dezastru;
- Cuantumul pagubelor directe înregistrate anual ca efecte ale dezastrului, ca procent din PIB;
- Numărul de elemente de infrastructură esențială afectate de dezastru, anual;
- Numărul de întreruperi în furnizarea de servicii de bază, anual.

Acești indicatori vor fi monitorizați prin intermediul bazei de date națională pentru colectarea pierderilor din dezastru DesInventar RO, datele fiind introduse de către autoritățile responsabile cu rol principal, pe tipuri de risc și celorlalte autorități publice care gestionează elemente expuse riscurilor. IGSU, în calitate de administrator al sistemului DesInventar RO, va asigura integrarea acestor date și generarea raportului anual de țară privind atingerea obiectivelor specifice ale SNRRD și ale țintelor CSRRD, care va fi prezentat SNRRD, spre avizare, și va fi transmis către Sendai Framework Monitor, în vederea îndeplinirii obligațiilor României ce decurg din CSRRD.

Indicatorii de impact ai SNRRD reprezintă, totodată, indicatori aferenți țintelor 1.5, 11.5 și 13.1, stabiliți la nivelul ONU și al UE pentru implementarea Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă. În acest sens, este oportună armonizarea raportării către Sendai Monitor Framework cu cea aferentă implementării Agendei 2030.

Complementar, în contextul în care acțiunile propuse prin SNRRD contribuie la atingerea indicatorilor naționali de dezvoltare durabilă ce țin de creșterea rezilienței la dezastru și schimbări climatice, este necesară includerea acestora, ca **indicatori de impact**, după cum urmează:

ODD 1 - Fără Sărăcie

Ținta 3 - Consolidarea sistemului național unitar a serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme

- TAN0131 – Numărul de intervenții ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, pe medii de rezidență și județe;
- TAO0132 – Ponderea bugetului alocat activității Inspectoratului General pentru Situații de Urgență în totalul cheltuielilor guvernamentale;
- TAP0133 – Numărul de salariați ai Inspectoratului General pentru Situații de Urgență.

ODD 11 - Orașe și comunități durabile

Ținta 2 - Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și solului

- TLV1121 – Numărul de persoane decedate și rănite atribuite dezastrelor naturale, înregistrate la intervențiile Inspectoratului General pentru Situații de Urgență la 100.000 de locuitori.

Ținta 5 - Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic

- TME1151 – Numărul de activități de informare preventivă în domeniul situațiilor de urgență;
- TMF1152 – Numărul emisiunilor educative și al spoturilor publicitare sau mesajelor de interes public cu rol de educație în caz de cutremur, derulate anual de TVR.

Ținta 9 - Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului

- TMV1191 – Ponderea parcursului mărfurilor periculoase (tone-km) în transportul rutier și feroviar în total parcurs mărfuri.

ODD 13 - Acțiunea climatică

Ținta 1 - Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de clima și dezastrele naturale

- TOM1314 – Numărul de persoane decedate și rănite atribuite dezastrelor naturale, înregistrate la intervențiile Inspectoratului General pentru Situații de Urgență la 100.000 de locuitori;
- TON1315 – Pagubele anuale la inundații.

Ținta 2 - Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate

- TOR1321 – Suprafața protejată cu sisteme antigrindină și de creștere a precipitațiilor;
- TOS1322 – Numărul de intervenții ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, cauzate de producerea unor fenomene meteorologice periculoase și/sau asociate;
- TOT1323 – Ponderea bugetului alocat activității Inspectoratului General pentru Situații de Urgență în totalul cheltuielilor guvernamentale.

Ținta 4 - Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția de la economie verde, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile

- TPE1344 – Numărul de persoane decedate și rănite atribuite dezastrelor naturale, înregistrate la intervențiile Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, la 100.000 de locuitori.

În plus, SNRRD propune 21 de indicatori de progres, aferenți celor 21 de rezultate-cheie ale SNRRD, pentru a monitoriza activitatea specifică direcțiilor de acțiune (Tabelul 7).

Tabelul 7. Corelarea dintre direcțiile de acțiune, rezultatele-cheie și indicatorii de progres ai SNRRD

Direcție de acțiune	Rezultat-cheie	Indicator de progres
---------------------	----------------	----------------------

Obiectivul specific 1: Înțelegerea riscurilor de dezastre		
Dezvoltarea de instrumente prin care să se asigure înțelegerea riscurilor de dezastre și îmbunătățirea celor existente	Sunt disponibile informații privind riscurile pentru a fundamenta decizii, acțiuni și investiții în RRD	% din localități care au elaborat hărți de risc și/sau au evaluat scenarii de risc și multi-risc pentru toate tipurile de risc identificate
Creșterea capacității tehnice a administrației publice pentru înțelegerea riscurilor și utilizarea datelor și informațiilor privind riscurile în activitatea specifică	Administrația publică are capacitatea de a utiliza informațiile privind riscurile pentru a fundamenta decizii, acțiuni și investiții în RRD	% din localități care au solicitat participarea la diverse programe de formare pe RRD
Asigurarea diseminării datelor și informațiilor privind riscurile către toți actorii implicați	Informațiile privind riscurile sunt utilizate de către toți actorii relevanți	% din datele generate la nivelul administrației publice, care sunt diseminate factorilor interesați pe mai multe canale
Creșterea gradului de conștientizare a riscurilor la nivelul unităților de învățământ	Elevii/studentii sunt conștienți de riscurile de dezastre și de acțiunile de prevenire, pregătire și răspuns	% de elevi/studenti cu cunoștințe satisfăcătoare pe linia RRD
Creșterea gradului de conștientizare a riscurilor la nivelul cetățenilor	Publicul larg este conștient de riscurile de dezastre și de acțiunile de prevenire, pregătire și răspuns	% din populație cu cunoștințe satisfăcătoare pe linia RRD, în baza studiilor sociologice
Obiectivul specific 2: Consolidarea guvernantei managementului riscurilor de dezastre		
Modificarea cadrului legal și instituțional pentru susținerea implementării SNRRD	Sunt reglementate atribuțiile și responsabilitățile tuturor actorilor relevanți în ceea ce privește implementarea SNRRD	% din legislația relevantă pe linie de MRD actualizată/armonizată cu SNRRD
Creșterea capacității administrației publice de implementare a SNRRD	Administrația publică are cadrul legal și acces la resursele necesare implementării SNRRD	% din sectoarele de activitate/județe/localități care au elaborat strategii/planuri de RRD
Încurajarea implicării OSC-urilor, sectorului privat și publicului larg în implementarea SNRRD	Societatea civilă și mediul privat colaborează cu administrația publică în implementarea SNRRD	% din strategii/planuri de acțiune de RRD care includ măsuri care implică OSC, operatori privați și publicul larg
Promovarea de inițiative și proiecte pe linia RRD/MRD în colaborările bilaterale/regionale/internaționale	Colaborările bilaterale/regionale/internaționale abordează domeniul RRD/MRD	% din proiecte bilaterale/regionale/internaționale care abordează acțiuni din domeniul RRD/MRD
Obiectivul specific 3: Investiții pentru reducerea riscurilor de dezastre în vederea consolidării rezilienței la dezastre		
Corelarea investițiilor relevante pentru MRD/RRD cu informațiile privind hazardurile, vulnerabilitățile și riscurile de dezastre și adaptarea la schimbări climatice	Investițiile sectoriale contribuie la creșterea rezilienței sistemelor	% din planurile de dezvoltare sectoriale și locale care vizează investiții pentru creșterea rezilienței la dezastre
Creșterea capacității administrației publice de a fundamenta, de a identifica și de a accesa fonduri pentru investițiile în RRD	Sunt identificate și utilizate toate sursele de finanțare disponibile, în vederea acoperirii necesarului de investiții de la nivel sectorial/județean/local	% din strategii/planuri de acțiune de RRD sectoriale/județene/locale, a căror sursă de finanțare este stabilită în strategia națională de finanțare a investițiilor în RRD

Dezvoltarea și implementarea de instrumente pentru prioritizarea și monitorizarea investițiilor în RRD	Investițiile în RRD sunt prioritizate și monitorizate, pentru a asigura obținerea unui impact ridicat asupra riscurilor	% din PIB investit în măsuri de RRD
Creșterea rezilienței financiare a populației, comunităților și a mediului de afaceri	Populația și mediul de afaceri utilizează sistemul de asigurări private pentru creșterea rezilienței la dezastre	% din populație care a încheiat polița de asigurare obligatorie a locuințelor % din operatorii economici sursă de risc care a încheiat polițe de asigurare în caz de dezastre
Obiectivul specific 4: Îmbunătățirea gradului de pregătire pentru un răspuns eficient și pentru aplicarea principiului de 'Build Back Better' în redresare, reabilitare și reconstrucție		
Îmbunătățirea sistemelor de avertizare timpurie	Sistemele de monitorizare, prognoză și avertizare sunt multi-hazard și furnizează informații privind impactul potențial	% din hazarduri pentru care avertizările au fost adaptate în vederea includerii informațiilor privind impactul potențial
Îmbunătățirea eficacității sistemului de răspuns în situații de urgență, inclusiv în ceea ce privește colaborarea cu OSC-uri, voluntari și sectorul privat	Actorii implicați în asigurarea intervenției în caz de dezastre au capacitatea de a-și îndeplini atribuțiile	% din SVSU care au pregătirea și mijloacele de intervenție necesare pentru a-și îndeplini atribuțiile % din actorii care asigură intervenția în situații de urgență, care participă la programul de pregătire continuă dedicat % din ISUJ care dețin resursele și tehnica necesară îndeplinirii atribuțiilor
Îmbunătățirea evacuării în situații de urgență	Planurile de evacuare sunt aplicate de către toți factorii implicați	% din populație cunoaște informațiile privind evacuarea în caz de dezastre
Îmbunătățirea rezilienței sistemului sanitar național în caz de dezastre	Sistemul sanitar național este rezilient în caz de dezastre	% din unitățile sanitare care pot asigura continuitatea furnizării serviciilor medicale în caz de dezastru
Îmbunătățirea protecției sociale în caz de dezastre	Sistemul de servicii sociale este adaptativ și rezilient în caz de dezastre	% din facilitățile care furnizează servicii sociale care pot asigura asistență în caz de dezastre
Creșterea rezilienței patrimoniului cultural imobil și mobil	Obiectivele de patrimoniu cultural au o reziliență îmbunătățită la dezastre	% din obiectivele de patrimoniu cultural care au planuri de evacuare și punere în siguranță testate periodic
Creșterea rezilienței sectorului economic	Operatorii economici au o reziliență îmbunătățită la dezastre	% din furnizorii de servicii de bază și mari operatori economici care au elaborat PCA
Integrarea principiilor de „build back better” și „build back smarter” în activitățile de reabilitare și reconstrucție post-dezastru	Elementele de infrastructură și sistemele afectate de dezastru sunt reabilite/reconstruite astfel încât să se reducă riscul asociat	% din investițiile în reabilitarea și reconstrucția post-dezastru care vizează reducerea riscului asociat elementului expus și/sau îmbunătățirea/extinderea funcționalității

Totodată, Planul de Acțiune 2024-2035 (Anexa 1) are stabilită o listă de indicatori de realizare a măsurilor, prin care se va asigura monitorizarea îndeplinirii acțiunilor propuse pentru fiecare obiectiv specific și fiecare direcție de acțiune.

8. Capitol: Implementarea, monitorizarea și evaluarea SNRRD

8.1. Implementarea și monitorizarea implementării SNRRD

Pentru implementarea SNRRD și a Planului de Acțiune 2024-2035, autoritățile responsabile cu rol principal în MRD, pe tipuri de risc, precum și celelalte autorități publice centrale responsabile pe domeniile sau sectoarele de activitate care pot fi afectate de dezastre (agricultură, sectoare ale industriei, transporturi, comunicații, energie, sănătate, educație, cercetare, asistență socială, turism, patrimoniu cultural și altele asemenea) vor asigura elaborarea de planuri specifice la nivel sectorial și/sau integrarea în strategiile, planurile și procesele sectoriale deja existente a unor măsuri aliniate la acțiunile propuse prin Planul de Acțiune 2024-2035, pentru atingerea obiectivelor și direcțiilor de acțiune stabilite prin SNRRD.

Strategiile și planurile de acțiune sectorial/pe tip de risc vor fi aprobate, după caz, prin hotărâre de guvern sau ordin de ministru și vor detalia modalitatea prin care vor fi implementate și monitorizate măsurile incluse în Planul de Acțiune 2024-2035, adaptate la domeniile specifice, la care se vor adăuga măsurile identificate la nivelul instituției pentru creșterea *capabilității de management a riscurilor de dezastre*, în urma evaluării efectuate cu ajutorul metodologiei specifice⁷¹, precum și alte acțiuni care contribuie la atingerea rezultatelor-cheie și/sau la creșterea rezilienței la dezastre a sectorului respectiv. Pentru toate măsurile din strategiile și planurile de acțiune menționate vor fi stabiliți indicatori de progres sau de realizare, care vor fi monitorizați și raportați anual către secretariatul PNRRD.

Pentru a asigura corelarea dintre obiectivele specifice SNRRD și măsurile suplimentare care contribuie la atingerea rezultatelor-cheie și/sau la creșterea rezilienței la dezastre pentru tipul de risc specific, autoritățile responsabile cu rol principal în MRD vor utiliza rezultatele Analizei de diagnostic⁷² și Recomandările⁷³ privind acțiunile necesare a fi implementate pe tip de risc, formulate de către Banca Mondială.

Strategiile și/sau planurile de acțiune sectoriale/pe tip de risc vor fi transmise către MAI/IGSU, în vederea demarării procedurii de avizare a acestora de către PNRRD și a integrării în Planul de monitorizare și evaluare al implementării SNRRD, care va fi aprobat prin ordin al MAI. Ulterior, în baza raportărilor anuale, MAI/IGSU va întocmi un raport, care va fi prezentat în cadrul primei ședințe a PNRRD din anul următor, în vederea stabilirii măsurilor suplimentare care pot fi întreprinse de

⁷¹ Metodologia de evaluare a capabilităților de management a riscurilor de dezastre este disponibilă pe link-ul <https://igsu.ro/FinantareExterna/ProgrameEuropene2014>, secțiunea Programul Operațional Capacitate Administrativă - Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel național - Ro-Risk

⁷² Banca Mondială, Analiza cadrului legal, reglementativ și instituțional care guvernează reducerea riscului de dezastre în România – Livrabil 1 în cadrul Acordului de Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile (RAS) P172203

⁷³ Banca Mondială, Raport cu recomandări privind propunerea de proiect de Strategie Națională de RRD și a proiectului de plan de acțiune – Livrabil 4 în cadrul Acordului de Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile (RAS) P172203

instituțiile de resort, inclusiv în ceea ce privește demararea de proiecte comune sau colaborarea cu alte entități publice și private.

Planul de acțiune 2024-2035 va fi revizuit și actualizat o dată la 3 ani și va ține cont de rezultatele monitorizării, de măsurile suplimentare întreprinse și de alte propuneri ale PNRRD și ale componentelor acesteia, în vederea asigurării atingerii obiectivelor propuse.

În vederea facilitării comunicării între PNRRD, MAI/IGSU și diverșii actori implicați și pentru derularea în condiții optime a activității de monitorizare a implementării SNRRD, instituțiile/organizațiile vor desemna persoane sau structuri ca „puncte focale” pe această linie. În paralel cu competențele sectoriale, actorii implicați sunt încurajați să fie proactivi în promovarea acțiunilor trans-sectoriale, în cazul cărora este necesară implicarea mai multor actori.

Pentru atingerea obiectivelor SNRRD, aceasta va fi susținută la nivel județean și local, prin dezvoltarea și implementarea de strategii, respectiv planuri de RRD, în concordanță cu profilul de risc și nevoile proprii, utilizându-se resursele instituționale disponibile, cu susținerea IGUSU și ISUJ. La nivel local, elaborarea de planuri de RRD va fi inițial voluntară, până când vor fi consolidate capacitățile necesare susținerii unui astfel de efort.

Strategiile de RRD județene vor include măsurile identificate la nivel județean care contribuie la implementarea acțiunilor stabilite prin Planul de Acțiune 2024-2035, măsurile pentru creșterea *capabilității de management a riscurilor de dezastre*, stabilite în urma evaluării efectuate cu ajutorul metodologiei specifice⁷⁴, precum și alte acțiuni care contribuie la atingerea rezultatelor-cheie ale SNRRD, cu detalierea modalității de finanțare, a autorităților responsabile și a indicatorilor de progres sau de realizare.

Strategiile de RRD județene vor fi transmise către MAI/IGSU, în vederea integrării acestora în Planul de monitorizare și evaluare al implementării SNRRD. Platformele județene vor raporta anual către IGUSU, prin ISUJ, stadiul implementării strategiei de RRD și a atingerii indicatorilor de progres sau de realizare stabiliți. În baza raportărilor, MAI/IGSU va întocmi un raport anual privind implementarea SNRRD la nivel județean/local, care va fi prezentat în cadrul primei ședințe a PNRRD din anul următor, în vederea stabilirii măsurilor suplimentare care pot fi întreprinse pentru susținerea autorităților județene/locale în vederea creșterii rezilienței la dezastre.

Deși majoritatea actorilor implicați din afara sectorului public nu au roluri formale în implementarea SNRRD, aceștia sunt încurajați să fie proactivi în colaborarea cu instituțiile/ministerele/organizațiile relevante și să contribuie la atingerea obiectivelor și direcțiilor de acțiune ale SNRRD. În acest sens, aceștia pot elabora, cu susținerea IGUSU sau ISUJ, planuri specifice de implementare/acțiune și pot să desemneze „puncte focale” pe linia RRD. Este recomandat ca actorii din afara sectorului public să informeze MAI/IGSU asupra măsurilor planificate și a indicatorilor de monitorizare/de progres propuși, astfel încât aceștia să fie introduși și monitorizați în Planul de monitorizare și evaluare al implementării SNRRD.

⁷⁴ Metodologia de evaluare a capabilităților de management a riscurilor de dezastre este disponibilă pe link-ul <https://igsu.ro/FinantareExterna/ProgrameEuropene2014>, secțiunea Programul Operațional Capacitate Administrativă - Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel național - Ro-Risk

Implementarea SNRRD va fi monitorizată de către MAI/DSU prin IGSU. În acest sens, IGSU va elabora un Plan de monitorizare și evaluare al implementării SNRRD și va asigura raportarea anuală către PNRRD a progresului realizat în atingerea rezultatelor și a obiectivelor stabilite. În vederea standardizării raportărilor, MAI/IGSU va elabora un model de raportare, care va fi anexă la Planul de monitorizare și evaluare al implementării SNRRD.

8.2. Implementarea și monitorizarea impactului SNRRD

Pe lângă monitorizarea implementării SNRRD, MAI/IGSU și toate autoritățile responsabile cu rol principal vor asigura monitorizarea indicatorilor de impact stabiliți la capitolul 7.2., care vor permite evaluarea impactului măsurilor de RRD implementate de către toate entitățile cu rol în RRD.

Această monitorizare se va asigura prin aplicația și baza de date DesInventar RO, stabilită prin Hotărârea CNSU nr. 14/22.03.2021 ca bază de date națională pentru colectarea pierderilor din dezastre. Autoritățile responsabile cu rol principal, precum și alte entități care gestionează categorii de elemente expuse vor asigura introducerea în DesInventar RO de date relevante privind impactul dezastrelor produse în anul respectiv și/sau validarea acestora.

Procedura de colectare și validare a datelor introduse în DesInventar RO va fi elaborată de către IGSU, cu consultarea tuturor autorităților publice relevante, și va fi aprobată prin Hotărâre a CNSU.

9. Capitol: Modalități de implementare și actorii implicați

Având în vedere natura multisectorială a SNRRD, implementarea direcțiilor de acțiune și realizarea obiectivelor cade în responsabilitatea mai multor actori implicați. Ca strategie națională, responsabilitățile principale pentru implementare vor fi la nivelul autorităților centrale, regionale, județene și locale. Alte părți interesate includ societatea civilă, instituțiile de învățământ superior și entitățile de cercetare, sectorul privat, publicul larg și comunitățile. În timp ce, în majoritatea cazurilor, actorii relevanți din afara sectorului publice nu au roluri/responsabilități formale de implementare/raportare, prin colaborarea cu autoritățile publice, informațiile privind progresele și realizările acestora care contribuie la atingerea obiectivelor sau acțiunilor specifice ar trebui colectate și integrate în Planul de monitorizare și evaluare al implementării SNRRD. Tabelul 8 oferă o imagine de ansamblu asupra relevanței SNRRD pentru diferite grupuri de actori implicați.

Tabelul 8. Relevanța SNRRD pentru diferite părți interesate

	Legislație/ Politici/Strategie	Programe, alocări, decizii	Investiții și acțiuni	Monitorizarea progreselor înregistrate	Monitorizarea conformității
Instituții la nivel național	√	√	√	√	√
Instituții la nivel regional/județean		√	√	√	√
Instituții la nivel local		√	√	√	√
Sectorul privat/de afaceri/ industrii		√	√	√	
Instituții de învățământ superior		√	√	√	
Entități de cercetare		√	√	√	
Sectorul OSC-urilor		√	√	√	
Comunități		√	√	√	
Cetățeni			√	√	

9.1. Actori cheie implicați

Nivel central

Având în vedere rolul central pe care MAI îl are în prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, acesta asigură, prin DSU și IGSU, coordonarea eforturilor de implementare a SNRRD. DSU și structurile aflate în coordonare funcționează ca puncte naționale de contact pentru toate organizațiile guvernamentale internaționale și OSC-urile relevante. Potrivit Ordinului MAI nr. 93/2021, DGPC asigură monitorizarea măsurilor/acțiunilor aprobate sau stabilite de către PNRRD, având rolul de Secretariat al Platformei Naționale (cu sprijinul IGSU).

În conformitate cu art. 4 din HG nr. 768/2016, PNRRD contribuie la elaborarea de strategii, politici și planuri menite să încurajeze investițiile în măsuri structurale și nestructurale, pentru a reduce riscul de dezastre și a spori reziliența. În conformitate cu art. 8 din HG nr. 768/2016, pentru a realiza direcțiile de acțiune prevăzute la art. 4, PNRRD desfășoară următoarele activități – toate acestea fiind extrem de relevante pentru punerea în aplicare a SNRRD:

- elaborează studii, analize, documentații și evaluări în domeniul riscurilor de dezastre în România;
- oferă consultanță și sprijină autoritățile publice centrale cu rol principal în gestionarea tipurilor de risc în elaborarea strategiilor și conceptelor de acțiune pentru reducerea riscurilor alocate;
- propune implementarea planurilor și programelor în domeniul reducerii riscurilor;
- propune elaborarea sau, după caz, modificarea și completarea cadrului legal în domeniul reducerii riscului de dezastre;
- propune măsuri care să coreleze obiectivele, strategiile, planurile și programele adoptate la nivel național cu cele adoptate la nivel internațional și la nivelul Uniunii Europene.

PNRRD are, de asemenea, responsabilități în ceea ce privește comunicarea privind riscul de dezastre – pentru a spori accesul publicului la informațiile privind riscurile. Grupurile de lucru pentru fiecare tip de risc, care sunt constituite în cadrul PNRRD, trebuie să contribuie la dezvoltarea culturii de reziliență a României. În plus, PNRRD acționează în direcția creșterii capacității de gestionare a riscurilor prin sprijinirea colaborării interinstituționale și prin implicarea tuturor părților interesate din RRD.

Dincolo de rolul central al MAI, o serie de ministere și autorități de linie îndeplinesc funcții de sprijin în gestionarea situațiilor de urgență, inclusiv MDLPA, MMAP, MADR, MS, MEAT, MTI, MEd, CNCAN, ANAR, ANM, ANSVSA și ANRSC. Pot fi regăsite mai jos informații cheie cu privire la managementul riscurilor naturale, al epidemiilor și riscurilor tehnologice, precum și al unei selecții de subiecte trans-sectoriale. Tabelul 1 furnizează informații cu privire la tipurile de risc, riscurile asociate și autoritățile responsabile, conform HG nr. 557/2016.

Inundații: În conformitate cu cele stipulate în HG nr. 557/2016, MMAP este autoritatea cu rol principal în gestionarea riscului de inundații, prin intermediul ANAR, INHGA și cele 11 ABA. Autoritățile cu rol secundar sunt MDLPA și MAI. Alte autorități centrale, județene și locale, actori instituționali și organizaționali și publicul larg au roluri, atribuții și responsabilități specifice, așa cum sunt ele clar definite în Anexa 1 a SNMRI și Anexa 1 a HG nr. 557/2016⁷⁵.

⁷⁵ În ceea ce privește structurile hidrotehnice – capacități de stocare (baraje, diguri, lacuri de acumulare), proprietar este Statul Român prin ministerul de resort, aceste utilități fiind inventariate în domeniul public al Statului Român și trecute în concesiunea Hidroelectrică printr-un contract de cesiune.

Incendiile de vegetație: MMAP are rolul principal în gestionarea riscului de incendii forestiere, în timp ce MAI are un rol secundar. Alte instituții cheie includ ANIF, ANM și MADR.

Secetă: În funcție de tipul de secetă, gestionarea riscului de secetă în România intră în responsabilitatea MMAP (pentru seceta hidrologică) și MADR (pentru seceta pedologică), conform HG nr.557/2016. Printre instituțiile cu rol de sprijin se numără MDLPA, MAI, MS și MEd.

Cutremure: MDLPA are rol principal în gestionarea riscului seismic, în conformitate cu HG nr.557/2016 privind managementul tipurilor de risc, împreună cu MAI care are un rol secundar. MDLPA are responsabilitatea principală în ceea ce privește prevenirea și reconstrucția/reabilitarea pentru restabilirea stării de normalitate, în timp ce MAI are responsabilitatea principală în operațiunile de răspuns. Inspectoratul de Stat pentru Construcții (ISC) joacă un rol esențial în înțelegerea siguranței fondului construit și a construcțiilor, mai ales după ce a avut loc evenimentul. În calitate de instituție cu funcție de sprijin, ISC asigură evaluarea rapidă a stabilității structurale și decide cu privire la măsurile de urgență pentru construcțiile vulnerabile.

Alunecări de teren: MDLPA este autoritatea care are rolul principal în gestionarea riscurilor de alunecări de teren, în timp ce MAI joacă un rol secundar. MAI este responsabil pentru faza de răspuns, iar MDLPA pentru prevenire și reconstrucție/reabilitare. De asemenea, MTI, MMAP și MADR, printre altele, joacă un rol de sprijin în diferite etape ale MRD. De exemplu, datele referitoare la modele numerice ale terenului cu rezoluție înaltă, hărțile litologice detaliate, hărțile/datele asupra formațiunilor superficiale, precum și hărțile geotehnice, care sunt necesare în studiile de evaluare a susceptibilității și hazardului la alunecări de teren, pot fi preluate de la mai multe părți interesate: instituții de învățământ superior și entități de cercetare, MTI sau autorități la nivel local (proiecte de infrastructură, studii solicitate pentru emiterea autorizațiilor de construire)⁷⁶.

Fenomene meteorologice extreme: Conform HG nr. 557/2016, principalele entități cu competențe și capacități, de a integra și coordona acțiunile desfășurate pentru a asigura gestionarea riscului asociat fenomenelor meteorologice extreme sunt MMAP și MTI (pentru ninsori masive). Printre ministerele cu rol secundar în gestionarea riscului asociat fenomenelor meteorologice extreme se numără MDLPA, MAI, MTI, MS, MEn și MEAT.

Schimbările climatice: MMAP este autoritatea publică centrală responsabilă de coordonarea generală a politicilor, strategiei și acțiunilor de adaptare și atenuare a schimbărilor climatice, conform HG nr. 38/2015 privind organizarea și funcționarea MMAP. MMAP este, de asemenea, coordonatorul Comisiei Naționale a Schimbărilor Climatice (CNSC), un important organism interministerial de coordonare privind schimbărilor climatice, conform HG nr.1026/2014 privind reorganizarea CNSC.

Epidemii : Există mai multe instituții cu mandat în domeniul sănătății publice la nivel național, inclusiv cele care fac parte din sistemul național de gestionare a situațiilor de urgență descris anterior. MS este autoritatea responsabilă cu rol principal în cazul epidemiilor, astfel cum este definit în Anexa 1 la HG nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc. Comisia Centrală pentru Asistență Medicală de Urgență în caz de Dezastre și Epidemii funcționează în cadrul MS și este subordonată în caz de dezastre și epidemii Comisiei Guvernamentale de Apărare împotriva Dezastrelor. INSP își desfășoară activitatea

⁷⁶ Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții

sub autoritatea MS și are o gamă largă de responsabilități, inclusiv coordonarea rețelei naționale de supraveghere epidemiologică și controlul bolilor transmisibile, precum și coordonarea tehnică a răspunsului rapid în caz de focare sau alte evenimente de sănătate publică. Activitatea INSP la nivel teritorial este realizată de către patru centre naționale și șase centre regionale de sănătate publică: (1) Centrul Național de Supraveghere și Control al Bolilor Transmisibile (CNSCBT); (2) Centrul Național de Monitorizare a Riscurilor din Mediul Comunitar (CNMRMC); (3) Centrul Național de Evaluare și Promovare a Stării de Sănătate (CNEPSS) și (4) Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică (CNSISP); Centrele Regionale de Sănătate Publică sunt în București, Cluj, Iași, Timișoara, Sibiu și Târgu Mureș, din care primele patru au secții de Supraveghere și Control al Bolilor Transmisibile.

Epizootii și zoonoze: Riscul de epizootii și zoonoze intră în responsabilitatea Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA), în coordonare cu MADR. Autoritățile cu rol secundar sunt MS și MADR. Înființată în cadrul MADR, Comisia Centrală pentru Epizootii și Supravegherea Contaminării Radioactive, Chimice sau Biologice a Produselor Vegetale și Animale este responsabilă pentru protecția împotriva apariției bolilor epizootice, supravegherea contaminării radioactive și chimice sau biologice a produselor vegetale și animale.

Riscuri tehnologice: Potrivit HG nr. 557/2016, principalele instituții responsabile cu riscurile tehnologice sunt MEAT⁷⁷, MEn, CNCAN, și MAI. Principala autoritate responsabilă diferă în funcție de subtipul riscului tehnologic. Riscul accidentelor industriale, în funcție de consecințele preconizate, intră în responsabilitatea a următoarelor ministere: MEAT, MEn și MAI. Autoritățile secundare sunt MDLPA și MS. Autoritatea responsabilă cu rol principal în managementul riscurilor nucleare și radiologice este CNCAN. Autoritățile secundare sunt MAI, MEAT și MS. În ceea ce privește accidentele de transport care implică mărfuri periculoase, autoritățile cu rol principal sunt MEAT, MEn, MAI și MTI având rol secundar.

Aspecte trans-sectoriale

În ceea ce privește aspectele trans-sectoriale, vor exista o serie de actori implicați. Tabelul 9 evidențiază o astfel de implicare pentru mai multe aspecte trans-sectoriale selectate; iar pentru două subiecte selectate (conștientizarea și comunicarea riscurilor și sistemele de avertizare timpurie), un scurt rezumat este prezentat mai jos.

Tabelul 9. Instituții/organizații cu rol cheie în implementarea acțiunilor trans-sectoriale

Subiect orizontal	Instituții/organizații implementatoare cheie
Protecția socială	MMSS, IGSU/MAI, ANPIS, ANPDPD, ANPDCA, MFTES, ANES, MF, MIPE, UAT, SPAS, ISUJ, OSC-uri
Educația pentru RRD	MEd, IGSU/MAI, MMAP, OSC-uri
Sectorul privat/Planificarea continuității afacerii	IGSU, MAI, MEAT Camele de Comerț; Asociații patronale, grupuri industriale, bresle, instituții de învățământ superior și altele asemenea; Instituții locale, primării; Furnizori de utilități publice; Întreprinderi din sectorul privat, în special microîntreprinderile și întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri)
Implicarea OSC-urilor	MAI, MMSS, OSC-uri

⁷⁷ Din 2016, numele ministerelor au fost modificate iar numele listate sunt cele curente.

Finanțarea privind riscul de dezastre	MF, PAID, părțile interesate din domeniul asigurărilor
Comunicarea și conștientizarea riscurilor	MAI, IGSU, DSU, PNRRD, MEd, MMAP, MADR, MDLPA, MTI, MS, ANSVSA, MEAT, CNCAN și alte autorități cu rol secundar privind managementul tipului de risc conform HG nr. 557/2016 ISUJ, autoritățile administrației publice locale OSC-uri, sectorul privat, instituțiile de învățământ superior, mass-media
Sisteme de avertizare timpurie	IGSU/MAI, MMAP, MADR, ANM, ANAR, INHGA, MTI, CNCAN, MEd, Serviciul de Telecomunicații Speciale (STS), autorități la nivel local, sectorul privat, instituții de învățământ superior și entități de cercetare

Comunicarea și conștientizarea riscurilor

MAI, prin IGSU, are rolul principal în comunicarea riscurilor și informarea preventivă la nivel național.

Responsabilități pentru comunicarea și conștientizarea riscurilor în funcție de tipuri de risc revin și autorităților responsabile pe tipuri de risc, în conformitate cu HG nr. 557/2016. Astfel, autoritățile cu rol principal în gestionarea diferitelor tipuri de risc⁷⁸ emit regulamente de gestionare a situațiilor de urgență specifice tipului de risc repartizat, care includ și detalii privind informarea și pregătirea populației. Aceste regulamente sunt avizate de către DSU. Autoritățile responsabile cu rol secundar pot elabora regulamente, proceduri sau ghiduri proprii, prin care se detaliază modul de îndeplinire a activităților de prevenire, pregătire, răspuns, evaluare post eveniment și refacere/redresare, printre care și cele aferente informării și pregătirii populației. De asemenea, Med, în colaborare cu IGSU, stabilesc protocoale pentru comunicarea și educația privind riscurile, care trebuie să fie puse în aplicare de instituțiile de învățământ la toate nivelurile, în conformitate cu Legea nr. 481/2004.

La nivel județean/local, responsabilitatea principală pentru comunicarea riscului și informarea preventivă aparține ISUJ, care vor organiza activități specifice de prevenire a situațiilor de urgență, în conformitate cu OUG nr. 21/2004. De asemenea, consiliile județene, locale și primăriile instituie măsuri de prevenire a situațiilor de urgență. Astfel, responsabilitatea comunicării riscului revine și persoanelor desemnate la nivelul consiliilor județene, consiliilor locale și primăriilor, sprijinite de specialiști din structurile administrației publice locale. Alte entități responsabile cu comunicarea riscurilor sunt unitățile administrativ-teritoriale (UAT), instituțiile publice și operatorii economici, care au obligația de a informa publicul și de a promova măsurile RRD, în conformitate cu HG nr. 642/2005.

Mass-media are obligația de a raporta cu privire la subiecte legate de RRD și MRD, conform Legii nr. 481/2004. De asemenea, este încurajată și colaborarea cu OSC- uri, sectorul privat și alte entități în vederea desfășurării activităților de conștientizare, conform Ordinului MAI nr. 89/2013.

Sisteme de avertizare timpurie

MAI, prin IGSU, are rolul principal de a „asigura transmiterea avertizărilor către populație, precum și înștiințarea autorităților administrației publice centrale și/sau locale, prin sisteme și mijloace tehnice de avertizare și alarmare publică, cu informații autorizate de instituțiile abilitate despre posibilitatea, iminența producerii sau producerea situațiilor de urgență”. Unele ministere și instituții publice au rol secundar în ceea ce privește „asigurarea transmiterii avertizărilor către autoritățile administrației

⁷⁸ Autoritățile responsabile cu rol principal și secundar în managementul tipurilor de risc sunt enumerate în acest capitol sub *Hazarduri naturale, Epidemii, Epizootii și zoonoze și Riscuri tehnologice*.

publice centrale și/sau locale". De exemplu, MMAP, prin intermediul ANM, INHGA și ANAR, este responsabil pentru asigurarea transmiterii avertizărilor privind fenomenele hidro-meteorologice periculoase. MCID, prin INCDFP și URBAN-INCERC, este responsabil pentru asigurarea monitorizării și cercetării asupra seismicității și fondului construit la nivel național. Serviciul de Telecomunicații Speciale (STS), în calitate de instituție responsabilă, din punct de vedere tehnic, a Sistemului de avertizare a populației în situații de urgență „RO-ALERT”, implementează, la solicitarea IGSU, măsuri tehnice pentru dezvoltarea acestuia. Consiliul Național al Audiovizualului (CNA), Societatea Română de Televiziune, Societatea Română de Radiodifuziune, companiile private de radiodifuziune și companiile de presă și internet au toate responsabilități în asigurarea transmiterii avertizărilor publice prin intermediul mass-media.

La nivel județean/local

La nivel local, în conformitate cu OUG nr. 57/2019 din 3 iulie 2019 privind Codul Administrativ, autoritățile administrației publice locale sunt reprezentate de consilii locale, primari și consilii județene, având următoarele competențe în domeniul protecției civile: aprobarea planurilor operaționale, pregătirea și planificarea exercițiilor de specialitate; propunerea fondurilor necesare pentru măsurile de protecție civilă; desfășurarea exercițiilor de protecție civilă, aplicații și activități de pregătire; coordonarea activității serviciilor voluntare de urgență; aprobarea planurilor de cooperare cu municipalitățile învecinate și organismele neguvernamentale.

La nivel județean, în baza Art. 123 din Constituție și a Art. 249 din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, prefectul asigură verificarea legalității actelor administrative ale autorităților administrației publice locale. Totodată, prefectul asigură implementarea la nivel local a politicilor guvernamentale precum și implementarea programelor, strategiilor și planurilor de acțiune ale Guvernului, cu sprijinul Colegiului Prefectural. De asemenea, prefectul, în calitate de președinte al Comitetului Județean pentru Situații de Urgență, veghează la desfășurarea în bune condiții a intervențiilor și al altor activități necesare restabilirii situației normale în plan local și dispune măsurile care se impun pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență. De asemenea, utilizează, în calitate de șef al protecției civile, fondurile special alocate de la bugetul de stat și baza logistică de intervenție în situații de criză, în scopul desfășurării în bune condiții a acestei activități.

Conform OUG nr. 21/2004 și prevederilor art .2 alin(1) literele d) și e) din HG nr. 1.491/2004 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind structura organizatorică, atribuțiile, funcționarea și dotarea comitetelor și centrelor operative pentru situații de urgență, la nivelul județelor, municipiilor, orașelor și comunelor se constituie comitetele județene și comitetele locale pentru Situații de Urgență.

La nivel județean, există **Inspectoratele Județene pentru Situații de Urgență**, IGSU având 42 de centre operaționale și peste 280 de subunități operaționale. Cele 40 de inspectorate județene aflate sub comanda IGSU au ca mandat „cooperarea cu toate instituțiile cu responsabilități în răspunsul în situații de urgență (apărare, ordine publică și siguranță națională, administrație publică) pentru a asigura un răspuns eficient”.

Alți actori implicați

Sectorul privat poate acționa ca un catalizator trans-sectorial pentru integrarea practicilor de reziliență în toate industriile, în principal prin aplicarea planurilor de continuitate a afacerii (PCA), prin stabilirea

de acorduri formale între stat și sectorul privat pentru a mobiliza resurse suplimentare pentru RRD și prin direcționarea inițiativelor comunității RRD în domeniul pregătirii și al atenuării, spre a fi sprijinite prin mecanisme de responsabilitate socială a întreprinderilor. În plus față de companiile private, alte părți cheie interesate pot fi: asociații patronale, camere de comerț, societăți comerciale și profesionale, precum și organizații de turism.

Instituțiile de învățământ superior și entitățile de cercetare pot contribui la punerea bazelor pentru înțelegerea riscurilor prin educația privind RRD, integrând și eficientizând cercetarea și dezvoltarea națională în rețelele internaționale și contribuind la procesele de elaborare a politicilor prin intermediul cunoștințelor științifice. MCID, prin Institutele Naționale de Cercetare-Dezvoltare, poate juca un rol important în colectarea de date, precum și în evaluarea și prognozarea diferitelor riscuri/hazarduri.

Organizațiile societății civile sunt parteneri importanți ai instituțiilor statului în construirea rezilienței sociale în contextul RRD, având în vedere relațiile pe care acestea le-au stabilit cu comunitățile și populațiile afectate.

Publicul larg și comunitățile se află în prima linie a procesului de consolidare a rezilienței, având ca responsabilități-cheie înțelegerea riscurilor la care sunt expuși, pregătirea pentru dezastre și conștientizarea măsurilor de siguranță, precum și participarea la procesele decizionale.

Implicarea mass-media joacă, de asemenea, un rol activ în furnizarea de rapoarte în timp util și actualizări în timp real atunci când au loc dezastre. Potrivit reglementărilor Legii nr.481/2004, mass-media este obligată să informeze publicul cu privire la riscurile de dezastre, măsurile preventive și modalitățile de pregătire sau de reacție atunci când are loc un dezastru.

Tabelul 10. Tipuri de risc, riscuri asociate, autorități responsabile și domeniile de acțiune în conformitate cu HG nr. 557/2016

Tipul de risc		Riscul asociat	Autoritatea responsabilă cu rol principal	Autoritatea responsabilă cu rol secundar
1	Furtuni și viscol	Viscol	MMAP	MTI
		Furtuni – vânt puternic și/sau precipitații masive		MMAP
		Căderi de grindină		MADR
2	Inundații	Inundații ca urmare a revărsărilor naturale ale cursurilor de apă cauzate de creșterea debitelor provenite din precipitații și/sau din topirea bruscă a stratului de zăpadă sau a blocajelor cauzate de dimensiunile insuficiente ale secțiunilor de scurgerea podurilor și podețelor, blocajelor produse de ghețuri sau de plutitori (deșeuri și material lemnos), alunecări de teren, aluviuni și avalanșe de zăpadă, precum și inundații prin scurgeri de pe versanți	MMAP	MDLPA MAI
		Inundații provocate de incidente, accidente sau avarii la construcțiile hidrotehnice		MDLPA MEn MEAT
		Inundații produse de ridicarea nivelului pânzei de apă freatică		MDLPA
		Inundații provocate de furtuni marine		MMAP
3	Căderi masive de zăpadă	Ninsori abundente	MTI	MDLPA
		Blocare căi rutiere și feroviare	MTI	MAI MDLPA
4	Tornado		MMAP	MDLPA

Tipul de risc		Riscul asociat	Autoritatea responsabilă cu rol principal	Autoritatea responsabilă cu rol secundar
5	Secetă	Hidrologică	MMAP	MMAP
		Pedologică	MADR	MADR
6	Temperaturi extreme	Depuneri de gheață, chiciură, înghețuri timpurii sau târzii	MMAP	MMAP
		Polei		MTI
		Poduri și baraje de gheață pe apă (zăpor)		MMAP
		Poduri și baraje de gheață pe Dunăre	MMAP	MTI
		Caniculă		MS MDLPA
7	Incendii de vegetație	Incendii la fondul forestier	MMAP	MAI
		Incendii la vegetație ierboasă și/sau arbustivă	MMAP	MADR MDLPA
		Incendii la culturi de cereale păioase		MADR MDLPA
8	Avalanșe	MMAP	MDLPA	
9	Alunecări de teren	MDLPA	MAI MTI	
10	Cutremure de pământ	MDLPA	MAI	
11	Accidente, avarii, explozii și incendii în industrie, inclusiv prăbușiri de teren cauzate de exploatarea miniere sau alte activități tehnologice		MEAT	MAI
12	Accidente, avarii, explozii și incendii în activități de transport și depozitare produse periculoase	Accidente majore cu implicații pe amplasament	MEAT	MDLPA MAI
		Accidente majore cu implicații în afara amplasamentului	MAI	MEAT MDLPA MS
		Accidente cu produse periculoase pe timpul activității de transport	MEAT	MAI MTI
13	Accidente, avarii, explozii și incendii în activități de transport	Terestre	MTI	MTI MDLPA
		Aeriane		MAPn MAI
		Navale		MAI
	Accidente, avarii, explozii și incendii în activități de transport	Tuneluri feroviare	MTI	MAI
		Tuneluri rutiere		MAI
		La metrou		MAI
		Pe cablu	MDLPA- ANRSC	Autoritățile administrației publice locale
14	Accidente, avarii, explozii, incendii sau alte evenimente în activitățile nucleare sau radiologice		CNCAN	MAI MEAT MS
15	Poluare de ape	Care pun în pericol viața oamenilor, mediul acvatic și obiective majore de alimentare cu apă	MMAP	MDLPA MS
		Cu impact major transfrontalier		MAI MTI
		Poluări accidentale ale cursurilor de apă		MDLPA
		Poluări marine în zona costieră		MMAP MAI MTI MDLPA
		Poluări marine		MTI MDLPA
16	Prăbușiri de construcții, instalații sau amenajări		MDLPA	MEAT MEn
17	Eșecul utilităților publice	Rețele importante de radio și televiziune	MDLPA	MCID, prin operatorii din domeniul „tehnologia informației și comunicațiilor” (TIC)
		Rețele importante de comunicații și informatică		STS
		Rețele importante de energie electrică și de gaze		MEn MEAT

Tipul de risc	Riscul asociat	Autoritatea responsabilă cu rol principal	Autoritatea responsabilă cu rol secundar
	Rețele importante de energie termică		MDLPA
	Rețele importante de alimentare cu apă		MDLPA
	Rețele importante de canalizare și epurare a apelor uzate și pluviale		MMAP
	Cedări de baraje sau alte incidente care conduc la evacuarea de debite, punând în pericol viața oamenilor		MMAP
18	Căderi de obiecte din atmosferă și din cosmos	MCID, prin ROSA	MAI
19	Muniție neexplodată sau nedeactivată rămasă din timpul conflictelor militare	MAI	MApN
20	Epidemii	MS	MAI
21	Epizootii/Zoonoze	ANSVSA	MS MADR
22	Risc radiologic	CNCAN	MAI MapN MS
23	Incendii	MAI	MDLPA
24	<i>Situații determinate de atacul organismelor dăunătoare plantelor</i>	ANF	ANF

Sursa: HG nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc. [Link](#).

10. Capitol: Implicații bugetare și surse de finanțare

Strategia națională este un **document programatic**, prin care sunt stabilite obiectivele și direcțiile de acțiune pe linia RRD, pentru perioada 2024-2035. Această strategie acoperă o gamă largă de actori și de sectoare, motiv pentru care, în vederea implementării direcțiilor de acțiune ale SNRRD, este necesară elaborarea ulterioară de strategii sau planuri de acțiune detaliate, adaptate tipului de hazard, specificului sectorului de activitate sau unității administrative.

În baza necesităților de finanțare identificate în urma elaborării strategiilor și planurilor de acțiune pe tip de risc/sectoriale, precum și a celor județene și locale de RRD, PNRRD va elabora un raport cu recomandări, iar MAI, împreună cu ministerele și autoritățile publice centrale din componența Sistemului Național pentru Managementul Situațiilor de Urgență, vor elabora și promova proiectul de Strategie națională de finanțare a investițiilor în RRD, în vederea aprobării prin Hotărâre de Guvern (Obiectivul specific 3, acțiunea 2.1). În acest sens, PNRRD va stabili, în baza evaluării capacității de management a riscurilor de dezastre a Sistemului Național de Management a Situațiilor de Urgență⁷⁹, o listă de criterii de prioritizare a activităților de evaluare a riscurilor de dezastre (Obiectivul specific 1, acțiunea 1.9) și a investițiilor în RRD (Obiectivul specific 3, acțiunea 3.1), care vor fi aprobate prin Hotărâre a CNSU.

În cadrul prezentei strategii, sunt identificate diferitele surse potențiale de finanțare a măsurilor de RRD. Pe lângă mecanismele de finanțare existente, strategia propune, prin Planul de acțiune 2024-2035, noi mecanisme de finanțare a campaniilor de informare preventivă în mass-media și social media (Obiectivul specific 1, acțiunea 5.13) și un mecanism de compensare pentru operatorii privați ai căror angajați fac parte din SVSU (Obiectivul specific 2, acțiunea 3.3).

De asemenea, implicațiile bugetare țin cont și de Strategia fiscal-bugetară 2024-2026, care prin secțiunea „Riscuri generate de situații de urgență (dezastre naturale, accidente)” face o estimare a impactului bugetar în cazul producerii unui eveniment de tip dezastru pentru principalele 4 riscuri specifice (cutremur, inundație, accident nuclear, pandemie) care se pot manifesta pe teritoriul național, producând pierderi de vieți omenești, pagube materiale și de mediu. Această estimare are la bază rezultatele evaluării riscurilor de dezastre la nivel național făcută prin proiectul RO-RISK, precum și rapoartele de țară privind managementul riscurilor, elaborate și transmise, în perioada 2016-2023, către Comisia Europeană în vederea îndeplinirii obligațiilor ce decurg din aplicarea Deciziei nr.1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii, modificată prin Decizia (UE) 2019/420 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 martie 2019.

Având în vedere cele menționate mai sus, pentru estimarea impactului bugetar al dezastrelor pentru perioada 2024-2026 s-au considerat 4 scenarii aparținând atât riscurilor naturale, cât și celor tehnologice, care pot apărea pe parcursul perioadei, fără a se considera o legătură de dependență între ele. Scenariile considerate sunt:

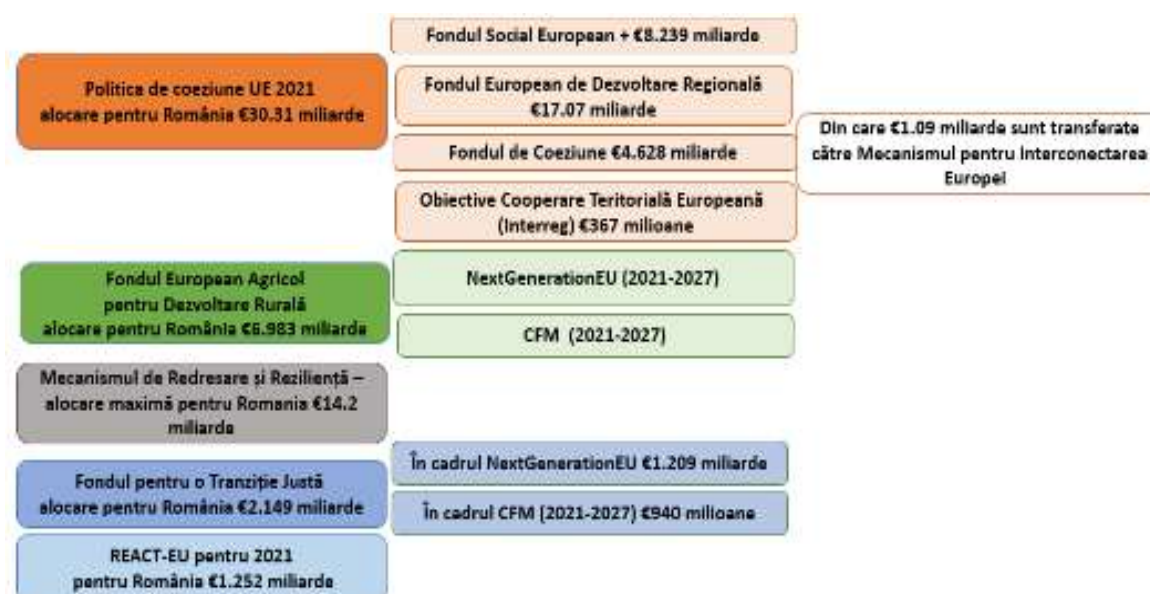
- Cutremur de tip vrâncean cu o perioadă medie de recurență de 1000 de ani;
- Accident nuclear la Centrala Cernavodă - Accident sever la Unitatea 1;
- Inundație pe Dunăre cu o perioadă medie de recurență de 1000 de ani;
- Pandemie de gripă.

⁷⁹ Efectuată conform *Metodologiei de evaluare a capacităților de management a riscurilor de dezastre*, disponibilă pe link-ul <https://igsu.ro/FinantareExterna/ProgrameEuropene2014>, secțiunea Programul Operațional Capacitate Administrativă - Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel național - Ro-Risk

10.1. Fondurile UE pentru 2021-2027

Bugetul UE pentru perioada 2021-2027 cuprinde componentele tradiționale ale cadrului financiar multianual (CFM), completate de noi resurse financiare, cum ar fi Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) și NextGenerationEU (NGEU), pentru a sprijini redresarea după pandemia de COVID-19. Fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) sunt aliniată la obiectivele și prioritățile Politicii Europene de Coeziune, care avansează o serie de instrumente financiare pentru a contribui la refacerea economiilor statelor membre ca urmare a impactului pandemiei de COVID-19, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea și la transformarea într-o economie ecologică și eficientă din punct de vedere energetic. În cadrul politicii de coeziune, o parte din fonduri alocate sunt eligibile pentru investiții aferente combaterii schimbărilor climatice și MRD. Pe parcursul perioadei de programare 2021-2027, Pactul ecologic al UE are un plan de investiții specific, care contribuie la adaptarea la schimbările climatice și la atenuarea acestora, care este, de asemenea, relevant pentru MRD/PC. Din perspectiva climatică, InvestEU are, de asemenea, potențialul de a sprijini investiții durabile în infrastructură împotriva schimbărilor climatice și a altor dezastre naturale. Mecanismul pentru o tranziție justă urmărește să atenueze impactul socioeconomic al tranziției către o economie neutră din punctul de vedere al emisiilor de dioxid de carbon și să protejeze regiunile, industriile și persoanele cele mai vulnerabile la tranziție și să îmbunătățească reziliența comunităților.

Figura 4. Pre-allocări pentru România în Cadrul Financiar Multianual 2021-2027 și NextGenerationEU

Sursa: Comisia Europeană. Aprilie 2021. Bugetul UE 2021-2027 pe termen lung. Fapte și cifre. Pre-allocări pentru fiecare stat membru în Cadrul Financiar Multianual al UE pentru perioada 2021-2027 și NextGenerationEU (credite de angajament). A se reține că cifrele vor fi definitive după semnarea Acordului de parteneriat.

Acord de parteneriat

Din punctul de vedere al biodiversității, investițiile propuse prin proiectul de Acord de Parteneriat 2021-2027 vizează asigurarea unui management eficient al siturilor protejate, prin îmbunătățirea

elaborării și implementării Planului de management pentru siturile Natura 2000. Proiectul de acord de parteneriat abordează, de asemenea, problema calității aerului, principala soluție pentru noul CFM fiind monitorizarea și reducerea poluării ambientale, prin continuarea investițiilor realizate în Cadrul financiar 2014-2020 pentru sistemul național de evaluare și monitorizare a calității aerului. Dincolo de hazardurile naturale și de schimbările climatice, Acordul de parteneriat abordează și hazardurile tehnologice, în special în ceea ce privește siturile contaminate și fostele zone miniere.

FSE+

Intervențiile din cadrul FSE+ care sunt relevante pentru MRD/PC pe parcursul perioadei de programare 2021-2027 sunt în mare parte cele care sprijină obiectivul de politică 2: „O Europă mai ecologică, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile”. Fondul de coeziune va finanța intervenții la scară națională, de importanță strategică sau cu caracter transregional.

Programe regionale

În noua perioadă de programare, în afară de cele 8 Programe Naționale, cele 8 agenții de dezvoltare regională (ADR) au fost desemnate ca Autorități de Management pentru Programele Regionale. În general, fondurile dedicate MRD/PC sunt legate de ecologizarea infrastructurii și de îmbunătățirea mobilității. Toate regiunile cu risc seismic semnificativ accentuează necesitatea finanțării activităților de re tehnologizare și renovare și alocă obiective specifice în acest scop. Programele Regionale se axează pe o structură similară de alocare, mai multe capitole abordând obiectivele ulterioare ale MRD/PC din perspectiva modernizării infrastructurilor de locuințe și a celor cu altă destinație decât aceea de locuințe, a creșterii finanțării pentru infrastructură durabilă și a mobilității cu emisii nete zero de dioxid de carbon, precum și, în unele cazuri, a finanțării tranziției durabile pentru regiuni.

Printre obiectivele specifice PR București-Ilfov⁸⁰ aferente MRD/PC se numără „promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice” (cca 7,5 milioane EUR) și „promovarea eficienței energetice și a reducerii gazelor cu efect de seră” (cca 97 milioane EUR). Primul obiectiv menționat abordează prevenirea și gestionarea riscurilor naturale care nu au legătură cu clima (de exemplu cutremurele) și ale riscurilor legate de activitățile umane (de exemplu accidente tehnologice), inclusiv sensibilizare, sisteme și infrastructuri de protecție civilă și de gestionare a dezastrelor, abordări ecosistemice, în vreme ce al doilea vizează intervențiile aferente renovării fondului locativ existent (cca 65 de milioane EUR), renovarea pentru asigurarea eficienței energetice a clădirilor publice (cca 28,5 de milioane EUR) și construirea de noi clădiri eficiente din punct de vedere energetic (cca 3,5 milioane EUR). Un alt obiectiv specific se referă la îmbunătățirea și conservarea naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, iar reducerea tuturor formelor de poluare propune granturi în valoare de 15 milioane EUR pentru protecția naturii și a biodiversității, a patrimoniului natural și a infrastructurilor verzi și albastre.

⁸⁰ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/12/3d43b2bb6c06e31d2329b67983e21e16.pdf>

PR Sud Muntenia⁸¹ include un obiectiv strategic pentru „stimularea tranziției regiunii către o economie cu emisii nete zero prin creșterea eficienței energetice, îmbunătățirea protecției mediului și creșterea mobilității urbane”. În cadrul obiectivului specific de promovare a măsurilor de eficiență energetică și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, este disponibilă o finanțare de cca 130 de milioane EUR aferentă fondului locativ și cca 124,5 de milioane EUR pentru infrastructurile publice. Există peste 56 de milioane EUR pentru protecția naturii și a biodiversității, a patrimoniului natural și a resurselor naturale, precum și pentru infrastructurile verzi și albastre. În cadrul obiectivului prioritar privind mobilitatea urbană există cca 183,5 de milioane EUR în ceea ce privește infrastructura de transport curată.

PR Centru⁸² are un obiectiv specific de „promovare a măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră”. Măsurile se referă atât la îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor, inclusiv implementarea de măsuri de reducere a riscului seismic. Clădirile din fondul construit beneficiază de granturi în valoare de cca 25 milioane EUR, în vreme ce clădirile publice au alocate peste 76 de milioane EUR. Obiectivul pentru „creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare” are o finanțare alocată în valoare de 97 de milioane EUR, atât pentru zonele urbane, cât și pentru zonele urbane funcționale din vecinătatea acestora. Acest obiectiv vizează mai multe intervenții în domeniul protecției naturii și al infrastructurilor verzi și albastre, inclusiv extinderea coridoarelor verzi și îmbunătățirea conservării biodiversității.

PR Vest⁸³ conține un obiectiv specific privind adaptarea regiunii la provocările globale privind schimbările climatice prin îmbunătățirea performanței energetice și reducerea efectului de gaze cu efect de seră în fondul construit. Obiectivul prioritar aferent creșterii protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare beneficiază de o finanțare de peste 34 de milioane EUR, peste 133 de milioane EUR fiind alocate pentru promovarea mobilității urbane multimodale durabile, precum și peste 134 de milioane EUR pentru dezvoltarea și creșterea mobilității naționale, regionale și locale durabile, rezistente la schimbările climatice, inteligente și intermodale.

În PR Nord-Vest⁸⁴, 3 din cele 7 priorități se referă la MRD/PC, inclusiv promovarea eficienței energetice și reducerea efectelor gazelor cu efect de seră, promovarea energiei din surse regenerabile și creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, a mobilității urbane durabile și a mobilității regionale și locale, inclusiv reziliente la schimbările climatice, inteligente și multimodale. Bugetul combinat al intervențiilor privind renovarea fondului de locuințe și clădiri publice este de peste 102 de milioane EUR, obiectivul privind energia din surse regenerabile beneficiind de o alocare de 17 milioane EUR. Obiectivul strategic privind *protecția mediului înconjurător și a biodiversității* beneficiază de o finanțare de 60 de milioane EUR. Cele două proiecte care abordează mobilitatea beneficiază de o finanțare de peste 416 milioane EUR.

⁸¹ <https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>

⁸² <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/06/e7fbce3bbd7b40223043abc8d7af1936.pdf>

⁸³ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/10/728fa3c7828f63c2810a3f52ecfb7496.pdf>

⁸⁴ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/10/2cc7471ce262ac95df999cdfd870b11f.pdf>

PR Sud-Vest Oltenia⁸⁵ conține o serie de capitole similare privind activitățile MRD/ PC, inclusiv, în cadrul priorității privind eficiența energetică și infrastructura ecologică, a unui obiectiv specific privind promovarea eficienței energetice și reducerea efectelor gazelor cu efect de seră (cu intervenții în valoare de peste 162,5 de milioane EUR), precum și un obiectiv specific privind îmbunătățirea și conservarea naturii și a biodiversității, a infrastructurii ecologice, în special în zonele urbane și reducerea poluării (peste 74 de milioane EUR). Obiectivul mobilității urbane durabile beneficiază de o finanțare de peste 98 milioane EUR. Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, rezilientă la schimbările climatice, inteligentă și multimodală, are o alocare totală de peste 145 de milioane EUR. În cadrul priorității privind dezvoltarea teritorială durabilă, o intervenție specifică legată de regenerarea fizică și securitatea spațiilor publice va beneficia de o finanțare de peste 70 de milioane EUR.

Prioritatea 3 a **PR Nord-Est**⁸⁶ se concentrează pe o regiune durabilă, mai prietenoasă cu mediul, promovând eficiența energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (cca 275 de milioane EUR). Obiectivul îmbunătățirii protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi are o finanțare de peste 58 de milioane EUR. Reducerea poluării și obiectivul mobilității urbane durabile beneficiază de o finanțare de peste 235 de milioane EUR, inclusiv în infrastructura urbană curată, reînnoirea materialului rulant de transport urban cu vehicule nepoluante și digitalizarea transportului urban. Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, rezilientă la schimbările climatice, inteligentă și multimodală include o finanțare de 154 de milioane EUR.

PR Sud-Est⁸⁷ acoperă una dintre regiunile cu cea mai mare predispoziție la cutremure și cu un fond construit vulnerabil din punct de vedere seismic, în special în ceea ce privește clădirile publice. PR-ul include un obiectiv specific de promovare a adaptării la schimbările climatice, prevenirea riscului de dezastre și a rezilienței în conformitate cu abordările ecosistemice. În cadrul acestora, sunt prevăzute în prealabil mai multe intervenții, inclusiv lucrări de consolidare seismică, pe lângă cele de creștere a eficienței energetice, cu un buget de peste 109 de milioane EUR. Astfel, obiectivul specific privind promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea gazelor cu efect de seră ia în considerare riscul seismic. Investițiile în eficiența energetică aplicabile zonelor urbane în sectorul locuințelor și pentru modernizarea clădirilor publice atât în zonele urbane, cât și în cele rurale beneficiază de o alocare totală de 170 de milioane EUR. Regiunea propune, de asemenea, un obiectiv specific privind creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi (27 milioane EUR) și a emisiilor scăzute de dioxid de carbon, cu un obiectiv specific aferent mobilității urbane cu o finanțare de 170 de milioane EUR și o prioritate aferentă accesibilității regiunii de peste 200 de milioane EUR.

Programe naționale implementate în gestiune partajată

În cadrul financiar multianual 2021-2027, au fost aprobate 8 programe naționale, care prezintă un grad diferit de relevanță pentru domeniul MRD/PC:

⁸⁵ <https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>

⁸⁶ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/11/2782c855fbcca2d2970d070c2b40e75e.pdf>

⁸⁷ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/11/a9a0a2739b99cc9599fe03c104ab1704-1.pdf>

În cadrul Programului Sănătate⁸⁸, majoritatea priorităților sunt relevante pentru MRD/PC, după cum urmează: (i) Investiții în infrastructuri spitalicești noi (cca 500 milioane EUR); (ii) Creșterea calității serviciilor de asistență medicală primară, comunitară, a serviciilor oferite în regim ambulatoriu și îmbunătățirea și consolidarea serviciilor preventive (cca 645 milioane EUR); (iii) Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical (cca 196 milioane EUR); (iv) digitalizarea sistemului medical (cca 143 milioane EUR); (v) Creșterea eficacității și rezilienței sistemului medical în domenii critice, de importanță strategică cu impact transversal asupra serviciilor medicale și asupra stării de sănătate (cca 257,5 miliarde EUR) și (vi) Servicii de reabilitare, paliativă și îngrijire pe termen lung, adaptate fenomenului demografic al îmbătrânirii populației și profilului epidemiologic al morbidității (cca 214 de milioane EUR).

Programul Dezvoltare Durabilă⁸⁹ (PDD) are ca scop principal conservarea, protejarea și îmbunătățirea calității mediului. Prima prioritate este reprezentată de dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară, având alocate fonduri în valoare de cca 2,58 miliarde EUR. A doua prioritate este protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate, cu 170 milioane EURO. A treia prioritate este dedicată promovării adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor (cca 440 milioane EUR), iar a patra vizează promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețetelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efecte de seră (cca 848 milioane EUR). Abordarea actuală, centrată în jurul condițiilor favorizante, are o importanță deosebită în cadrul perioadei de programare 2021-2027, în contextul în care Planul național de management a riscurilor de dezastre constituie una dintre aceste condiții. Astfel, existența unui plan național de management al riscului de dezastre va permite, în coroborare cu strategiile de adaptare la schimbările climatice, îndeplinirea condițiilor necesare pentru accesarea resurselor și a mecanismelor de bugetare și finanțare disponibile în cadrul politicii de coeziune. Această abordare va sprijini în egală măsură aplicarea Strategiei Naționale de Reducere a Riscului de Dezastre în ceea ce privește respectarea condițiilor cerute pentru implementarea proiectelor finanțate prin PDD, prin consolidarea obiectivelor stabilite în Strategia Națională de Reducere a Riscului de Dezastre și prin oferirea unui cadru de implementare.

Programul Incluziune și Demnitate Socială (PIDS) își propune să contribuie la creșterea accesului populației vulnerabile la servicii sociale, la creșterea calității serviciilor sociale, la reducerea excluziunii sociale și la creșterea capacității sistemului național de asistență socială. Printre prioritățile PIDS se numără asigurarea accesului egal la educație și dezvoltarea unei infrastructuri flexibile, precum și promovarea învățării și formării la distanță. Alte priorități se referă la infrastructura de locuințe sociale, accesul populațiilor rurale la servicii sociale, reducerea disparităților dintre copiii expuși riscului de sărăcie/excluziune și ceilalți copii și protecția persoanelor vârstnice.

Programul Transport are în vedere rezistența la dezastre a infrastructurii rutiere, feroviare, aeriene și maritime, inclusiv alocările de finanțare propuse în Anexa 3 la PNMRD, ele fiind atât contribuții de sine stătătoare, cât și sume alocate pentru cofinanțare în cadrul FEDR și a Fondului de Coeziune.

⁸⁸ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/12/ab403b1b9b2ed4446c285831c29dc9fe.pdf>

⁸⁹ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/11/ccd9ae994ca747e93c52ec9c97fc4c39.pdf>

Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (PCIDIF) se axează pe cercetare, dezvoltare și inovare/specializare inteligentă și digitalizare a administrației publice. Acesta propune, printre altele, măsuri dedicate digitalizării pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național, în vederea creșterii calității serviciilor publice prin oferirea de servicii noi, inovative, sigure și rapide care să răspundă nevoilor cetățenilor și mediului de afaceri. În cadrul Priorității 2 – Digitalizare în administrația publică centrală și mediul de afaceri/Acțiunea 2.2 E-guvernarea și digitalizarea în beneficiul cetățenilor, este vizată optimizarea (inclusiv prin tehnologii Big Data) infrastructurilor tehnologice și a proceselor (inclusiv asigurarea securității cibernetice), fiind finanțate cu prioritate acele proiecte cu soluții de tip cloud ready sau cloud nativ, inclusiv servicii pentru autorități, instituții, mediu academic care să sprijine activitatea curentă. Printre obiectivele specifice așe acestui program se numără Digitalizarea Patrimoniului Cultural Național.

Programul Educație și Ocupare. Obiectivul de politică 4 propune un sub-obiectiv legat de promovarea adaptării la schimbări, inclusiv în mediul de lucru pentru reducerea riscurilor asupra sănătății, finanțat prin FSE+.

Programul Asistență Tehnică. Din perspectiva tipului de asistență tehnică (AT) acordată prin Programul Asistență Tehnică (POAT), respectiv sprijinirea măsurilor orizontale pentru sistemul de coordonare, gestionare și control al fondurilor și pentru beneficiari/potențiali beneficiari, precum și a celor specifice destinate implementării programelor operaționale gestionate la nivelul MIPE fără prioritate de AT, programele care vor primi sprijin în cadrul PoAT sunt: Programul Dezvoltare Durabilă (PDD), Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), inclusiv POAT, precum și Programul Sănătate (POS). Astfel, asistența tehnică din cadrul PoAT va fi utilizată în complementaritate cu asistența specifică oferită în cadrul priorităților de AT stabilite la nivelul celorlalte programe. POAT 2021-2027 poate fi o sursă de finanțare pentru principalii beneficiari ai PDD în vederea întăririi capacității de a pregăti și implementa proiecte în domeniul managementului riscurilor la dezastre, în complementaritate cu sprijinul de care pot beneficia din cadrul PDD.

Programul Tranziție Justă (PTJ) va contribui la sprijinirea regiunilor cele mai afectate de tranziția către neutralitatea climatică prin sprijinirea unei diversificări economice durabile din punct de vedere al mediului, în special a sectorului antreprenorial productiv mic și mijlociu, inclusiv a antreprenoriatului feminin, în vederea creșterii competitivității și capacității economiilor locale afectate de a genera locuri de muncă durabile, sigure și cu un nivel de salarizare atractiv. Prin PTJ vor fi finanțate investiții în cercetare și inovare, dezvoltarea de tehnologii avansate, creșterea și diversificarea economică, crearea de locuri de muncă verzi în sectorul energiei regenerabile, în sectorul eficienței energetice și în alte sectoare care contribuie la reducerea emisiilor de GES, perfecționarea și recalificarea forței de muncă afectată de tranziția de la industriile intens poluatoare, dezvoltarea proiectelor de energie curată prin reducerea emisiilor de GES, eficiență energetică în clădiri, industrie și transporturi și energie din surse regenerabile, decontaminarea siturilor poluate și economie circulară.

Mecanismul de redresare și reziliență (MRR)

Aprobată de Consiliul Uniunii Europene în octombrie 2021, PNRR este împărțit în 15 componente grupate în 6 piloni diferiți, cu scopul de a asigura tranziția verde și digitală în conformitate cu reglementările CE. România trebuie să îndeplinească 528 jaloane și ținte până la 31 august 2026.

Tabelul 11. Componentele PNRR al României, grupate în cadrul pilonilor prevăzuți de Regulamentul 2021/241

Piloni	Componente
Tranziția verde	Managementul apei
	Păduri și protecția biodiversității
	Managementul deșeurilor
	Transport sustenabil
	Valul Renovării
	Energie
Transformarea digitală	Transformare digitală
Creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii	Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii
	Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare
Coeziunea socială și teritorială	Fondul local
	Turism și cultură
Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională	Sănătate
	Reforme sociale
	Bună guvernare
Politici pentru o nouă generație	Educație

În cadrul pilonului 1, există reforme și investiții relevante pentru RRD pentru toate componentele.

- **Componenta de management al apelor** include 2 reforme care vizează cadrul de reglementare pentru gestionarea durabilă a apei și a apelor uzate și reconfigurarea mecanismului economic actual al Administrației Naționale a Apelor Române pentru modernizarea sistemului național de management al apei. Această componentă propune investiții care influențează și contribuie la creșterea rezilienței la dezastre, și anume:

Investiția 4: Adaptarea la schimbări climatice prin automatizarea și digitalizarea echipamentelor de evacuare și stocare a apei la acumulări existente pentru asigurarea debitului ecologic și creșterea siguranței alimentării cu apă a populației și reducerea riscului la inundații. Investiția constă în două subinvestiții: (1) reabilitarea liniilor de apărare existente în conformitate cu Directiva privind inundațiile și cu Strategia Națională pentru Managementul Riscului la Inundații (buget PNRR: 105.000.000 euro, termen de finalizare: 31.03.2026) și (2) reabilitarea acumulărilor existente care riscă să se prăbușească (buget PNRR: 235.300.000 euro, termen de finalizare: 31.06.2026).

Investiția 5: Dotarea adecvată a administrațiilor bazinale pentru monitorizarea infrastructurii, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență (buget PNRR: 35.000.000 euro, termen de finalizare: 31.12.2024).

- **Componenta păduri și protecția biodiversității** (1.173 milioane EUR) include reforma sistemului de gestionare în domeniul forestier și reforma sistemului de gestionare a ariilor naturale protejate. În cadrul acestei componente, se regăsește Investiția 5: Sisteme integrate de reducere a riscurilor generate de viituri torențiale în bazinele forestiere expuse unor astfel de fenomene (buget PNRR: 22.000.000 euro, termen de finalizare: 30.06.2026)
- **Componenta de gestionare a deșeurilor solide** include o reformă pentru îmbunătățirea guvernării în gestionarea deșeurilor solide și obiective de investiții pentru îmbunătățirea capacităților de monitorizare ale Gărzii de Mediu, echipamente pentru monitorizare și control, instalații de monitorizare a calității aerului, radioactivității și zgomotului și operaționalizarea instalațiilor de tratare a deșeurilor.
- **Componenta de transport sustenabil** se concentrează pe transportul sustenabil, decarbonizare și siguranța rutieră, inclusiv pentru instalarea sistemelor de control al vitezei, implementarea

Strategiei naționale pentru siguranța rutieră pentru reducerea numărului de victime în accidentele rutiere și creșterea numărului de vehicule nepoluante și sprijinirea eliminării vehiculelor poluante.

- **Componenta Valul Renovării** vizează asigurarea tranziției către un fond construit rezilient și verde prin intermediul unui set de reforme prin care să se accelereze renovarea clădirilor din perspectiva eficienței energetice și a consolidării seismice, inclusiv introducerea practicilor de economie circulară în construcții. În cadrul acestei componente, reforma R2. Cadru strategic, legislativ și procedural pentru sprijinirea rezilienței seismice a fondului construit vizează completarea cadrului strategic privind renovarea clădirilor, prin:
 - *Subreforma R2.a Adoptarea Strategiei naționale de reducere a riscului seismic și pregătirea cadrului de implementare inclusiv pentru măsuri integrate de renovare are în vedere:*
 - elaborarea și adoptarea Strategiei naționale de reducere a riscului seismic;
 - pregătirea cadrului de implementare pentru o abordare integrată a intervențiilor asupra fondului construit, în concordanță cu cerințele prevăzute de strategia UE *Renovation Wave* (Valul Renovării) și Directiva (UE) 2018/844, care se va asigura prin: (i) elaborarea unei metodologii de evaluare vizuală rapidă pentru caracterizarea tipurilor reprezentative (tipologiilor) de clădiri din punct de vedere al vulnerabilității seismice la nivel de UAT, (ii) elaborarea unui ghid de intervenții integrate, care să vizeze armonizarea măsurilor de renovare energetică și de reducere a riscului seismic cu cele referitoare la securitate la incendiu, siguranță și accesibilitate în exploatare, calitatea aerului interior și altele asemenea.
 - *Subreforma R2.b Optimizarea cadrului legislativ privind reducerea riscului seismic al clădirilor existente propune intrarea în vigoare a legii privind măsurile pentru reducerea riscului seismic al clădirilor.*

În componenta Valul Renovării sunt prevăzute, pe lângă investiții pentru creșterea performanței energetice a clădirilor rezidențiale multifamiliale și publice, și investiții pentru creșterea rezilienței seismice a acestora prin realizarea de lucrări de consolidare:

- la clădirile rezidențiale multifamiliale, în cadrul apelului de proiecte de renovare integrată, valoarea eligibilă din PNRR pentru lucrările de consolidare seismică este de 100 milioane Euro.
- la clădirile publice, în cadrul apelului de proiecte de renovare integrată, valoarea eligibilă din PNRR pentru lucrările de consolidare seismică este de 117 milioane Euro.
- Fondurile vor fi puse la dispoziția UAT-urilor pentru intervenții la clădirile încadrate, prin raport de expertiză tehnică, în clasele de risc seismic Rsl sau RslI, situate în zone în care valoarea de vârf a accelerației terenului pentru proiectare la cutremur a(g), potrivit hărții de zonare a teritoriului României din Codul de proiectare seismică P100-1, este mai mare sau egală cu 0,2g, pentru IMR=225 ani.
- **Componenta energetică** sprijină condițiile favorizante pentru cadrul de mai sus, precum și proiectele adiacente destinate creșterii eficienței energetice și asigurării securității energetice în conformitate cu obiectivele stabilite în tranziția verde.

În cadrul Pilonului 2, trei reforme sunt relevante pentru MRD/PC. Acestea urmăresc: (i) dezvoltarea unui cadru unitar pentru crearea unui sistem de cloud la nivelul întregii instituții guvernamentale; (ii) asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care operează cu infrastructuri critice; și (iii) creșterea competențelor digitale la nivelul funcțiilor publice și educația digitală pe tot parcursul vieții.

În cadrul Pilonului 3, componenta 10 include reforme legate de MDR/PC, inclusiv: (i) crearea unui cadru pentru mobilitatea urbană durabilă și (ii) crearea unui cadru pentru transformarea urbană durabilă, precum și dezvoltarea sistemului de planificare – Codul pentru amenajarea teritorială, urbanism și construcții – cu implicații pentru viitorul mediu construit.

În cadrul Pilonului 4, sunt cuprinse prevederi, în special în ceea ce privește reforma privind dezvoltarea capacității de investiții în infrastructura de sănătate și dezvoltarea capacității de gestionare a serviciilor de sănătate și de gestionare a resurselor umane în sectorul sănătății. Alte reforme relevante includ consolidarea coordonării la centrul Guvernului printr-o abordare integrată și coerentă a inițiativelor în domeniul schimbărilor climatice și al dezvoltării durabile.

În cadrul Pilonului 5, intervențiile pentru sistemul educațional obligatoriu sunt relevante, deoarece ar putea include și MRD/PC, precum și eforturile legate de transformările echivalente digitale și ecologice care sporesc reziliența pe termen mediu și lung.

Tabelul 12. Provocările MRD/PC selectate și posibila relevanță în PNRR din România

Pilonii PNRR	Provocări identificate cu efecte în MRD/PC	Răspunsuri identificate/ componente
Tranziția verde	<ul style="list-style-type: none"> • Protecția împotriva inundațiilor • Schimbările climatice, degradarea mediului • Despădurire • Necesitatea îmbunătățirii siguranței rutiere • Gestionarea deșeurilor periculoase • Necesitatea creșterii eficienței energetice • Necesitatea renovării integrate (eficiență energetică și consolidare seismică a clădirilor) 	Componenta 1 – Managementul sistemului de apă și apă uzată Componenta 2 – Reîmpădurirea României și protejarea biodiversității Componenta 3 – Managementul deșeurilor Componenta 4 – Transport sustenabil – Sectorul transporturilor Componenta 5 – Valul Renovării Componenta 6 – Energie
Transformarea digitală	<ul style="list-style-type: none"> • Necesitatea de a asigura zonele urbane față de consecințele schimbărilor climatice • Necesitatea protejării infrastructurilor critice împotriva atacurilor cibernetice 	Componenta 7 – Cloud guvernamental și sisteme publice digitale
Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	<ul style="list-style-type: none"> • Necesitatea de a implica sectorul privat în eforturile aferente prevenirii și contracarării riscurilor, în special celor aferente sectorului tehnologic • Necesitatea de a spori susținerea și implicarea instituțiilor de cercetare în studierea MRD, prin acțiuni de cercetare și inovare 	Componenta 9 – Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare
Coeziunea socială și teritorială	<ul style="list-style-type: none"> • Necesitatea îmbunătățirii calității locuirii 	Componenta 10 – Fondul Local
Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructură spitalicească învechită, neconformă cu standardele actuale 	Componenta 12 – Sănătate

Sursa: Conform PNRR.

Alte fonduri

Next Generation- REACT EU: În cadrul fondurilor NGEU, CE a creat Inițiativa privind asistența de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-EU), care urmărește să ofere sprijin financiar statelor membre ale UE prin măsuri de răspuns la situații de criză și de redresare în urma COVID-19. În cadrul REACT-EU, României i s-au alocat 1,252 miliarde EUR (prețuri curente)

Fondul pentru o Tranziție Justă: Ca parte a principiului „nicio persoană și niciun loc lăsat în urmă”, CE a instituit Fondul pentru o Tranziție Justă cu obiectivul general de a „permite regiunilor și oamenilor să abordeze impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic”. România are o alocare de 1,209 miliarde EUR în cadrul NextGenerationEU și de 940 de milioane EUR în cadrul CFM.

Orizont Europa: Orizont Europa este un program de finanțare al UE pentru cercetare și inovare, cu un buget total de 95,5 miliarde EUR (5,4 miliarde EUR alocate din NGEU pentru redresarea ecologică și digitală în urma COVID-19) pentru perioada 2021-2027. Aproximativ o treime din buget (35%) va contribui la obiectivele climatice. Recent, un rol suplimentar a fost atribuit efortului de cercetare și inovare al UE ca parte a redresării în urma pandemiei de COVID-19. Comitetul de misiune Orizont Europa pentru orașe neutre din punct de vedere climatic și inteligente a propus recent prima sa misiune, 100 de orașe neutre din punct de vedere climatic până în 2030. Scopul este de a sprijini și promova 100 de orașe europene în realizarea unei transformări sistemice către neutralitatea climatică până în 2030, adică de a realiza în 10 ani ceea ce Europa intenționează să realizeze în 30 de ani. Ca parte a CFM 2014-2020, cinci proiecte principale finanțate prin Programul Orizont 2020 au fost identificate ca fiind relevante pentru MRD în România, în valoare de aproximativ 5,6 milioane RON și abordând în principal cutremurele și aspectele legate de climă. De exemplu, Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Fizica Pământului (INCDFP) implementează un proiect axat pe construirea unor societăți urbane mai rezistente la cutremur printr-un sistem informatic bazat pe mai mulți senzori, care permite prognozarea cutremurelor, avertizarea timpurie și acțiunile de răspuns rapid; proiectul urmează să fie finalizat până în 2022.

LIFE (Programul pentru mediu și politici climatice) este dedicat protecției mediului, precum și adaptării la efectele schimbărilor climatice și atenuării acestora. Bugetul total propus de CE pentru perioada 2021-2027 este de 5,5 miliarde EUR, împărțit între următoarele subprograme: natură și biodiversitate, economie circulară și calitatea vieții, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea și tranziția către o energie curată. Conservarea naturii și a biodiversității, inclusiv a ecosistemelor marine, rămâne o zonă de acțiune importantă. Un nou tip de proiect, denumit proiect strategic privind natura, este introdus pentru a sprijini programele de acțiune pentru integrarea obiectivelor politicii privind natura și biodiversitatea în alte politici ale UE, cum ar fi agricultura și dezvoltarea rurală, și pentru a se asigura că fondurile relevante sunt mobilizate pentru punerea în aplicare a acestor obiective.

Mecanismul de protecție civilă al Uniunii (UCPM): Bugetul total alocat pentru UCPM se ridică la 3,319 miliarde EUR în prețuri curente (1,263 miliarde EUR în cadrul CFM și 2 065 EUR în cadrul RRF al UE, NGEU). UCPM a fost modernizat în 2019 și 2020 prin crearea rezervei strategice RescEU, menite să întărească și să consolideze componentele MRD ale UE. Există finanțare din partea UCPM pentru operațiuni de răspuns, precum și pentru prevenire și pregătire, inclusiv proiecte, instruire și exerciții. Sub umbrela UCPM, DG ECHO acordă granturi agențiilor responsabile cu PC pentru prevenire. În cadrul

Rezervei Europene Voluntare de Protecție Civilă (ECPV) a UCPM, DG ECHO a lansat granturile de adaptare ale ECPV, pentru a moderniza sau a repara capacitățile de răspuns la o stare de pregătire și disponibilitate care le face dislocabile ca parte a ECPV. În plus, în cadrul Rețelei de cunoștințe UCPM, DG ECHO a lansat un apel de proiecte denumit Network Partnership, care va finanța reuniuni, evenimente de networking, studii, sondaje, cercetare, călătorii de studiu, ateliere de lucru, seminare, dezvoltarea și testarea noilor tehnologii și instrumente IT. În mod similar, DG ECHO a lansat o cerere de propuneri pentru exerciții la scară largă ale UCPM, precum și o cerere de propuneri pentru proiecte de prevenire și pregătire privind protecția civilă și poluarea marină.

Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene (FSUE): Ca și în anii precedenți, România are acces la fondurile FSUE în caz de dezastre majore, cu îndeplinirea criteriilor. În urma pandemiei de COVID-19, domeniul de aplicare al FSUE s-a extins. Începând din martie 2020, FSUE poate fi mobilizat „atunci când apar repercusiuni grave asupra condițiilor de viață, a sănătății umane, a mediului natural sau a economiei în una sau mai multe regiuni ale statului eligibil respectiv, ca urmare a: (a) unei catastrofe naturale majore sau regionale care a avut loc pe teritoriul aceluiași stat eligibil sau al unui stat eligibil vecin; sau (b) o urgență majoră de sănătate publică care a avut loc pe teritoriul aceluiași stat eligibil”. Rezerva pentru solidaritate și ajutoare de urgență acoperă finanțele care depășesc domeniul de aplicare al FSUE, inclusiv cele legate de „dezastre provocate de om, crize umanitare în cazuri de amenințări la scară largă în domeniul sănătății publice, veterinarie sau fitosanitare la scară largă, precum și în situații de presiune deosebită la frontierele externe ale Uniunii care rezultă din fluxurile migratorii, atunci când circumstanțele impun acest lucru. Din 2002, România a primit sprijin financiar în valoare de peste 127,2 milioane EUR din partea FSUE. Ca răspuns la pandemia de COVID-19 și la nevoia urgentă de a aborda criza de sănătate publică asociată, domeniul de aplicare al FSUE a fost extins pentru a acoperi urgențele majore de sănătate publică.

Instrumentul pentru sprijin de urgență (ESI) intră în joc atunci când alte instrumente se dovedesc insuficiente, completând acțiunile țării sau țărilor UE afectate. ESI a fost utilizat de manieră adiacentă la UCPM și componenta RescEU. În cadrul activităților DG ECHO, ESI este separat de UCPM și de elementul RescEU, deși poate fi considerat ca având o abordare complementară. Pachetul privind mobilitatea, un instrument de urgență pe doi ani în cadrul ESI supravegheat de DG ECHO, a alocat 150 de milioane EUR ca sprijin legat de transferul de mărfuri pentru gestionarea COVID-19 (cum ar fi echipamentele individuale de protecție), transferul transfrontalier de personal medical și transferul transfrontalier de urgență al pacienților. Autoritățile locale pot solicita, de asemenea, sprijin în cadrul Pachetului privind Mobilitatea.

Programul InvestEU face parte din politica de coeziune a UE 2021-2027, oferind finanțare și sprijin pe termen lung pentru politicile UE. Unul dintre domeniile de sprijin este „infrastructura durabilă”, inclusiv proiectele în domeniul energiei durabile, al conectivității digitale, al transporturilor, al economiei circulare, al apei, al deșeurilor, al altor infrastructuri de mediu și multe altele. InvestEU este un program gestionat la nivel central, compus din Fondul InvestEU, Platforma de consiliere InvestEU și portalul InvestEU.

Fondul InvestEU oferă garanții totale de 26,15 miliarde Euro („garanția InvestEU”) de la bugetul UE din care 9,88 miliarde Euro pentru infrastructura durabilă. În România, programul este implementat prin intermediul instituțiilor financiare internaționale: Grupul Băncii Europene de Investiții, Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Fondul pentru Modernizare reprezintă un instrument cheie pentru modernizarea și eficientizarea sistemelor energetice, îmbunătățirea eficienței energetice și tranziția spre neutralitate climatică în Statele Membre cu PIB pe cap de locuitor la prețul pieței mai mic de 60% din media UE. Totodată, fondul vizează tranziția către un sistem energetic cu emisii reduse de carbon, prin stimularea investițiilor în surse regenerabile de energie, rețelele de transport care să includă distribuția energiei termice în zonele rezidențiale și comerciale, interconectări de rețele pentru transportul de electricitate și gaze naturale, precum și stocarea de energie, îmbunătățirea eficienței energetice în producerea de energie, inclusiv în sectoarele de transport, clădiri, construcții, agricultură și deșeuri și pentru o tranziție echitabilă în regiunile dependente de cărbune.

Alte instituții financiare internaționale

Banca Mondială: MAI implementează trei proiecte de creditare a investițiilor axate pe reducerea riscului fizic al infrastructurii respondenților critici prioritari, consolidând în același timp capacitatea instituțională în diferite privințe, având o valoare de aproximativ 232 milioane EUR. Ministerul Educației (Med) implementează un proiect de investiții numit „Școli mai sigure, incluzive și durabile” pentru a consolida reziliența și eficiența energetică a școlilor prioritare selectate din România, precum și pentru a crește capacitatea instituțională de investiții integrate în școlile din România, în valoare totală de 100 de milioane de euro. România a avut acces la o linie de credit contingent pentru suplimentarea rezervelor naționale pentru dezastre, acordate printr-un împrumut al Băncii Mondiale – Credit pentru politica de dezvoltare privind MRD cu opțiunea de tragere amânată în cazul producerii unei catastrofe, în valoare de 400 de milioane de euro. Suma a fost debursată în contextul pandemiei de COVID-19 și instrumentul a fost închis în 2021.

Banca Europeană de Investiții: Prin diverse produse financiare, BEI poate sprijini, direct sau prin intermediari financiari selectați, proiecte de investiții care să răspundă obiectivelor Strategiei naționale de reducere a riscurilor de dezastre. De exemplu, începând cu 2019, în cadrul inițiativei adresate universităților din România și învățământul superior, BEI a acordat finanțări în valoare de 125 milioane Euro, facilitând investiții pentru renovarea și modernizarea clădirilor acestora și a campusurilor universitare (inclusiv lucrări aferente eficienței energetice), precum și centre de cercetare, întreg procesul fiind sprijinit și prin servicii de asistență tehnică.

Banca de Dezvoltare a Consiliului European: PNMRD enumeră două împrumuturi de la Banca Centrală Europeană menționate: (1) „Investiții prioritare în gestionarea apei” și (2) „Proiect de reformă a educației timpurii” (PRET).

10.2. Fonduri naționale

Există mai multe alocări bugetare sectoriale cu contribuții specifice/semnificative aferente MRD și PC, dintre care cele mai importante programe sectoriale și domenii de interes sunt:

MDLPA finanțează derularea de programe de investiții sectoriale prin care sunt alocate fonduri de la bugetul de stat pentru finanțarea lucrărilor de consolidare și expertizarea clădirilor existente vulnerabile, după cum urmează:

- 1) Programul național de consolidare a clădirilor cu risc seismic (PNCCRS) este reglementat prin Legea nr. 212/2022, cu modificările și completările ulterioare, și cuprinde:

- Subprogramul proiectarea și execuția lucrărilor de intervenții pentru clădirile cu destinația principală de locuință, având ca beneficiari unitățile și subunitățile administrativ-teritoriale, reprezentate de autoritățile administrației publice locale;
- Subprogramul proiectarea și execuția lucrărilor de intervenții pentru clădirile de interes și utilitate publică, având ca beneficiari autoritățile administrației publice centrale sau locale, inclusiv unitățile aflate în subordinea, autoritatea sau coordonarea acestora, precum și unitățile de cult ce aparțin cultelor recunoscute în conformitate cu prevederile Legii nr. 489/2006, republicată, aflate în proprietatea sau în administrarea acestora.

Pentru anul 2023 au fost alocate fonduri de la bugetul de stat, respectiv 500.000.000 lei sunt pentru credite de angajament, iar 200.000.000 lei pentru credite bugetare. Pentru anul 2024 au fost alocate 3.750.000.000 lei pentru credite de angajament și 200.000.000 lei pentru credite bugetare.

- 2) Programul național de investiții "Școli sigure și sănătoase" este reglementat prin OUG nr. 7/2023 și se derulează în perioada 2023-2025. Obiectivul general al programului este proiectarea și execuția lucrărilor de intervenții la clădirile unităților de învățământ preuniversitar de stat care prezintă niveluri insuficiente de protecție la acțiuni seismice, degradări sau avarieri în urma unor acțiuni seismice, în scopul creșterii nivelului de siguranță la acțiuni seismice, precum și asigurarea funcționalității acestora conform tuturor cerințelor fundamentale și a creșterii eficienței energetice a acestora. În cadrul Programului se pot realiza lucrări de intervenții pentru consolidarea seismică, reabilitarea, modernizarea, creșterea performanței energetice, inclusiv lucrări de demolare parțială, după caz, la clădirile expertizate tehnic și încadrate prin raport de expertiză în clasa de risc seismic Rsl, în care își desfășoară activitatea didactică unitățile de învățământ preuniversitar de stat, inclusiv de învățământ special, precum și la alte componente ale bazei materiale ale acestora, respectiv la clădirile internatelor, cantinelor, spațiilor pentru procesul de învățământ, bibliotecilor și atelierelor școlare. Se poate realiza inclusiv demolarea construcției existente și realizarea unei construcții noi în condițiile prevăzute de normele metodologice aprobate prin OMDLPA nr. 422/2023.

Beneficiarii programului sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale, inclusiv autoritățile administrației publice locale ale sectoarelor municipiului București. În anul 2024 au fost alocate credite de angajament în valoare de 400.000.000 lei și credite bugetare în valoare de 100.000.000 lei.

- 3) Programul național de investiții pentru consolidarea spitalelor "Mihail Cantacuzino" este reglementat prin OUG nr. 49/2023 și se derulează în perioada 2023-2025. Obiectivul general al programului este proiectarea și execuția lucrărilor de intervenții la clădirile aferente infrastructurii de sănătate publică care prezintă niveluri insuficiente de protecție la acțiuni seismice, degradări sau avarieri în urma unor acțiuni seismice, în scopul creșterii nivelului de siguranță la acțiuni seismice, precum și asigurarea funcționalității acestora conform tuturor cerințelor fundamentale și a creșterii eficienței energetice a acestora. În cadrul programului se pot realiza lucrări de intervenții pentru consolidarea seismică, reabilitarea, modernizarea, creșterea eficienței energetice, lucrări de demolare parțială, lucrări de demolare a construcției existente și de realizare a unei construcții noi, la clădirile aferente infrastructurii de sănătate publică expertizate și încadrate prin raport de expertiză în clasa de risc seismic Rsl.

Beneficiarii programului sunt unitățile administrativ-teritoriale care dețin spitale, reprezentate de autoritățile administrației publice locale, unitățile sanitare publice și instituțiile publice din subordinea Ministerului Sănătății și unitățile sanitare publice din subordinea ministerelor cu rețele sanitare proprii respectiv din subordinea Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Telecomunicații Speciale, Academiei Române. Sunt eligibile numai instituțiile publice și unitățile sanitare care nu sunt finanțate integral de la bugetul de stat. În anul 2024 au fost alocate credit de angajament în valoare 1.000.000.000 lei și credite bugetar în valoare de 100.000.000 lei.

- 4) Programul național de expertizare a clădirilor publice cu risc seismic, din sistemele de sănătate și învățământ este reglementat prin OUG nr. 49/2023 și se derulează în perioada 2023-2025. Obiectivul general este finanțarea serviciilor de expertiză tehnică în vederea încadrării într-o clasă de risc seismic și a fundamentării măsurilor de intervenție pentru construcțiile din sistemele de sănătate și de învățământ. Introducerea în program a serviciilor de expertiză tehnică în vederea încadrării într-o clasă de risc seismic și a fundamentării măsurilor de intervenție pentru construcțiile cu destinația de unități sau instituții de învățământ în care se desfășoară activități didactice și pentru construcțiile cu destinația de spital, policlinică sau dispensar policlinic, se poate face numai după finalizarea procedurii de evaluare vizuală rapidă a clădirilor, potrivit prevederilor Legii nr. 212/2022, cu modificările și completările ulterioare.

Beneficiarii programului sunt unitățile și subdiviziunile administrativ-teritoriale, reprezentate de autoritățile administrației publice locale, inclusiv de autoritățile administrației publice locale ale municipiului București. Pentru anul 2024 au fost alocate credite de angajament în valoare 200.000.000 lei și credite bugetare în valoare de 100.000.000 lei.

Totodată, MDLPA gestionează alte proiecte de anvergură relevante pentru creșterea rezilienței la dezastre, precum:

- Programul de elaborare a hărților de risc pentru cutremure și alunecări de teren (3 milioane RON/an), pentru sprijinirea autorităților publice locale în procesul de formulare a cadrului strategic și de reglementare care stă la baza investițiilor și a propunerilor de dezvoltare aferente localităților;
- Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social, subprogramul „Lucrări în primă urgență”, prin care se finanțează lucrări executate în scopul prevenirii și atenuării efectelor produse de acțiuni accidentale și calamități naturale (40 milioane lei/an începând cu anul 2020);
- Programul Național de Dezvoltare Locală PNDL 1 și 2, aprobat prin OUG nr. 28/2013, cu modificările și completările ulterioare, pentru sprijinirea autorităților publice locale care nu îndeplinesc criteriile de eligibilitate în cadrul altor programe de finanțare și constă în asigurarea minimelor standarde de calitate a vieții, necesare populației, în domeniul serviciilor publice;
- Programul național de investiții „Anghel Saligny”, aprobat prin OUG nr. 95/2021, care are în vedere modernizarea comunităților locale prin realizarea de investiții în infrastructura locală, drumuri județene și locale, infrastructura de apă și canalizare, stații de epurare a apei, extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale.

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor finanțează un număr important de proiecte cu efecte în domeniul MRD/PC, cum ar fi activități legate de prevenirea inundațiilor pe mai multe cursuri de apă

(Jijia, Sasar), precum și pentru protecția infrastructurilor hidrotehnice. De asemenea, MMAP finanțează activități legate de hazarduri meteorologice, în special inundațiile, și de cercetare privind schimbările climatice. În acest sens, sub autoritatea MMAP funcționează Administrația Națională de Meteorologie din România (Meteo România), unde au fost finanțate de MMAP mai multe proiecte legate de supravegherea hidrologică și avertizarea timpurie pentru hazardurile naturale. De asemenea, MMAP finanțează programe dedicate, prin Administrația Fondului pentru Mediu, aflată în coordonarea sa, cum ar fi programe pentru lucrările de eficiență energetică în clădirile publice, dar și în clădirile de locuințe, precum și pentru reînnoirea parcului auto național (numărul total de autoturisme aflate în circulație în țară) cu vehicule pe combustibil și vehicule electrice mai puțin poluante, precum și pentru instalarea infrastructurii adiacente de încărcare.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale finanțează mai multe inițiative legate de MRD/PC, cum ar fi investițiile pentru reabilitarea infrastructurii de irigații în zonele cu risc ridicat de secetă. De asemenea, în trecut, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a finanțat programe de acoperire a pierderilor datorate evenimentelor naturale din sectorul agricol, sub formă de scheme de asigurare garantate de stat cu o serie de asigurători. Mai recent, statul utilizează scheme de ajutor de stat *de minimis* pentru a ajuta producătorii care și-au pierdut culturile din cauza evenimentelor naturale prin intermediul Agenției de Plăți și Intervenții în Agricultură (APIA). Pentru 2021, ajutorul *de minimis* a fost de 70 de milioane de lei, în special în sectorul creșterii animalelor. În contextul scăderii culturilor, precum și în contextul creșterii prețului benzinei, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a plătit și un ajutor de stat pentru gazele naturale utilizate în activitățile agricole, cu o valoare totală de 191 milioane lei pentru sectoarele agriculturii și creșterii animalelor și pentru lucrări de amenajare a terenurilor.

Ministerul Muncii și Solidarității Sociale asigură plata ajutoarelor de urgență din fondurile alocate cu această destinație de la bugetul de stat, aprobate prin hotărâre a Guvernului, pentru sprijinirea familiilor și persoanelor singure aflate în situații de necesitate cauzate de calamități naturale (inundații, alunecări de teren, fenomene meteorologice severe), incendii, accidente, epidemii, epizootii, precum și pentru alte situații deosebite determinate de starea de sănătate ori alte cauze care pot conduce la apariția sau sporirea riscului de excludere socială. (Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare). Un alt tip de intervenție îl constituie plata poliției PAID pentru beneficiarii de ajutor social, în baza Legii nr. 416/2001. De asemenea, MMSS asigură acordarea ajutoarelor pentru încălzirea locuinței în sezonul rece noiembrie 2021 – martie 2022, precum și acordarea suplimentului pentru energie prin aplicarea noilor prevederi legale, respectiv a Legii nr. 226/2021 privind stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie. Totodată, alături de Ministerul Energiei, MMSS și ANPIS aplică procedura de decontare a sumelor aferente schemei de sprijin reglementate de OUG nr. 118/2021 privind stabilirea unei scheme de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021–2022, precum și pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munți Apuseni și în Rezervația Biosferei „Delta Dunării”.

Ministerul Afacerilor Interne finanțează mai multe proiecte și inițiative MRD/PC, inclusiv pentru transporturi în situații de urgență prin Intermediul Inspectoratului General al Aviației, sau ca finanțare compozită în proiecte dedicate controlului fluxurilor migratorii.

Ministerul Culturii finanțează, din bugetul propriu, Programul Național de restaurare a monumentelor istorice, fond gestionat de INP, prin care pot fi restaurate monumente istorice aflate în proprietate

publică sau privată a statului sau a unităților teritoriale administrative. Pentru anul 2021, bugetul consolidat (bugetul principal și suplimentarea) al programului a fost de 9 milioane de lei.

Ministerul Energiei a jucat un rol important în schema de compensare oferită în iarna 2021-2022 ca urmare a liberalizării pieței gazelor naturale și a creșterii prețurilor. De asemenea, Ministerul Energiei a jucat un rol important în programul Electric UP, care vizează ecologizarea activității IMM-urilor prin instalarea infrastructurilor fotovoltaice, cu un buget de 476 milioane lei la scara anului 2021.

Atât Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, cât și Ministerul Apărării Naționale au o rețea spitalicească dedicată, finanțată din bugetul ministerelor. Rețelele spitalicești ale celor două instituții, precum și finanțarea adiacentă acordată de la bugetul național instituțiilor respective, au jucat un rol important în combaterea pandemiei de COVID-19, având în vedere presiunea asupra sistemului spitalicesc.

Fonduri de urgență

Legea finanțelor publice (Legea nr. 500/2002) stabilește, conform prevederilor art. 30 includerea în bugetul de stat a Fondului de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului și a Fondului de intervenție la dispoziția Guvernului, pentru ambele fonduri alocarea sumelor fiind stabilită prin hotărâre de guvern. Finanțarea de urgență poate fi realizată prin bugetele ordonatorilor principali de credite ai bugetului de stat și ai bugetelor locale. Plata anuală la nivelul anului 2020 a fost de 450.000 mii lei (per PNMRD). În caz de urgență, aceste transferuri se fac, de regulă, din bugetul Ministerului Finanțelor, cu un transfer fie către județul/regiunea sau orașul care necesită fonduri, fie, în unele cazuri, către alte ministere sau autorități care ulterior debursează fondurile către beneficiari. Administrația Națională a Rezervelor de Stat din cadrul Secretariatului General al Guvernului are un rol important în planurile de intervenție aferente gestionării resurselor strategice în natură la nivel național și în situații umanitare internaționale precum și pentru gestionarea ajutorului umanitar internațional primit de România.

România are în vedere, de asemenea, potențialele impacturi fiscale ale dezastrelor, Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2022-2024 a Guvernului recunoscând expunerea României la riscurile de dezastre și impactul potențial al acestora asupra bugetului. Pentru a estima potențialul impact bugetar al dezastrelor, Strategia analizează patru scenarii legate de riscurile naturale și tehnologice (cutremur, accident nuclear, inundații și o pandemie de gripă). Potrivit acestor scenarii, în cazul producerii unui dezastru major, se preconizează că impactul asupra PIB-ului și variabilele fiscale vor fi semnificative. De exemplu, în cazul unui cutremur care ar avea loc în 2022, se estimează că creșterea PIB-ului va scădea cu aproximativ 0,7 puncte procentuale în anul impactului, preconizându-se că va reveni la traiectoria inițială de creștere în următorii ani.

11. Capitol: Implicații asupra cadrului juridic

Implementarea SNRRD și a Planului de acțiune 2024-2035 prevăd ca atât cadrul juridic cât și cel strategic să evolueze în conformitate cu obiectivele specifice, direcțiile de acțiune și acțiunile propuse. Ținând cont de noua abordare multi-sectorială, multi-hazard și la nivelul întregii societăți propusă de SNRRD pe linia MRD, este necesară readaptarea contextului legislativ național.

În acest sens, a fost stabilită o direcție de acțiune care vizează acest aspect în cadrul obiectivului specific 2 - Consolidarea guvernancei managementului riscurilor de dezastre. Această direcție de acțiune promovează dezvoltarea unui cadru legal consolidat și a unui mecanism de finanțare a

procesului de evaluare a riscului la nivel național, precum și măsuri pentru actualizarea tuturor documentațiilor pentru amenajarea teritoriului și urbanism și a celor din domeniul MRD în baza informațiilor obținute din evaluările de risc.

Pentru această direcție de acțiune, au fost incluse în Planul de Acțiune 2024-2035 măsuri care vizează modificarea următoarelor acte normative:

- HG nr. 768/2016 privind organizarea și funcționarea Platformei naționale pentru reducerea riscurilor la dezastre;
- HG nr. 94/2014 privind organizarea, funcționarea și componența Comitetului național pentru situații speciale de urgență;
- HG nr. 1490/2004 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare și a organigramei Inspectoratului General pentru Situații de Urgență;
- HG nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc;
- HG nr. 548/2008 privind aprobarea Strategiei naționale de comunicare și informare publică pentru situații de urgență;
- HG nr. 547/2005 pentru aprobarea Strategiei naționale de protecție civilă;
- HG nr. 762/2008 pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire a situațiilor de urgență;
- HG nr. 1492/2004 privind principiile de organizare, funcționarea și atribuțiile serviciilor de urgență profesionale;
- HG nr. 951/2016 privind aprobarea Strategiei de consolidare și dezvoltare a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență pentru perioada 2016-2025;
- HG nr. 59/2023 pentru aprobarea Strategiei naționale privind educația pentru mediu și schimbări climatice 2023-2030.

Alte direcții de acțiune conțin, de asemenea, măsuri care vizează modificări legislative, în vederea reglementării unor aspecte specifice, după cum urmează:

- Legea nr. 575/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a V-a Zone de risc natural;
- Legea nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren sau inundațiilor;
- OMAI nr. 52/2018 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Grupului de lucru pentru evaluarea riscurilor la nivel național;
- OMAI nr. 1259/2006 pentru aprobarea Normelor privind organizarea și asigurarea activității de înștiințare, avertizare, prealarmare și alarmare în situații de protecție civilă.

Implementarea SNRRD presupune, de asemenea, elaborarea și aprobarea de acte normative privind implementarea SNRRD. Astfel, autoritățile publice centrale vor elabora strategii sau planuri de acțiune la nivel sectorial sau pe tipuri de risc, care se vor aproba, după caz, prin hotărâri de guvern sau ordine de ministru. Totodată, strategiile județene de RRD vor fi aprobate prin hotărâre a comitetului județean/al Municipiului București pentru situații de urgență.

Totodată, în prezent este în curs de elaborare metodologia unitară de evaluare a pagubelor în situații de urgență/la dezastre, care va fi aprobată prin Hotărâre de Guvern, potrivit art. 20 lit. o) al OUG nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, cu modificările și completările ulterioare.